

VESTNIK

V petek, 21. avgusta, v Gornji Radgoni odprli 19. mednarodni kmetijsko-živilski sejem – Slavnostni govornik podpredsednik zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan

Pomen sejma velik tudi na področju obmejnega sodelovanja

Ugodna ocena o razstavi — Obsežne naloge v pridelovanju hrane

V petek so v Gornji Radgoni svečano odprli 19. kmetijsko-živilski sejem. Gre za vsakoletno manifestacijo, ki se je v obmejni Radgoni dokaj dobro usidrala, saj postaja iz leta v leto vse pomembnejša. Na sejmu namreč ne sodelujejo zgolj razstavljalci iz Jugoslavije, ampak tudi iz tujine. Izmed teh kaže letos posebej omeniti proizvajalce z Madžarskega. Kar zadeva domače razstavljalce, ugotavljamo, da so prikazali veliko novosti iz dejavnosti živilsko-predelovalne industrije, prav tako pa tudi na področju kmetijske mehanizacije.

Po uvodnih nagovorih direktorja Gospodarskega razstavišča, poslovna enota Pomurski sejem Gornja Radgona, Ivana Kovača, je spregovoril predsednik skupščine SIS Pomurski sejem Gusti Grof, nato pa je povzel besedo podpredsednik zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan.

»Program letošnjega kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni vsebuje številne dosežke s področja primarne kmetijske proizvodnje, pridelave in plasmaja kmetijskih pridelkov in proizvodov, razvoja kmetijske mehanizacije in marketinga. Zato ima izreden pomen za nadaljnje medsebojno spoznavanje, izmenjavo izkušenj in za sklenjanje novih poslov. Še posebej je pomembno, da imajo strokovni posveti domačih in tujih avtorjev, inventivna dejavnost in domača tehnologija na pomurskem sejmu vse večjo veljavo.«

Tovariš Dragan je v nadaljevanju govora še posebej podčrtal sodelovanje sosednjih držav in dejal, da to

priča, da imamo razvito prijateljsko sodelovanje s sosedji in da smo objektivno ekonomsko med seboj povezani ter da imamo trajen interes za širše in vsestransko razvijanje celotnega bilateralnega sodelovanja pa tako tudi sodelovanja v agroindustrijskem kompleksu. Pri tem pa ima sejmska prireditelj svojo pomembno vlogo.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta je nato širše predstavil potek obmejnega sodelovanja v okviru tako imenovanih sejemskih kompenzacijskih aranžmajev Alpe-Adria in dejal, da je treba s prirejanjem tovrstnih prireditelj nadaljevati zaradi uspešnejšega sodelovanja na obmejnih območjih.

»Razvito obmejno gospodarsko sodelovanje in odprte meje so tudi pomembni dejavniki za krepitev razvoja manj razvitih obmejnih območij, posebej za ustvarjanje ugodnejših pogojev za zaposlovanje, kar vse pozitivno vpliva na uresničevanje in utrjevanje pravic narodnostnih manjšin tako v Jugosla-

Zvone Dragan, podpredsednik zveznega izvršnega sveta

viji kot v sosednjih državah,« je posebej poudaril tovariš Dragan.

O srednjeročnem družbenem planu Jugoslavije je govornik med drugim dejal:

»Naše stvarne možnosti za pospešeni razvoj celotnega agroindustrijskega sektorja so danes znatno večje kot na primer pred 10, 15 ali celo več leti, ne samo zaradi dobrih naravnih danosti, temveč zaradi splošne razvitenosti (2.500 dolarjev družbenega proizvoda na prebival-

ca) in spričo vse bolj razvite samoupravne, kadrovske, tehniško-tehnološke in organizacijske podlage, na katero se opira sodobna kmetijska proizvodnja... Prvič po vojni je prevladala opredelitev, da se kmetijstvo mora in mora razvijati po poprečni letni dinamiki rasti 4,5 odstotka, se pravi z enako dinamiko kot je planirana rast industrijske proizvodnje. Za leto 1985 je na primer planirana proizvodnja pšenice in rži nad 6 milijonov ton, koruze najmanj 12 milijonov ton, s čemer bi pokrili potrebe živinoreje in industrijske predelave ter zagotovili določene količine za rezerve in izvoz. V zadnjem letu planskega srednjeročnega obdobja bi morali doseči tudi 1,5 milijona ton proizvodnje mesa, kar bi nam poleg pokritja domačih potreb omogočilo tudi približno 150 tisoč ton za izvoz.«

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan je v Gornji Radgoni med drugim še dejal, da je dohodkovna motiviranost in stabilnost tržišča neposredno odvisna tudi od cen kmetijskih proizvodov in od učinkovitosti izvajanja dogovorjene politike cen na agrarnem sektorju. Prav zaradi tega moramo zagotoviti, da bodo proizvodno-prodajne in zaščitne cene mesa za naslednjo letino opredeljene v dogovorjenih rokih, s čimer bomo pravčasno določili osnovne pogoje poslovanja. Maksimalno pa moramo zaostriiti odgovornost vseh, ki sodelujejo pri oblikovanju tovrstnih cen, kajti gre za proizvode, ki imajo izreden vpliv na življenjski standard. Hkrati pa je treba ostro zavrniti tiste poskuse ekstremnega povišanja cen, ki so brez ekonomskega opravičila in usmerjeni le na zagotavljanje sredstev za naložbe v preambiciozne razvojne programe ali pa pokrivanje nizke produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja ter mnogih subjektivnih slabosti...

...Z razvojem kmetijske politike moramo pokriti potrebe domačega trga, da se ne bi ponovile motnje v prekrbi, in zagotoviti širše možnosti za vključevanje v mednarodno delitev dela. Predlog družbenega dogovora o uresničevanju politike razvoja agroindustrijskega kompleksa in še posebej proizvodnje osnovnih kmetijskih proizvo-

Vozni red Vestnikovega vlaka v Varaždin

5. september 1981

	Odhod	Prihod
MURSKA SOBOTA	7.20	21.30
BELTINCI	7.28	
VERŽEJ	7.36	
LJUTOMER	7.45	
LJUTOMER MESTO	7.55	
ŽEROVINCI	8.07	
IVANJKOVCI	8.16	
ORMOŽ	8.27	
ČAKOVEC	9.00	
VARAŽDIN	9.25	19.20

PRED NOVIM ŠOLSKIM LETOM

Nekatere šole polne — ponekod prazne klopi

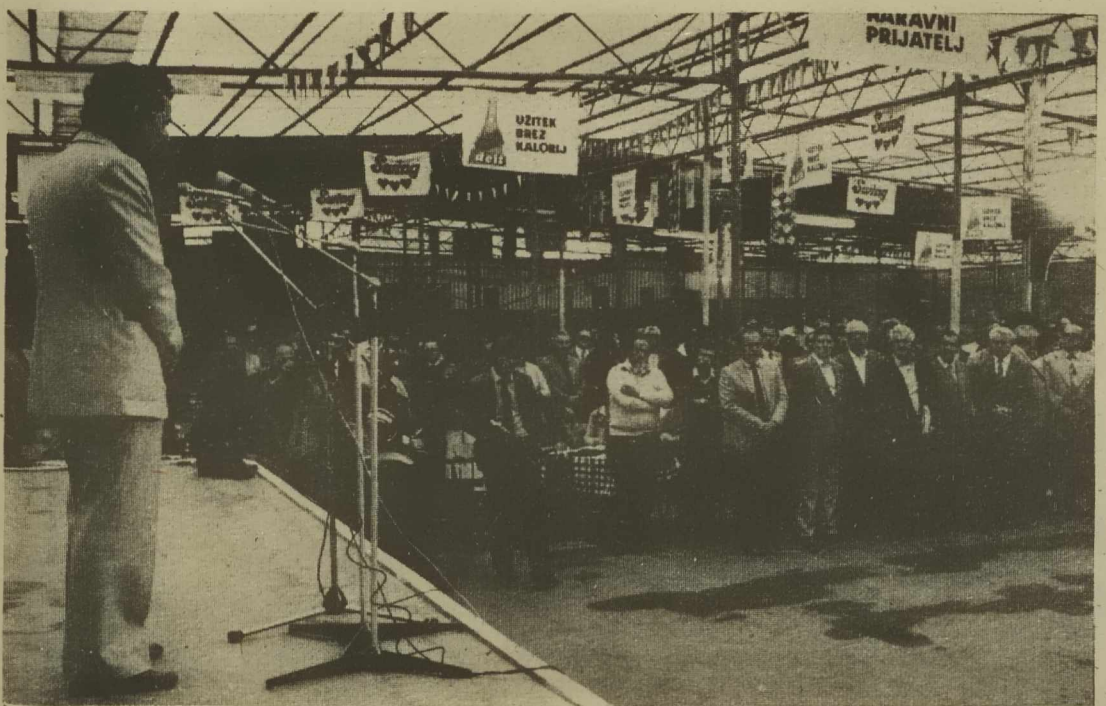
Še nekaj dni in šola se bo spet začela. Naposled bomo v Sloveniji z novim šolskim letom začeli uresničevati tudi nov zakon o usmerjenem izobraževanju, kar pomeni, da naj bi mlado generacijo (bolj kot doslej) izobraževali za delo in samoupravljanje. Bistveni družbeni smoter usmerjenega izobraževanja je namreč oblikovati svobodno, odgovorno, ustvarjalno in vsestransko razvito osebnost v socialistični samoupravni družbi. Sicer pa smo o vsebini in pomenu novega zakona že večkrat pisali, zato nas je pred novim šolskim letom predvsem zanimalo, kakšno je stanje vpisov v 1. letnike srednjega usmerjenega izobraževanja na posameznih srednjih šolah v Pomurju.

Pravzaprav se situacija, kakršna je bila v juniju, ni bistveno spremenila in tudi ni pričakovati, da bi se v prihodnjih dneh, čeprav bo zadnji rok vpisa potekel 31. avgusta. Zdej so namreč »vprašljivi« le še tisti učenci, ki te dni opravljajo popravne izpite, in tisti, ki se morda še obotavljajo, ali bi ostali doma na kmetiji ali se po končani osemletki takoj zaposlili ali pa vendarle nadaljevali šolanje. Kam se lahko pravzaprav še vpišejo? Največ prostih mest v šolskih klopeh imajo še na srednji kmetijski šoli v Rakičanu, v gradbeni šoli pri centru poklicnih šol v Murski Soboti in na šolskem kovinarskem centru v Lendavi. Le še za nekaj učencev pa je prostora na srednji šoli za gostinstvo in turizem v Radencih (kuharji, natakarji), v elektro šoli pri CPS v Murski Soboti in na ljutomerski gimnaziji.

V celoti vzeto so se poklicne odločitve učencev v Pomurju sicer nagnile v korist proizvodnih poklicev, vendar, kot smo že nekajkrat zapisali, ali je realno in potrebno, da bomo usposabljali okrog 80 mladih za trgovce in prav toliko za zdravstvene delavce. Ker jih precej med njimi po končanem šolanju ne bo dobilo zaposlitve, se bodo, tako kot se to dogaja že sedaj, prekvalificirali.

Družba si na ta način dela dvojne stroške, ljudje pa bodo nezadovoljni v poklicu in to se spet odraža na delovnem mestu. Kaj res ni izhoda iz tega začaranega kroga?

JOZE GRAJ

O pomenu kmetijsko-živilskega sejma je govoril tudi predsednik skupščine Pomurskega sejma Gusti Grof. Foto: A. Abraham

dov vsebuje: konkretno opredeljene skupne interese, cilje in naloge razvoja agroindustrijskega kompleksa; konkretne obveznosti proizvodnih osnovnih kmetijskih in prehrabnih proizvodov; družbenoekonomske pogoje in ukrepe za realizacijo politike razvoja agroindustrijskega kompleksa, in sicer na področju tržišča kmetijskih in prehrabnih proizvodov, zunanjetrgovinske menjave, posojilno-denarne politike, selektivnega kreditiranja proizvodnje, zalog in rezerv, financiranja razvoja agroindustrijskega kompleksa, zemljiške politike, razvoja kmetijstva v hribovitem, obmejnem in mediteranskem območju.

Glavna naloga pa je opredelitev obsega in strukture vlaganj, prioritetenih naložb in realnih virov sredstev. Vsebuje tudi posebne ukrepe za spodbujanje samoupravnega organiziranja kmetovalcev.

Tovariš Zvone Dragan se je dotaknil še vrste aktualnih nalog, ki stoje pred nami,

nagovor pa je sklenil z mnenjem, da intenzivnejši razvoj in postopno preraščanje kmetijstva v jugoslovanskega neto izvoznika ne bosta zagotovila le njegove višje razvitosti in izboljšala njegov položaj v družbeni reprodukciji, temveč bosta hkrati odprla širše možnosti tudi za razvoj z njim tesno povezanih industrijskih in drugih dejavnosti, spodbujala pomembne socialne in ekonomske spremembe na podeželju, preprečila prehitro odliv prebivalstva s podeželja v mesta — to pa pomeni, da bosta imela večstranski pozitiven vpliv na celoten razvoj naše socialistične samoupravne skupnosti.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta si je nato skupaj s sodelavci ogledal razstavišče pomurskega sejma in se zelo pohvalno izrazil o uspeli razstavi kmetijske mehanizacije in izdelkov živilsko-predelovalne industrije.

Š. Sobočan

Po dolgih letih vendarle razplet? V Nairobi so se voditelji sedmih afriških držav pogovarjali o razmerah v zahodni Sahari. V sprejeti resoluciji je rečeno, da naj se maroška vojska umakne s tega dela Sahare, pripravi pa naj se tudi referendum. Na sliki: pripadniki fronte Polisario, ki se že dolga leta bori za samostojnost.

Le še nekaj mesecev?

Bivši iranski predsednik Bani Sadr, ki sedaj živi v Parizu, je v nekem intervjuju izjavil, da je začel organizirati skupine, ki naj bi se upirale režimu ajatole Homeinija tako v samem Iranu kot tudi v drugih državah. Po njegovih besedah bo sedanji iranski režim lahko vzdržal le še nekaj mesecev, če se bo odpor oblastem v Teheranu nadaljeval. Bani Sadr je zatrdil, da ima podpora 80 odstotkov iranskega prebivalstva, vendar pa je tudi poudaril, da ne bo sprejel

pomoči ZDA ali SZ. Za ameriško televizijsko družbo ABC pa je bivši iranski predsednik izjavil, da je Iran v minulih mesecih dobival ameriško orožje preko Izraela. To naj bi se dogajalo v času, ko je v ZDA veljala prepoved prodaje orožja Iranu, in to v zvezi z afero z ameriški talci v Teheranu.

Izrael in Iran sta trditev o prodaji orožja takoj demantirala, pa tudi v ZDA so bili prisiljeni nekaj reči: zunanje ministrstvo je zatrdilo, da nimajo na razpolago

podatkov o tem, da bi Tel Aviv pošiljal orožje v Teheran.

V Parizu sta pred dnevi dopotovala tudi soproga nekdanjega iranskega predsednika Bani Sadra in njegov osemletni sin. Kako sta prišla v Karači, odkoder sta poletela v Pariz, ni znano.

Iraško-iranska vojna traja že dvanajsti mesec, položaj na 500 kilometrov dolgi fronti pa še vedno ni spremenjen. Za zadnje mesece so značilni manjši pozicijski spopadi, v katerih je sodelovalo tudi topništvo.

Zamrznjeni zloti

Narodni dohodek na enega Poljaka v letu 1981 dosega komaj onega iz leta 1973, pravi znani poljski ekonomist Stanislaw Albinowski. Takšno stanje pripisuje predvsem zgrešeni strategiji „pospešenega razvoja“. V naložbah je zamrznjenih kar 550 milijard zlotov. Za te „zamrznjene naložbe“ pa po njegovem ni značilno samo to, da ne dajejo nikakršne proizvodnje, marveč terjajo dodatne stroške za vzdrževanje teh investicij. Nadaljnjih 500 milijard zlotov pa tiči v projektih, ki so sicer dokončani, pa ne obratujejo ali pa obratujejo le deloma, ker je prišlo

do hudih neskladij med posameznimi panogami narodnega gospodarstva in ker je devizni dohodek tako zelo obremenjen z odplačevanjem anuitet za posojila, da je uvoz reprodukcijskega materiala skrajno omejen. Gre pri tem predvsem za uvoz iz zahodnih držav, iz katerih je Poljska v minulih letih uvažala tudi tehnologijo, in je tako postala zelo odvisna od njihovih licenc.

Celo v primeru, če bo prišlo do odloga pri vračanju najetih posojil, bi morala Poljska do leta 1985 najeti nova posojila v skupni vred-

nosti 11 milijard dolarjev. Albinowski pravi, da se bo morala zunanja zadolžitev do leta 1985 povečati na 35 do 36 milijard dolarjev. Če zdaj plačuje Poljska samo za obresti letno tri milijarde dolarjev, čez dve leti pa bo ta znesek presegel štiri milijarde.

Po oceni vlade bo poljski narodni dohodek letos manjši za 15 odstotkov, nekateri ekonomisti pa govorijo tudi o dvajsetih odstotkih. Albinowski pravi, da prebivalstvo sicer ni krivo za napake, ki so jih storili oblastniki v zadnjih desetih letih, zato pa bo moralo vseeno plačevati stroške zanje.

Dva obraza stare Prusije

Zmagoviti zavezniki so februarja 1947 „za vse večne čase“ ukinili Prusijo kot državno tvorbo, češ da je bila v zgodovini „leglo militarizma in napadalnosti“. Letos je poteklo dvajset let „slavnega“ berlinskega zidu in pred nedavnim so v Zahodnem Berlinu odprli veliko razstavo „Prusija, poskus bilance“. Že naslov sam pove, da gre za zgodovinske razsežnosti razstave. Te pa so tako za Zahodno Nemčijo kot za NDR precej kočljiva zadeva.

V Zvezni republiki Nemčiji se je

v šolskih učbenikih zgodovina končala s prvo svetovno vojno, v Nemški demokratični republiki pa so iz zgodovinskega dogajanja iskali tiste svetle točke, ki so govorile v prid prijateljstva s Sovjetsko zvezo, sicer pa so mladino vzgajali in še vzgajajo v protifašističnem duhu. V Bonn so se že za časa vladanja Adenauerja oklenili ideje o združenju Evrope, v kateri naj bi imeli obe Nemčiji pomembno vlogo združevanja. Toda združena Evropa je še vedno le košček popisanega papirja.

Ob otvoritvi razstave je zahodnoberlinski župan Friedrich von Weizsäcker posebej poudarjal stare pruske vrline: obhudek za dolžnost, redoljubnost, disciplino in varčevanje. Dejal je, da ZRN ne sme dopustiti, da bi si NDR prilastila le humanistično dediščino nekdanje Prusije, Zahodni Nemčiji pa prepustila le militaristično.

Ne samo omenjena zahodnoberlinska razstava, temveč celoten položaj v tem delu Evrope kaže torej na dvojni obraz stare Prusije.

Sredozemlje — nič več cona miru

Vse svetovne agencije so pred nekaj dnevi sporočile, da bo imelo ameriško 6. ladjeve, katerega operativno področje je Sredozemlje, pomorske manevre. Predstavniki Pentagona je tudi napovedal, da bodo vojaške vaje v zalivu Sidra, prav ob tem pa je nastalo jabolko spora, ki ima že stare korenine.

Libijska džamahirija je razglasila 200-miljski pas ozemeljskih voda, ameriška administracija pa tako širokega pasu ne prizna; prizna le 3 milje širok pas, kot ga je imel nekdanji libijski kralj Idriz.

Tako je bilo ob ameriških vojaških vajah skoraj pričakovati kakšen incident. Nanj res niso dolgo čakali: ameriška bojna letala so sestrelila dva libijska lovca. Na dogodek so se ogorčeno odzvali v arabskem svetu, z izjemo Egipta, ki sestrelitve ni hotel komentirati. Egiptovsko obrambno ministrstvo je samo sporočilo, da se „njegove sile ne udeležujejo manevrov 6. ladjeveja v Sredozemlju“. Po drugi strani pa ima Egipt, tako je zapisala ameriška revija „Newsweek“, sočasno vojaške vaje svojih enot vzdolž vedno vročih egiptovsko-libijskih meja.

Ameriška vojna mornarica ima štiri precej samostojna ladjeveja: 2. ladjeveja na Atlantiku, 3. ladjeveja na vzhodnem Pacifiku, 7. ladjeveja na zahodnem Pacifiku in 6. ladjeveja v Sredozemlju. Taka razporeditev je izraz ameriške doktrine o globalni strateški navzočnosti na vseh morjih in oceanih.

Manevri ameriškega ladjeveja v Sredozemlju, ki so se medtem tudi že končali, se popolnoma ujemajo z ameriško doktrino in splošnim poslabšanjem ameriško-libijskih odnosov. Od maja meseca, ko so Združene države napodile celotno libijsko diplomatsko osebo iz Washingtona, se odnosi samo še slabšajo. K temu je svoje prispevalo pisanje ameriškega tiska, da je CIA načrtovala uboj Gadafija, ker »iz Libije ustvarja svetovno žarišče terorizma«.

Šesto ladjeveja pluje po Sredozemlju že od leta 1950. V svoji sestavi ima približno 50 bojnih in pomožnih ladij, na katerih je skupno 26.000 vojakov, na letalonosilkah pa 200 letal in helikopterjev. V njegovi sestavi je tudi največja ameriška bojna ladja, letalonosilka »Nimitz« na jedrski pogon. V mirnem času je šesto ladjeveja pod poveljstvom ameriških pomorskih sil, v vojnem času pa pod poveljstvom pakta NATO za Južno Evropo. Po iranski revoluciji, ko so Združene države izgubile oporišča v tej državi, je 6. ladjeveja še pridobilo pomen.

V Sredozemskem morju se stalno križajo interesi velikih sil. Po eni strani Združenih držav, ki skušajo okrepiti južno krilo pakta NATO, po drugi Sovjetske zveze, ki nič kaj rada ne vidi tujih letalonosilk pred »svojim pragom«. Po tretji strani pa si sredozemske države, kot se je izkazalo na konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi v Madridu, prizadevajo, da bi Sredozemlje razglasili za območje miru in brezatomske cono.

Pa vendar: manevri ameriške 6. flote v Sredozemlju sploh niso edine pomorske vaje. Prejšnji teden so se v Portoriku začele kombinirane pomorsko-letalske vaje, za katere agencija AP trdi, da so največje pomorske vaje zahodnih držav po drugi svetovni vojni, saj sodeluje 14 zahodnih držav. Vojaške vaje bodo trajale vse do sredine oktobra, zajele pa bodo področja od Baltika prek Karibov in Atlantika do Patagonije. Septembra se bodo pričeli pomorski manevri Sovjetske zveze v Baltiku, ki ga sicer imenujejo »Morje miru«. Kot je sporočila sovjetska agencija TASS, gre za največje vaje v zadnjih desetih letih. Glavno poveljstvo NATO za Evropo je sporočilo, da bodo letalske in pomorske sile držav članic severnoatlantskega pakta začele septembra desetdnevne vojaške vaje na območju Rokavskega preliva, v Biskajskem zalivu in v vodah vzhodnega Atlantika. V teh manevrih bo sodelovalo 83 ladij, 280 letal in 190.000 vojakov.

Pri vseh manevrih navajajo, da gre za »prikaz in izpopolnitev sposobnosti pomorskih ali letalskih sil«, pa vendar — k miru in popuščanju napetosti v svetu ne prispevajo.

globus

SOFIJA — V Bolgariji pričakujejo bogato turistično žetev, nekaj nad 6 milijonov tujih turistov, predvsem iz vzhodnoevropskih držav.

PEKING — Po novem zakonu, ki so ga sprejeli v pokrajini Guangdong, bodo morali moški, ki se zatekajo k prostitutkam plačati denarno kazen, povrh pa jih bodo poslali še v centre za prevzgojo pri delu.

MADRID — Glavni poveljniki španske vojske so uradno podprli odločitev vlade, da postane Španija polnopravna članica NATO zveze.

STOCKHOLM — Trideset iranskih študentov, nasprotnikov imama Homeinija je vdrla v rezidenco iranskega veleposlanika, ki so ga skupaj z ženo zadržali kot talca. Študentje so sporočili, da so to storili v znak protesta zoper serijo smrtnih obsodb v Iranu.

ATENE — Parlamentarne volitve v Grčiji bodo 18. oktobra letos. Sedanji parlament bodo razpustili sredi septembra.

BONN — Nekateri britanski listi so pred dnevi pisali, da bi lahko britanske čete, stacionirane na ozemlju ZR Nemčije, oborožili z nevtronsko bombo.

PEKING — Bivši predsednik Carter je na desetdnevni obisk na Kitajskem. Carter je kot predsednik ZDA leta 1979 navezal diplomatske stike s Kitajsko.

WASHINGTON — ZDA bodo v prihodnjih petih letih dale Pakistanu dve in pol milijarde gospodarske in vojaške pomoči.

NEW DELHI — V zadnjem letu so v Indiji elektrificirali 21.509 vasi, postavili pa so tudi več kot 360 tisoč električnih črpalk za namakanje zemlje.

BRASILIA — ZR Nemčija je ponovno zahtevala, naj ji izročijo znanega nacističnega zločinca Josefa Mengeleja, ki po nepotrjenih podatkih živi v Južni Ameriki.

V žarišču dogodkov

NEVTRONI PROTI ŽIVLJENJU

Nevtronska bomba pravzaprav ni nič novega; Američani so se z njo pričeli ukvarjati že pred dvajsetimi leti. Francoški obrambni minister je pred nedavnim izjavil, da bodo nadaljevali z dosedanjimi pripravami pri izdelovanju te bombe. Nekateri poznavalci razmer trdijo, da imajo nevtronsko bombo tudi Sovjeti. Novo pri vsem tem je bilo to, da se je ameriški predsednik Reagan odločil javno povedati svojo odločitev o proizvodnji nove bombe. Tega verjetno ni storil kar tako, brez posebnega namena. Naj je bil namen takšen ali drugačen, Reaganova odločitev je vznemirila svet, posebej še Evropo, kajti znano je, da je nevtronska bomba uničevalno sredstvo za goste naseljene predele sveta. To pa je v prvi vrsti Evropa. Nevtronska bomba povzroči namreč desetkrat močnejše sevanje od

atomske bombe. Eksplozija takšne bombe na višini sto metrov bi uničila zgradbe in drugo v premeru 200 metrov, živa bitja pa v premeru 1200 metrov.

Pravijo, da je nevtronska bomba po svojem psihološkem izvoru tipično zapadnjaška, „potrošniška“, saj je njen namen ohraniti materialne dobrine, bogastvo in ne ljudi. Trditev, da nove bombe ne bodo nameščali v Evropi, ni bila pomirjujoča. Ameriški obrambni minister Weinberger je na nekakšen način demantiral svojega predsednika, ko je izjavil, da je moč nevtronsko bombo prepeljati v kateri koli del sveta v pičlih 48 urah. Torej lahko ta bomba kaj hitro postane „evropska“, „bližnjevzhodna“ ali pa „azijska“. Znani analitik atomske vojne Alton Frye je pred leti v Washingtonu Postu zapisal, da v tako poseljenem

območju, kot je na primer ZR Nemčija (650 preb. na kvadratni kilometer), nevtronska bomba ne omogoča nobene zaščite civilnega prebivalstva. Ob takšnih ocenah je seveda nemir prebivalstva visoko razvitih industrijskih in gosto poseljenih zahodnoevropskih dežel popolnoma upravičen.

Zahodni analitiki navajajo, da ima Sovjetska zveza na evropskih tleh prednost 4:1 v številu tankov. Ta ocena je verjetno pretirana, ker ne upošteva, da sta dve tretjini sovjetskega teritorija v Aziji in da je tam tudi polovica sovjetskih oboroženih sil. Ko je bil vrhovni komandant sil NATO general Heigh v Evropi, je ob neki priložnosti dejal, da je Kitajska „najboljša članica NATO“. S tem je hotel reči, da s svojim odnosom do Sovjetske zveze veže precejšen del sovjetskih oboroženih sil nase. S tem njegovim

komentarjem bi lahko rekli, da resnično razmerje tankovskih enot v Evropi res ni v prid SZ v razmerju 4:1. Toda, tako kot je bilo vedno, je tudi sedaj: pretiravanje je še vedno močan argument.

Vendar nevtronska bomba ni zadnja beseda v arzenalu sodobne oborožitve. Američani in Sovjeti poznajo nekakšno „antinevtronsko“ bombo, katere sevanje je veliko manjše, pač pa je njena udarna moč večja. Te bombe so namenjene nasprotnikovim skladiščem medkontinentalnih raket. Druga novost je poenostavljen proces polnjenja topovskih granat z atomskimi naboji. Na Zahodu menijo, da je Sovjetska zveza močno napredovala na področju laserskega orožja in neke vrste orožja, ki bi delovalo na možgane. Prav tako imajo po istih virih pripravljene rakete SS-22, ki da so veliko bolj iz-

popolnjene od tolikokrat omenjenih raket SS-20. Po tem rakete SS-X-24 in SS-X-26, ki bi zgrešile samo za 250 metrov, njihov radij pa je 11 tisoč kilometrov...

Poglejmo malo nazaj, in videli bomo, kako nesmiselno je vse to oboroževalno tekmovalstvo. Samo štiri leta so rabili Sovjeti, da so dohiti Američane pri izdelavi atomske bombe. Ko so pred enajstimi leti Američani izdelali rakete z atomskimi nabojem, ki so same poiskale cilj, so jih Sovjeti v nekaj letih dohiti. Ob vsakem takem „zbližanju“ je prišlo običajno do obojestranskih predlogov za dogovore o omejevanju proizvodnje novega orožja.

Pa se ponovno vrnimo k nevtronski bombi. Najboljša zaščita pred njenim delovanjem je voda, čeprav bi bile posadke oklepnih vozil za 20 do 30 odstotkov manj izpo-

stavljene žarčenju, je 30 do 50-centimetrski sloj vode popolna zaščita pred nevarnostjo. Prav tako desetcentimetrski sloj parafina.

Ameriški predsednik Reagan zadnje čase kaže pripravljenost za srečanje z Brežnjevom. Nič ni rečenega o času niti o datumu srečanja. Je Reaganova odločitev o sestavljanju nevtronske bombe trenutek, ko bi se lahko pogovarjal nekoliko zviška? Iz preteklosti vemo, da nasprotnik v takšno dogovarjanje ne bo pristal, saj sta Reagan in Brežnjev verjetno videla znameniti Chaplinov film Veliki diktator in verjetno se spominjata prizora v brivnici, ko si Hitler in Musolini poskušata pridobiti ugled s tem, da se zdaj ta, zdaj drugi, dvigata na brivskem stolu.

Pravijo, da se zgodovina ne ponavlja...

Sladkor in mleko na vročem olju

Sporočilo, da naj bi se olje podražilo za 125, sladkor za 45 in mleko za 30 odstotkov, je učinkovalo kot bomba: že naslednji dan je k blagajni postavil devet - ali desetletnik s tremi steklenicami olja. »Ne, samo dve lahko dobiš«, ga je poučil trgovec pri blagajni. »Ampak, ta je danes že tretjič prišel po olje«, je komentiral drugi prodajalec.

Takšne so bile reakcije na sporočilo o predlogu za

danes je bilo že nešteto ob-sodb, zaklinjanj in potrošniško božajočih deklaracij o podražitvah, pa bi mogli reči, da niti ena ni sama sebe preživela. Bile so — kot smo rekli — administrativen poseg v samoupravno urejanje zadev. To pa je pomenilo korak nazaj od običajnih norm dogovarjanja. In s tem smo vsakokrat tudi opravičili namen in pomen deklaracij.

Segati vedno globlje v občanov žepni zadeva tistih, ki podražitve predlagajo. Ti so poslovneži, ki hote ali nehoti poznajo eno samo normo, to je poslovnost, kakršna je tudi tista v znanih peripetijah v jugoslovanskem nogometu. Zdrava pomurska kmečka glava pravi ob tem: »Na vešala z njimi!« Saj imamo takšne »poslovnosti« že na pretek ob pomisli na reprezentančne palače, ko nam za šole, vrtnice in bolnišnice manjka denarja.

Na vešala pa tudi z novinarji, ki so delovnim ljudem in občanom v pisani ali govorjeni besedi posredovali predlog o podražitvi olja, sladkorja in mleka. Takšna je menda grožnja Tanjugu, ki je posredoval to sporočilo.

Občani, ki so bili vsaj v zadnjem letu že tolikokrat opeharjeni in namazani s proklamacijami in trditvami, da je ta ali ona podražitev samo bav bav, pa menijo tako, da bi bilo treba nekam postaviti tudi tiste, ki so podražitev sladkorja, olja in mleka napovedali v odstotkih, ki so omenjeni v uvodnem odstavku.

Vsa sredstva javnega obveščanja v Jugoslaviji so ob tej podražitvi zagnala vik in krik: tolikšna podražitev ni sprejemljiva. Kdo bo vzdržal? Stara, preizkušena praksa nas je že podučila: zahtevaj 100 odstotkov, da boš čisto zagotovo dobil vsaj 50.

Nekakšna licitacija za potrošnikovo denarnico. In po tej logiki občani vedo, da bodo sladkor, olje in mleko dražji.

Morda bi bilo ob vsem tem modro, če bi tisti fantič z Lendavske ulice šel v trgovino še četrtič (morda na ie šel). ... Ti nepopoljšljivi fantiči: zamenjajmo ljudstvo, če vlada ni dobra.

Juš MAKOVEC

MAKS TOBOLJEVIČ:
Naše čarovnije

... zdaj vidi cenjeno občinstvo en poln zakelj denarja ...

... zdaj vidi cenjeno občinstvo en čudovit nov objekt ...

... zdaj vidi cenjeno občinstvo en čudovit rezultat ...

... in zdaj prosim cenjeno občinstvo, da prevzame ta rezultat!

podražitev po trgovinah v Pomurju. Zaradi omenjene predloga o zahtevku po podražitvi, ki ga je podal izvršni odbor splošnega združenja za kmetijstvo in živilsko industrijo pri Gospodarski zbornici Jugoslavije, se je sestel zvezni izvršni svet, ki je takoj naslednji dan preko radia in televizije občane pozval, naj ne nasedajo sporočilu o predvidenih podražitvah, kajti te so vendarle stvar dogovorov med republikami in pokrajinama. Obnašanje občanov pa je ta poziv demantiralo. Zakaj? Prvič: občani in delovni ljudje ne verjamejo več ne zveznemu ne republiškemu izvršnemu svetu, ko se opredeljujejo do podražitev. In drugič: od lanske jeseni do

Kako ščitijo svojo valuto drugod

Kako zagotoviti čimveč deviznega priliva od turizma in hkrati zmanjšati odliv nacionalne in tuje valute, to je vprašanje, s katerim se ubadajo mnoge države, ki jih tarejo resne gospodarske težave. Tanjug je izvedel anketo, ki pa ni popolna. Svojim dopisnikom po svetu je naročil, naj pišejo o ukrepih, ki jih uvajajo posamezne države, da bi zaščitile svoje valute.

Za države SEV je na primer značilno, da njihovi državljani ne morejo imeti deviznih računov. Izjema je le Poljska, za druge pa velja pravilo, da mora posameznik, če je dobil devize z delom v neki drugi državi ali z vplačilom, vse avtomatično zamenjati za nacionalno valuto. Pravico do potovanja v države, ki ne pripadajo SEV, torej v kapitalistične in v Jugoslavijo, ti pripadejo v glavnem šele po tretjem ali četrtem letu. Ko dobiš vizum, so sredstva, ki jih lahko zamenjaš za valuto države, v katero potuješ kot turist, omejena.

Če hoče češkoslovaški državljani dobiti tujo valuto v zameno za krone, mora imeti tako imenovano devizno dovoljenje, na osnovi katerega potem kupuje devize, vendar po precej slabšem tečaju od uradnega. Poleg tega so za vsako državo omejitve deviznega zneska, na ravni države pa obstaja tudi »devizna vsota« za vsako leto.

Če potuje Madžar v države »rubeljskega območja«, lahko nese s seboj največ 200 forintov, ki jih zamenja v valuto države, v katero potuje. Za »nerubeljsko območje«, torej za zahodne države, v katere lahko potuje komaj vsako tretje leto, dobi blizu 300 dolarjev v ustreznih nacionalni valuti.

Vzhodnonemški državljani smejo potovati samo v države »socialistične skupnosti«, in še to v glavnem organizirano in pod pogoji, ki so za vsako od teh držav drugačni. Za določeno vsoto mark dobi državljani NDR ček ali vrednostno pismo, s katerim dvigne denar v valuti države, v katero potuje, ko pride na cilj.

Za sovjetske državljane obstajajo skoraj izključno samo organizirana kolektivna potovanja, ta pravica pa jim pripade enkrat v dveh letih. Potni list dobijo ponavadi najzaslužnejši, vse stroške potovanja pa obračunavajo prek potovalnih agencij. Za »žepnico« dobijo dva rublja na dan, kar obračunavajo v valuti države, v katero potujejo. Predvsem so to seveda državljani »socialistične skupnosti«, precej redkeje Kuba in Jugoslavija, zahodne pa že v izjemnih primerih.

Če Grk potuje v države EGS, lahko enkrat na leto dvigne 524 dolarjev. Za vsako potovanje v zahodnoevropske države lahko vzame s seboj tudi 4.000 drahem. Če potuje v države izven te skupnosti, ki ji pripada tudi Grčija, mu od 524 dolarjev vzamejo 250, s čimer se avtomatično zmanjša vsota za »letni obisk« v državi EGS. Letos so uvedli tudi posebne davčne obveznosti, ki pa ne veljajo za prvo potovanje, zato pa za vsa naslednja.

Italijan ima za turistično potovanje enkrat na leto na voljo milijon in sto tisoč lir ali ustrezno vsoto v tuji valuti, vendar pod pogojem, da položi trideset odstotkov dolženega denarja.

Avstrijci nimajo nobenih denarnih omejitev pri potovanju v tujino, zato pa je v tej

državi toliko več propagande, ki naj bi jih zadržala doma.

Podobno je tudi v ZR Nemčiji, kjer vsaj za zdaj ne čutijo nobenih potreb po kakih omejitvah, čeprav se bolj pozivajo k varčevanju.

Španec sme odnesti iz države 50 tisoč peset in do 1.000 dolarjev v tuji valuti, in to pri vsakem potovanju v tujino. Če se odloči, da bo potoval z letalom, mu zaračunajo posebno »takso za luksus«, ki obsega tri odstotke vrednosti letalske vozovnice. Španski državljani pa nimajo pravice do deviznega računa in vsako tujo valuto, ki jo naložijo na

banko, jim avtomatično zamenjajo v pesete.

Britanci potujejo brez vsakršnih taks in denarnih omejitev.

Tudi za ameriške državljane ni nobenih omejitev.

Skratka, povzeli bi lahko, da je edina prava omejitev pravzaprav gospodarski položaj posamezne države, čeprav ne gre zanemarjati raznih drugih omejitev, ki izvirajo iz zunanjepolitičnih opredelitev posameznih držav, zlasti blokovskih. Val demokratizacije, ki ga nosi turizem, pa očitno ruši tudi te umetne pregrade.

(TANJUG)

Omejena neomejenost

Predlog zakona o lastnini SR Srbije vsebuje določilo, da je lahko v posesti občana, ki dela z lastnimi proizvodnimi sredstvi, lokal z neomejeno površino, oziroma dva lokala z neomejeno površino. Ni se torej zgodilo kot takrat, ko je ob urejanju pogojev za zasebno delo v tako imenovanem drobnem gospodarstvu, kar pri nas zdaj že pojmujemo kot POZD, nastal problem okoli obsega tega dela, ki so ga kompromitirale poprejšnje skupine občanov s svojimi spekulacijami okoli skupnega dela na podlagi lastnih zasebnih sredstev na — oderuški način. Takrat je namreč bilo omejeno delo na lastnika sredstev in na največ pet delavcev.

Zdaj postajajo pogoji takšnega dela sodobnejši in prav v imenu sodobnega razvoja gospodarstva, tehnologije, in zdravstvenih pogojev dela v lokalih dovoljujejo neomejeno površino teh lokalov. Neomejeno kajpak v omejenih pogojih dela z največ petimi delavci in tehničnimi in drugimi pogoji, ki čezmernosti tako ali tako ne dovoljujejo.

Drugo je seveda vprašanje, kako lahko ali ne more priti do lokacije za lokal zdomec ali kateri drugi zainteresirani

PISMO IZ BEOGRADA

občan. Neomejenim možnostim zakonskih okvirov razvijanja takšnih dejavnosti se čisto zoperstavljajo omejene možnosti snovanja takšnega dela, preden pride do graditve lokalov. V marsikateri občini namreč izvirajo lokacije za gradnjo takšnih obratov na periferijo ali pa sploh ne uredničujejo zakonskih pravic občanov, ki se zanjo potegujejo.

Tukaj so še vedno znani primeri, ko avtoprevozniki registrirajo svojo dejavnost v občinah, kjer nikdar niso in ne bodo živeli, ker jim pač v njihovih domačih občinah z najrazličnejšimi pretvezami ne dovoljujejo delati, kakor da ne želijo imeti koristi od dela svojih občanov, ki pa ga v drugih občinah ne samo spoštujejo, temveč tudi spodbujajo v obojestransko korist.

Najbrž je temu vzrok omejenost občinskih moči, ki tako kratkovidno in konzervativno branijo svoje občane in »svoje« občine pred bogatenjem, ki je menda antisocialistično, kakor ga pač oni pojmujemo in zaradi česar siromašijo naša skupna socialistična prizadevanja za boljše življenje na podlagi boljšega gospodarjenja.

Ker je omenjeni zakon v javni razpravi (nihče ne ve povedati, kakaj dajejo zakone, resolucije in podobno v javno razpravo v času počitnic, ko si ljudje želijo odpočiti tudi zaradi podobnih problemov lahko pričakujemo marsikakšne predloge o tem, ali velja omejiti lastninsko osnovo občanov ali ne in kaj je to neomejena lastnina, ki je pravzaprav tako ali tako omejena z marsikaterim drugim predpisom. Tako je zlasti glede možnosti nakupa kmetijskih zemljišč pri tistih občinah, ki po poklicu niso kmetje in jim bo to morda le postranska dejavnost.

Nekakšen strah zaradi bogatenja veje iz predlaganih alternativ tega zakona, kar pomeni razširčevanje pojmov v glavih zakonodajalcev samih, pa tudi sploh med ljudmi, ki ne vedo zlahka opraviti z zastarelim v samih sebi in v svojem okolju.

Omejevanje zakonodajnega tipa z neomejenostjo politike samoupravljanja, ki si s tako zakonodajno omejenostjo ne ve in tudi ne želi pomagati, je nekaj takšnega kot življenje v neskončnosti vesolja, ki je omejeno s horizonti našega življenja na materi zemlji, ki nam zastira s tem sicer neomejeni pogled v neskončnost okrog nas. Menda bi lahko celo rekli, da je to nekaj takšnega kot življenje samo: za življenje na Zemlji je človek le muha enodnevnica, pa naj se imamo za še tako neskončne v skupnosti, ki se imenuje človeštvo. Nerodna pa postane stvar, ko si, takšni kakršni smo, prečesto premalenkostni, začnemo še sami omejevati svoje življenje z nezaupanjem do sebe.

Tak zakon, o kakršnem govorimo, ima očitne ambicije brezmejnosti v vsaj svojih pravnih načelih dimenzijah, toda tudi vsak zakon ima svoj življenjski vek in nismo še slišali za večne zakone, razen morda moralne, ki pa navadno niso niti napisani, vsaj kot zakoni ne. In kaj naj torej pričakujemo? Kaj drugega kot nekakšen kompromis vizije z realnostjo. Vizij navadno ne uresničujemo z zakoni, temveč z življenjem: spoznanji in dejanji.

Viktor Širec

telegrami

BITOLA — Tu so podpisali trgovska delovna organizacija Javor iz Bitole, zavodi Crvena zvezda iz Kragujevca ter bolgarska firma Balkankarimpeks dogovor o izvozu tri tisoč vozil mediteran v Bolgarijo. Vrednost izvoza je 10 milijonov dolarjev.

GEVGELIJA — S plantaž kombinata Vinojug so začeli izvažati namizno grozdje na Češkoslovaško. Nekaj grozdja so izvozili tudi v Avstralijo.

SARAJEVO — Na skupni seji predsedstev CK ZK BiH in predsedstva SR BiH so priporočili vsem delovnim organizacijam v republiki, naj dajo pobudo za dajanje enodnevnega zaslужka za prebivalstvo z območja, ki ga je prizadela toča.

BEOGRAD — V minulih sedmih mesecih so tuji turisti porabili pri nas za 5 do 6 odstotkov denarja več kot lani. Računajo, da bomo v letošnji turistični sezoni ustvarili 1,3 milijarde dolarjev.

SISAK — Ker je gladina Save v zadnjem mesecu močno padla, vozijo ladje »Donavskega Lloyd« iz Siska natovorjene le do polovice nosilnosti.

ZAGREB — Kljub opozorilom strokovnjakov, naj tega ne delajo, so na hrvaških poljih skurili preko 80 tisoč vagonov slame, ki bi jo kot surovino rabila naša industrija papirja in celuloze.

MOSTAR — V Hercegovini so v preteklih petih letih pogozdili 3900 hektarov zemljišč. Samo letos v jeseni bodo pogozdili 900 hektarov.

OSIJEK — Osiješko letališče bo začasno prevzelo naloge surčinskega letališča pri Beogradu, na katerem bodo opravili nekaj nujnih del.

ZAPRLI TOVARNO

V slovenskih rekah je prišlo letos že 21-krat do večjih pomorov rib zaradi odplak. Lani so zabeležili 30 primerov, vendar so letos samo v petih primerih odplake zastripile več rib kot v vsem lanskem letu.

Več kot dve tretjini slovenskih rek je že onesnaženih — na vsakih tisoč kilo-

metrov je 700 kilometrov onesnaženih voda. Savinjo uvrščajo poznavalci med industrijske kanale. Po oceni zavoda za ribištvo so precej ogroženi tudi vodni tokovi Mure od Šentilja do Gornje Radgone, spodnji del Leda-

ve, Meže in še nekaterih drugih rek.

Ob energičnih zahtevah, da je treba tiste, ki so malomarno ravnali s čistilnimi napravami, kaznovati, smo pred dnevi doživeli epilog v Leskovcu v Srbiji. Okrožno

gospodarsko sodišče je temeljni organizaciji združenega dela Papir iz Vlačićnega hana do nadaljnjega prepovedalo proizvodnjo.

Delali bodo lahko spet, ko bodo poskrbeli za opremo, s katero bodo preprečili izlivanje odpadnih voda, ki nastajajo pri proizvodnji celuloze, v Južno Moravo.

IZVOZNI DOSEŽKI — VREDNI POSNEMANJA

Dobri izvozni rezultati so v prvi vrsti posledica dolgoletnega in načrtnega dela, visoke produktivnosti, kvalitete in poslovnosti ter razpolaganja z močnim kadrovskim poteneialom. Primer Mure to nedvomno potrjuje. Zadnje desetletje je izvoz, predvsem na konvertibilno tržišče, v stalnem porastu. Rezultati letošnje prve polovice leta, ki so doseženi ob močnem porastu konkurence na Zahodu, pa so še posebej pomembni. Z njimi so se skoraj bi lahko rekli, približali lanskemu celoletnemu izvozu. Izvozili so za 506 milijonov dinarjev blaga, v lanskem celem letu pa za 600 milijonov dinarjev.

Doseženi izvozni rezultati so najbolj zanesljiva alternativa tudi za prihodnji razvoj je na pogovor.

Doseženi izvozni rezultati so najbolj zanesljiva alternativa tudi za prihodnji razvoj Mure, je na pogovoru s predstavnik tega največjega pomurskega delovnega kolektiva, tekstilne industrije v Pomurju in družbenopolitičnih organizacij regije in soboške občine poudaril podpredsednik zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan. Po drugi strani pa dosežki v izvozu tudi potrjujejo, da bi bili v jugoslovanskem gospodarstvu, če takšne in podobne Mure ne bi bile redkost, sposobni uresničiti izvozne načrte zlasti na konvertibilno področje. Prav tu pa je stanje izvoza najbolj kritično in planiranih ciljev kljub prizadevanjem do konca leta ne bo mogoče uresničiti.

Tudi v Murinih razvojnih usmeritvah je dan izvozu poseben poudarek. Kolektiv ga je poleg usmeritev, da Mura v prihodnjih petih letih ne bo bistveno povečala števila zaposlenih in da bo razvoj gradila na boljši tehnologiji, organizaciji dela in produktivnosti, opredelil med temeljnimi cilji. V tem obdobju naj bi porasel predvsem klasični izvoz, zlasti preko mešane družbe Westmur. Letošnja realizacija bo znašala okrog 5 milijonov mark in prizadevajo si, da bi poleg moške konfekcije v ta del izvoza vključili tudi ostale programe.

Predstavniki Mure so priložnost izkoristili tudi za to, da so tovariša Zvoneta Dragana seznanili s problemi, ki spremljajo njihova izvozna prizadevanja, in drugimi. Tako se v Muri ne morejo strinjati, da so izvozne premije tako za izvoz metrskega blaga kot konfekcije enake, da so dodatne premije samo za klasični izvoz in da v prvi vrsti izvozni rezultati še vedno niso osnova za uvoz opreme, ki največkrat pogojuje izvoz. Pripombe imajo tudi na kompliciran carinski sistem in na našo politiko cen.

In še na eno misel Zvoneta Dragana naj opozorimo; Murina razvojna usmeritev je v celoti v skladu s temeljnimi kriteriji razvoja Jugoslavije v prihodnjih petih letih. Njenemu uresničevanju pa bosta morala slediti tudi dograjevanje in razvoj samoupravljanja, kar naj bi vplivalo na uresničevanje razvojne koncepcije.

Udeležencem razgovora je ob tej priložnosti Zvone Dragan obširneje spregovoril še o najaktualnejših gospodarskih vprašanjih in nalogah v jugoslovanskem gospodarstvu.

I. Benko

Agroživilstvo se usmerja v izvoz

S pomanjkanjem deviz, potrebnih za nemoteno proizvodnjo, se o. pajo tudi kmetjci. Slednje jih je prisililo, da se v vse večji meri usmerjajo v izvoz tudi takih proizvodov, ki jih doslej niso izvažali. Pri tem pa se pojavlja vrsta težav, saj za tuja, zahtevna tržišča doslej niso proizvajali. Zamuda v proizvodnji, ko so devize terjali, in tudi dobili od drugod, se pogosto kaže v za tuji trg nesprejemljivi kvaliteti in ceni. Dejstvo, da razkorak med višjimi cenami na domačem tržišču in tistimi, ki jih dosegaajo v izvozu, nosi izvoznik oziroma končni porabnik deviz, pogojuje odvisnost izvoza od uvoza, tako da se izvoz realizira le za zadovoljitev lastnih potreb, ne ostaja pa prostih deviz.

Sestavljena organizacija ABC POMURKA je v prvem polletju od načrtovanega izvoza 160,3 milijone deviznih dinarjev izvozila blaga le za 90 milijonov, manj pa je tudi uvozila, saj je planirani uvoz v višini 280 milijonov realiziran le v vrednosti 140 milijonov. Devizni deficit v višini 50 milijonov deviznih dinarjev je ugodnejši od planiranega v višini 120 milijonov dinarjev. Seveda pa imata manjši uvoz in izvoz nedvomno tudi senčne strani, ki se kažejo v težavah proizvodnje zaradi pomanjkanja uvoznih surovin in opreme.

Vzrok, da načrtovanega izvoza niso dosegli, je pripisati predvsem embargu naše junetine na grškem tržišču, potem ko je lani Grčija postala članica EGS. Leta 1980 je ABC POMURKA preko svoje zunanje trgovine več kot 23 odstotkov vsega izvoza realizirala s prodajo mesa v Grčijo. Res je tudi, da je v ABC POMURKI edino Mesna industrija pravi izvoznik, ki je pri planiranju izvoza prišla najdlje. Poleg tega, da izvažja sveže meso, izvažja še konzervirano govedino v soku v ZRN, plečka in šunko v lastnem soku v ZDA, konzerve pa izvažja tudi v Sovjetsko zvezo.

Pred časom je začela izvažati meso tudi na Bližnji Vzhod, v Združene arabske emirate, in Iran. Poleg Mesne industrije je stalni izvoznik še gozdno in lesno gospodarstvo iz M. Sobote, ki izvažja v Italijo, večjim izvoznikom ABC POMURKA pa se je v zadnjem času z izvozom sira v Švico priključil še ljutomerski Mlekopromet.

Poleg proizvodnih organizacij je stalen izvoznik še Zunanja trgovina, ki poleg tega da izvažja in uvažja za druge, opravlja še blagovno menjavo v okviru maloobmejnega prometa in sejamskih kompenzacijskih poslov v Avstrijo. Je tudi nosilec blagovne menjave z blagovnicjo in madžarskem Sombathelyju in organizator odkupa divjadi in gozdnih sadežev za izvoz. Divjad in gobe izvažajo v Italijo in ZRN.

Ne gre pa prezreti pomembnega vira deviznih prihodkov, ki ga proizvodne organizacije pridobijo v dohodkovnem povezovanju z gostinsko-turističnimi organizacijami, članicami SOZD ABC POMURKA, kot so Gorenjka Jesenice, Tabor Grošuplje, Rudar Trbovlje in drugi.

Ob dejstvu, da kmetjci za lastne potrebe ne ustvarjajo dovolj deviz, bi veljalo razmisliti o podobnih povezavah tudi z drugimi ponudniki gostinsko-turističnih storitev v Dalmaciji, ki jih Pomurka redno oskrbuje z živili. Glede na devizni primanjkljaj pa ne bi bilo odveč, če bi pretehtali umestnost krmljenja domačih piščancev, katerih kilogram velja 7210 dinarjev z beljakovinskimi surovinami iz uvoza, katerih kilogram velja 4,5 dolarjev. Naši dedki in babice so jedli prav tako dobre piščance, ki so zrasli brez deviznih krmlil. Večja proizvodnja na račun uvoženih komponent pa je ravno zaradi pomanjkanja deviz in visoke cene takega pitanja vprašljiva.

Boris Hegediš

Prvi sejem gradbeništva

Po mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu in sejmu elektronike v kmetijstvu pripravljajo na prostoru Pomurskega sejma novo sejemsko pridobitev. Od 28. septembra do 4. oktobra bo namreč v Gornji Radgoni prvi Jugoslovanski sejem gradbeništva in gradbenih materialov z mednarodno udeležbo.

Priprave so v polnem teku in kot smo slišali na nedavni seji pripravljalnega odbora za prvi sejem gradbeništva, se je organizatorjem doslej prijavilo že več kot 300 organizacij združenega dela, ki bodo predstavile najnovejše dosežke s področja planiranja in projektiranja, gradbene operative, proizvodnje gradbenih materialov, orodij, opreme in strojev, montaže gradbenih in stanovanjskih objektov, stavbnih objektov namenjenih kmetijstvu in lesne stavbne industrije.

Svojo udeležbo pa je že tudi napovedalo 18 podjetij iz tujine in sicer iz sosednje Avstrije, Madžarske in Italije ter iz Zahodne Nemčije in Švice. Gre predvsem za tuje proizvajalce gradbenih izdelkov, ki so zanje naše gradbene organizacije zainteresirane.

PARADA KMEČKIH DEL, OBIČAJEV, ŠEG IN NAVAD V GORNJI RADGONI

NASLEDNJE LETO VSESLOVENSKA PRIREDITEV?

Ceprav je bila minula nedelja izredno muhasta kar se vremena tiče pa je vendarle zvabila na prizorišče 19. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma, pa tudi v samo obmejno mesto Gornja Radgona, izjemno število obiskovalcev. Kako pa tudi ne bi, saj je bila v dopoldanskih urah že četrta tradicionalna parada kmečkih del, običajev, šeg in navad.

Okrog 500 udeležencev iz vseh štirih pomurskih občin je v pisani povorki, ki je krenila izpred Avtoradgona, obšla vse glavne ulice v mestnem jedru in se zaključila na sejmiškem prostoru, na izvirni način prikazala prastari način kmetovanja in stare kmečke običaje. Marsikateremu očaku in stari kmečki ženi se je prebudil spomin in orosilo oko ob pogledu na to, kako so nekdanji luščili semena, mlatili, kolinili ter ob prikazu starih vinogradniških del, orodij, zimskih obredov... Sicer pa je samo parado in njen pomen najbolje strnil v svojih besedah dr. Lojze Slavič, predsednik komisije, ki je ocenila posamezne skupine glede na množičnost, izvirnost in splošni vtis, rekoč:

„Letos je bilo skupin toliko, pa tudi kvaliteta je bila na tako visoki ravni, da naša komisija ni imela lahkega dela. Sama parada je uspela odlično, na izredni višini so bili predvsem način podajanja in scena. Zato smo se med zares dobrimi težko odločili za najboljše. Mislim, da je parada dokazala — pa tudi izjemno zanimanje zanje — da nam za tovrstne prireditve ne sme biti žal ne truda in sredstev, ki so za takšno prireditev potrebna.“

Zato ni nič čudnega, da se organizatorji že sedaj trudijo, da bi v prihodnjem letu, ob dvajsetem jubileju kmetijskega sejma in peti paradi kmečkih del, običajev, šeg in navad to lepo negovanje prastarih kmečkih opravil razširili in ji poskušali vdahnuti vseslovenski pomen.

V. Paveo

MLEKO — VSE BOLJ ISKANO ŽIVILO

Mleko in kruh sta prav gotovo osnovni živila, ki ju uživamo vsak dan, pa tudi na zalogo (kot je bil to primer z oljem in sladkorjem v minulih dneh) ju ni moč kupiti. Kruh se je podražil pred nedavnim, o mleku pa tudi vemo, da se bo, saj se mlekarjem zaradi neugodnega razmerja med odkupnimi cenami mleka in mesa računica bolje izteka, če kalorično belo tekočino porabijo za pitje živine, ki je namenjena za zakol. Čeprav so bile vesti o podražitvi mleka, olja in sladkorja, ki so do dobrega praznika police v preteklem tednu, pa tudi še sedaj, preuranjene in neosnovane, je jasno, da se bo (vsaj mleko) moralo podražiti.

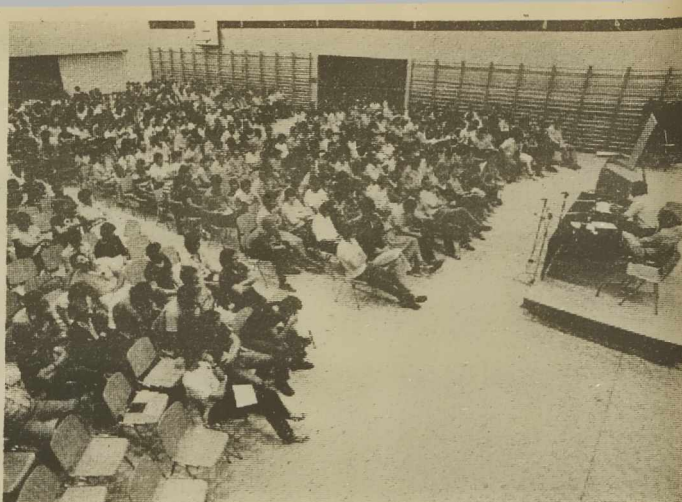
O tem so si tisti, ki se ukvarjajo s proizvodnjo mleka, edini. Ženica v zbiralnici mleka pri Bertalančevih v Predanovcih na primer je menila: »Glejte samo, kako poceni je mleko v primerjavi s slatino, pa ta sama priteče iz zemlje, živino pa je treba krmiti, molzti pa še hleve graditi zanje, poleg tisoč vsakodnevnih drobnih opravil, zaradi katerih kmetovalci nikoli nimamo dopusta.« Resje, živina vsak dan, in to večkrat, potrebuje oskrbo, neugodni pogoji, kot je suša, ki povzroča pomanjkanje zelene krme, pa še kako vplivajo na

Prvi gradbeni sejem bo potekal na 20.000 kvadratnih metrih razstavnih površin. Kapaciteta zaprtih razstavnih površin, to je 9.000 kvadratnih metrov, kolikor jih je na razpolago v vseh treh razstavnih halah, so že razprodane, na voljo je še nekaj prostora na prostem.

V času prvega gradbenega sejma v Gornji Radgoni bodo štiri zanimiva in nadvse privlačna posvetovanja. Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov pripravlja posvetovanje o sistemu stanovanjske zgradbe, Zadruga zveza Slovenije o izgradnji hlevov v kooperantski proizvodnji, Stanovanjska skupnost Slovenije o vzdrževanju zgradb, Cestna republiška skupnost pa o izgradnji in vzdrževanju cest.

Ceprav je odziv na prvi sejem gradbeništva dober, pa pogrešamo večje število razstavljalcev iz ostalih naših republik. Zato pa se bo predstavilo skoraj celotno slovensko gradbeništvo. Toda že na drugem sejmu, ta bo vsaki dve leti in se bo dopolnjeval s sejmom elektronike v kmetijstvu, je moč pričakovati še večji odziv tako iz domovine, kot tudi iz tujine.

V. Paveo

Mladinska poletna politična šola, kjer se je letos zbralo okrog 450 mladih iz vse Slovenije, med katerimi je bilo tudi 25 Pomurcev, že nekaj let skrbi za izobraževanje mladih družbenopolitičnih delavcev, ki so aktivni v zvezi socialistične mladine. Tako so mladi na šestdnevnem usposabljanju v šolskem centru RSNZ v Vikrah pri Ljubljani prisluhnili številnim uglednim družbenopolitičnim delavcem, ki so svoje znanje in izkušnje prenašali nanje. Najkonkretnije smernice so dopolnili s skupinskim delom, in sicer na področju družbenoekonomskih odnosov, vzgoje in izobraževanja, kulture, družbenopolitičnega izobraževanja, družbenih organizacij, krajevnih skupnosti, splošnega ljudskega odpora in družbene samozastite, mednarodnega sodelovanja, informiranja ter kadrovske politike.

M. Skledar

ZDRAVSTVO

Pomursko zdravstvo v izgubah

V teh dneh se bodo zvrstile seje zborov pomurskih občinskih zdravstvenih skupnosti, na katerih bodo med drugim delegati razpravljali tudi o letošnjem polletnem poslovanju. Pri tem čaka delegate dokaj zahtevna naloga, saj so vse štiri pomurske občinske zdravstvene skupnosti sklenile poslovanje z izgubo v skupni višini 39.416.000 dinarjev. Največjo izgubo je izkazala občinska zdravstvena skupnost Murska Sobota v znesku 26.127.000 dinarjev. Sledijo občinska zdravstvena skupnost Lendava 6.139.000 dinarjev, občinska zdravstvena skupnost Gornja Radgona 4.711.000 dinarjev in občinska zdravstvena skupnost Ljutomer 2.439.000 dinarjev. Izkazane izgube so nastale zaradi povečanja fizičnega obsega zdravstvenega varstva. V soboški občini je ta največji pri specialističnem ambulantnem zdravljenju, kjer znaša 63 odstotkov. V lendavski občini je fizični obseg storitev zlasti porasel pri zdraviliškem varstvu za 72 odstotkov, specialističnem varstvu za 65 in pri prevozi z rešilnimi vozili za 64 odstotkov. V radgonski občini gre za povečan fizični obseg storitev pri specialističnem varstvu za 68 in bolnišničnem varstvu za 63 odstotkov. Isto velja za ljutomersko občino, kjer znaša specialistično 79 in bolnišnično varstvo 67 odstotkov.

Zaradi izkazanih izgub, ki pa se bodo po predvidevanjih v drugem polletju še povečale, zlasti pa v radgonski občini, kjer je bila s prvim julijem znižana prispevna stopnja, se je potrebno lotiti valorizacije programa, kar pomeni povečanje prispevne stopnje ali zmanjšanje zagotovljenih pravic zdravstvenega varstva. To tembolj, ker zaradi nelikvidnosti občinske zdravstvene skupnosti niso v določenem času sposobne poravnati obveznosti do zdravstva in ker bodo težave še večje, ko bodo morale zagotoviti sredstva za pospeševanje izvoza.

Feri Maučec

LJUTOMER

DNEVI KULTURE

V ponedeljek sta se v Ljutomeru pričeli dve pomembni kulturni prireditvi, ki imata že nekajletno tradicijo: slikarska kolonija, imenovana po slikarju domačinu Anteju Trstenjaku, ki traja že od leta 1968, in tabor pihalnih orkestrrov, ki je v Ljutomeru že tretje leto zapored.

V slikarsko kolonijo Ante Trstenjak se je letos prijavilo osem umetnikov iz Slovenije, Hrvaške in Srbije. Prav iz SR Srbije moramo omeniti akademskega slikarja in kiparja Jordana Erčevića iz Kragujevca in slikarja Dušana Starčevića iz pobratenega mesta Titove Učice. Iz SR Hrvaške je na obisku slikar Bojan Oberkal, iz Slovenije pa so prisotni slikarji: akademski slikar Slavko Kores in Bruno Levačič iz

Maribora, Rozina Šebetič iz Ptuja ter pomurska slikarja Stefan Huzjan iz Lendave in Jože Vidonja iz Murske Sobote. Umetniki bodo letos ustvarjali predvsem v delovnih organizacijah, in tako poskušali umetnost približati delovnemu človeku.

Tabora pihalnih orkestrrov se letos udeležuje 60 dirigentov in godbenikov skoraj vseh pihalnih orkestrrov iz Slovenije. Priznani slovenski glasbeni pedagogi: Stane Jurgec iz Maribora ter Jože Falout in Jože Zupan iz Ljubljane bodo posredovali godbenikom znanje, ki ga bodo s pridom uporabljali pri svojem delu. Namen tabora je dvigniti kvaliteto in umetniško raven pihalnih orkestrrov Slovenije.

D. L.

SOBOTA PODJETJE ZA KOMUNALNE, GRADBENE, OBRTNE IN VRTNARSKE DEJAVNOSTI n. sol. o. MURSKA SOBOTA, KOPALIŠKA 2, NA PODLAGI SKLEPA DELAVSKEGA SVETA

razpisuje

dela in naloge

SEKRETARJA DO

Poleg splošnih in z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo visoko ali višjo šolo pravne smeri, tri oziroma pet let ustreznih delovnih izkušenj. Za opravljanje razpisanih del in nalog bo izbrani delavec imenovan za dobo štirih let.

Pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi sprejema kadrovski oddelek podjetja SOBOTA, Kopališka ul. 2, Murska Sobota v 15. dneh po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku roka razpisa.

Priprav so se lotili zavzeto

Med najpomembnejše naloge sindikalnih organizacij v sedanem trenutku sodijo prav gotovo priprave na jesensko tretjo konferenco Zveze sindikatov Slovenije, na kateri bodo obravnavali aktualna vprašanja socialne politike in zagotavljanja socialne varnosti delavcev. Ze nekaj časa poteka v murskosoboški občini zavzeta aktivnost občinskega sveta zveze sindikatov, ki je že konec junija sprejel podrobnejši program nalog, s čimer so seznanili tudi predsednike osnovnih organizacij zveze sindikatov, njihovi konferenci in koordinacijskih odborov ter občinskih odborov sindikatov dejavnosti, kar je pripomoglo k oblikovanju dogovora o vključevanju v priprave na 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije. Temu je bil v začetku julija namenjen tudi posvet s predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij, upravnih organov in samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti, na katerem so se dogovorili, da je treba do 25. avgusta pripraviti oceno stanja na področju socialne politike in socialne varnosti delavcev. Vanjo bi naj zajeli zlasti usmeritve za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti na posameznih področjih v občini, kar bo osnova za temeljito analizo, ki bo pripravljena do 5. septembra. Kot

pričakujejo, bodo javno razpravo o republiških in občinskih gradivih končali do 20. septembra.

Hkrati je bil pri občinskem svetu zveze sindikatov imenovan poseben 20-članski odbor za spremljanje izvajanja programa aktivnosti v pripravi na omenjeno sindikalno konferenco. V sodelovanju z osnovnimi organizacijami zveze sindikatov pa si bodo prizadevali, da bi v slehernem delovnem okolju v času javne razprave temeljito ocenili lastne razmere in oblikovali konkretne vsebinske dopolnitve k začrtanim nalogam na dokaj občutljivem socialnem področju. To pomeni, da je potrebno pritegniti kar najširši krog zaposlenih, ki predstavljajo nosilce socialne politike.

V ta namen so se v organih občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti odločili, da bo ves mesec september potekal v znamenju posebnih tematskih razprav o nekaterih najaktualnejših vprašanjih s področja socialne politike. K razpravam bodo pritegnili samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti, občinsko konferenco socialistične zveze in izvršni svet skupščine občine, medtem ko sta izbira tem in organizacija posameznih razprav prepuščena svetu za socialno politiko pri občinskem svetu zveze sindikatov in odboru za izvajanje programa aktivnosti v murskosoboški občini. Tako imajo že konkretno opredeljene teme, ki jih je skupno sedem. O izobraževanju in zaposlovanju s poudarkom na uresničevanju usmerjenega izobraževanja in zaposlovanja mladine bo zlasti govor v delovnih kolektivih Panonije, Mure, centra usmerjenega izobraževanja, občinskega vzgojno-izobraževalnega zavoda, Mesni industriji ABC Pomurke in Potrošniku ABC Pomurka ter v Livu Rogošci, pridružili pa se jim bodo tudi skupnosti za zaposlovanje, občinska izobraževalna skupnost in občinski odbor vzgoje in izobraževanja. Razprave o stanovanjski problematiki, še posebej v zvezi z uresničevanjem zakona o stanovanjskem gospodarstvu, bodo potekale v Pomurskem tisku, Pomurju in Mesni industriji ABC Pomurka, o zdravstvenem varstvu delavcev, s poudarkom na svobodni menjavi dela in uveljavljanju obratnih ambulanz, pa v pomurskem zdravstvenem domu, Muri, Pomurju, Soboti in SOZD ABC Pomurka.

Nič manjše pozornosti ne bo deležno tudi področje varstva pri delu z vidika celovitega varstva zdravstvene in delovne sposobnosti oziroma humanizacije dela, v kar se bodo še posebej vključili delavci Mure, Panonije, Pomurja, Sobote, Agromerkurja, Platane in inšpekcijskih služb. Podobno velja tudi za vprašanje socialne varnosti kmetov, in sicer v zvezi s preoblikovanjem sistema starostnega zavarovanja kmetov in problematiko ostarelih kmetov, kjer se bosta angažirala občinska konferenca socialistične zveze in kmetijska zadruga Panonka. Tu je še problematika preskrbe občanov (občinski odbor trgovine in izvršni svet skupščine občine) ter produktivna in smotrna izraba delovnega časa, za kar so pokazali zanimanje: Mura, Blisk, Panonija, Mesna industrija ABC Pomurka, Sobota, uprava skupščine občine, temeljno sodišče, vodno gospodarstvo, Temelj iz Cankove itd.

Skratka — teh nekaj osnovnih podatkov dokazuje, da je aktivnost občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti v dogovoru z odgovornimi dejavniki v pripravah na 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije v polnem teku. Zato do 30. septembra, ko bodo izvolili tudi dva delegata iz murskosoboške občine, ne bo težko poročati o bogati dejavnosti na področju socialne politike, ki bo vseskozi tesno povezana z razpravo o uresničevanju gospodarske stabilizacije.

Milan Jerše

mala anketa

Usposabljanje mladih

Pred nedavnim je v srednjeročnem centru v Murski Soboti potekalo usposabljanje v obrambi in zaščiti za mladino, ki ne obiskuje srednjih šol in je v delovnih organizacijah neposredno v delovnem razmerju, in za tiste, ki so po končani osemletki ostali doma.

14-dnevni pouk je obiskovalo okrog sto dvajset uencev, ki so poleg tega, da so imeli predavanja o kemičnem orožju in prvi pomoči, razstavljali tudi puško, mitraljez in avtomatsko ter polavtomatsko puško.

Učenci so na koncu usposabljanja dobili tudi potrdilo, da so opravili izobraževanje iz obrambe in zaščite. Kaj so se naučili in kako je usposabljanje potekalo, pa so nam povedali sami:

ANTON KORPIČ

Pouk je organiziral sekretariat za ljudsko obrambo. Prvi teden smo večinoma poslušali razna predavanja, med drugim o atomski bombi, elementarnih nesrečah, imeli smo tudi tečaj iz prve pomoči. Drugače pa smo bili na prostem in smo se učili razstavljanja puške. Delali smo v skupinah, pomagali pa so nam mentorji. Pridobljeno znanje bomo lahko s pridom uporabljali na raznih akcijah, na primer na akciji NNNP, ki je vsako leto.

VILI TKAVČIČ

Sam sem bil zadovoljen s potekom in organizacijo usposabljanja. Imeli smo sicer veliko teoretičnega pouka, vendar je bila večja pozornost namenjena praktičnemu delu. Razstavljali smo puške in tudi streljali. Najboljši in najbolj prizadevni so dobili tudi pohvale, tisti, ki so dosegli najboljše rezultate pri streljanju, pa so prejeli tudi knjižne nagrade. Streljati ni bilo najbolj prijetno, saj me še zdaj boli rama. Sicer pa smo se prijetno počutili, aktivno smo izkoristili tudi prosti čas. Poskrbljeno je bilo tudi za malico, tako da nismo bili lačni.

SREČKO LUKAČ

Čeprav ima naša delovna organizacija kolektivni dopust, sem se udeležil pouka iz obrambe in zaščite. Dopust, ki mi pripada, pa bom koristil pozneje. Tudi pri osebnem dohodku ne bom prikrajšan. Usposabljanje je bilo obvezno za vse tiste, ki niso obiskovali srednje šole, program dela pa je bil podoben učnemu načrtu, ki ga imajo srednješolci pri predmetu obramba in zaščita. Delali smo v skupinah, razstavljali smo puške, metali bombe — te so nam delale največ težav — poleg tega pa smo imeli tudi predavanja. Zame je bil zanimiv tečaj iz prve pomoči, kjer smo se učili tudi obvezovati rane. Zadnji dan so najboljši prejeli pohvale in nagrade, poskrbljeno pa je bilo tudi za zabavo.

STANKO MESARIČ

Ze v juniju smo imeli enodnevni tečaj iz prve pomoči, takrat so nas tudi obvestili, da se bo usposabljanje nadaljevalo še naslednji mesec, ko se bomo naučili ravnanja s puško. Res je, da so bila predavanja nekoliko dolgačasna, vendar so bila koristna. Bili smo tudi v Mačkovcih, kjer smo streljali s puško, drugače pa smo delali v skupinah. Našo skupino je vodil Ludvik Strbat, ki nam je pokazal, kako se razstavlja in sestavlja puška. Metali smo tudi bombe in se jih naučili razstavljanja. Vsekakor je bilo usposabljanje koristno in sem se naučil veliko novega. Zadovoljen sem, čeprav sem zanemarjal delo na kmetiji, kajti pouk smo imeli vsak dan po sedem ur.

ROMANA KLEMENČIČ

Delali smo v skupinah, vsako pa je nadzoroval mentor. Ta nam je tudi pomagal, če česa nismo vedeli. Naša skupina je bila zelo prizadevna, prejeli smo tudi pohvalo in nekaj drugih nagrad — bili smo prijetna družina in dobro smo se razumeli. Prav je, da so nam delovne organizacije omogočile, da smo se lahko udeležili tega seminarja. Dobili smo osnovno znanje in se bomo lažje znašli, če bi prišlo do vojne ali elementarnih nesreč.

Cvetka Franko

Če bi lahko imeli letno tri kolektivne dopuste, bi kmalu zapustili listo zgubarjev.

ZDRAVNIK PREMALO

Še leto ni minilo, kar v Gornjih Petrovcih obratuje nova zdravstvena postaja. Nadvse sodobno je opremljena, v njej sta splošna in zobna ambulanta, patronažna in bakterijska služba ter klinični laboratorij, problem pa je v pomanjkanju zdravstvenega osebja. Samo en zdravnik dela tam, ki poleg petrovškega pokriva tudi območje Križevca in Grada — Goričko skorajda v celoti. Prav v teh hribovitih krajih pa živi veliko ostarelih, zdravniške pomoči potrebnih prebivalcev. Številni med njimi se sicer odpravijo v ambulanto, kjer je kljub poletnim dnevom, ko je na kmetih največ opravil, dnevno okoli sedemdeset do osemdeset pacientov. Veliko pa jih je potrebno obiskati tudi na domu, kar po besedah zdravnika Marjana Kiršnerja, ki zdravi v teh goriških krajih že več kot osem let, pomeni skorajda celodnevni delovnik.

»Precej dela je v teh dneh,« je dejal pred odhodom na zaslužen dopust, »kajti v poletnih dneh je veliko nezgod s stroji pri opravljanju kmečkih opravil, pa tudi na cestah, kjer je v času dopustov veliko jeklenih konjičkov, za volanom pa ljudi, ki se ne branjajo alkoholnih pijač, in tako so nesreče tu, zdravniška pomoč pa nujna.« K sreči je v novi zdravstveni postaji tudi klinični laboratorij, kar pomeni, da lahko takoj naredijo krvne in urinske preiskave ter tako za paciente v večini primerov poskrbijo kar v omenjeni zdravstveni postaji. V Mursko Soboti, ali pa še dlje pa hodijo iskati zdravje le nujni primeri s hujšimi poškodbami in bolniki s kroničnimi boleznimi, ki se zdravijo pri specialistih.

Čeprav je zdravstvena postaja priročna in za večino prebivalcev Goričkega blizu, pa je zaradi neurejenih prometnih zvez oddaljena za tiste paciente iz Domanjševca, ki morajo iz svojega kraja najprej z avtobusom v Soboti in šele potem v Gornje Petrovce. Neposredne avtobusne zveze med omenjenima krajema namreč ni, in tako je pot za bolnike kaj naporna. Zaradi obsežnega terena in velikega števila pacientov pa je naporno delo tudi za zdravnika, in tako se postavlja vprašanje, zakaj so na seznamu nezaposlenih tudi taki zdravniki, ki bi se lahko zaposlili na Goričkem.

V Gradu je zdravstvena postaja od nedavna brez zdravnika, saj jo je mlad zdravniški par zapustil, nič bolje pa ni tudi drugod v nekoliko oddaljenih krajih, čeprav delo ni slabo vrednoteno. Le en zdravnik za celotno območje Goričkega je odločno premalo, saj kljub novemu zakonu, ki bi naj izboljšal razmere v zdravstvu, v splošnem zdravniki ostajajo administratorji, kateri bolnikom pišejo predvsem recepte ali pa napotnice za specialiste, ker jim ob številnih pacientih ne preostaja drugega.

Brigita Bavčar

OBIS NA ZVEZNI MLADINSKI DELOVNI AKCIJI SAVA '81

Normo presegajo za 135 odstotkov

Delegacija družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Murska Sobota je te dni obiskala brigadirje iz Murske Sobote, ki skupaj z mladimi iz Paračina sodelujejo na zvezni mladinski delovni akciji ORA Sava 81. Tam so se srečali tudi z delegacijo iz Paračina, ki jo sestavljajo predsednik občinskega komiteja zveze komunistov, predsednik zveze sindikatov in sekretar zveze mladine občine Paračin. Skupaj z delegacijo iz pobratenega Paračina so si ogledali življenje in delo brigade Bratstvo in enotnost v naselju 7. sekretarjev SKOJ. V času akcije stanuje v naselju 1400 brigadirjev v 14 brigadah. Eden izmed udeležencev, predsednik občinske konference SZDL, nam je o obisku v brigadi povedal:

»Naselje 7. sekretarjev SKOJ je v bližini zagrebškega letališča. Srečali smo se z delegacijo iz pobratenega Paračina in se skupaj odpravili na razgovor z vodstvom sekretariata akcije. Tam so našo brigado, ki šteje 71 brigadirjev iz občin Murska Sobota in Paračin, zelo pohvalili. Naši brigadirji dosegajo dnevno 120 do 135 odstotkov norme in so

tako med štirinajstimi brigadami na četrtem mestu.

S prizadevnostjo so se izkazali takoj na začetku, saj so si že v prvih desetih dnevih priborili naslov udarne brigade. Brigada Bratstva in enotnosti se tudi uspešno vključuje v športne, kulturne in druge dejavnosti in po mnenju vodstva so v teh dejavnostih najuspešnejša brigada. Čeprav naselje sestavljajo barake, so vsi zadovoljni z življenjem v njem. Kot smo lahko spoznali iz razgovora z brigadirji, je edini problem delovišče, ki je od naselja oddaljeno uro in pol vožnje z avtobusom.

To vsekakor ni prijetno, vendar brigadirji sami pravijo, da so se na to že privadili. Delo ni težko, je pa malce nevarno, ker podirajo stavbe. Zato smo opozorili vodstvo brigade, naj še naprej skrbi za varnost brigadirjev. Odšli smo z vtisom, da je življenje na tej zvezni akciji res prijetno.

Tako nam je tov. Stefan Čahuk predstavil to veliko kovačnico bratstva in enotnosti ob Savi. Mi pa smo lahko ponosni na našo brigado.

B. BRUMEN

PRED JUTRIŠNJIM ZAČETKOM 25. SREČANJA ORAČEV IN MLADIH ZADRUŽNIKOV SLOVENIJE

TEKMOVANJE IN IZMENJAVA IZKUŠENJ

»Na pobudo kmetijsko-tehnične komisije pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije RK ZSMS in Zadrugne zveze Slovenije bo letos organizirano že 25. republiško tekmovanje oračev Slovenije in 9. republiško tekmovanje mladih zadrugnikov. Cilj te delovne, strokovne in izobraževalne manifestacije slovenskih oračev je predvsem uveljavljanje delavca-kmetijca iz neposredne proizvodnje kot ustvarjalca narodnega dohodka. Temeljni cilji tekmovanja oračev pa so tudi v tem, da kmetijski proizvajalci tekmujejo v svoji delovni ustvarjalnosti, ob tem pa širijo nivo svojega strokovnega znanja in splošno razgledanost.

Tekmovanja te vrste pa odpirajo tudi široke možnosti proizvajalcev, da se seznanijo s sodobno organizacijo dela, s tehnologijo dela, s tehnologijo in dosežki na posameznih področjih in da izmenjajo spoznanja in dosežke tudi na področju samoupravljanja.

Tako so zapisali organizatorji v informaciji pred letošnjim srečanjem in tekmovanjem traktoristov, ki bo tokrat v Gornji Radgoni od 28. do 30. avgusta. Organizirano bo tako, da bodo vsi nastopajoči tekmovali pod enakimi pogoji in pokazali svoje znanje v teoriji in pri delu.

Na letošnji prireditvi bodo tako tekmovali traktoristi, mladi zadrugniki, ekipa žena in ekipa mehanikov poljedelske mehanizacije, zanimivo pri tem pa je, da bodo ljubljansko in pomursko območje na tekmovanju zastopali tudi starejši traktoristi.

Letošnja tovrstna prireditve je povezana tudi s praznovanjem 40. obletnice ustanovitve OF in 40. obletnice vstaje. Začetek srečanja bo že jutri (v petek, 28. avgusta), ko bo v kino dvorani v Gornji Radgoni slavnostna akademija, tekmovanje pa bo v soboto na zemljišču Kmetijskega kombinata Gornja Radgona v Lutvercih.

J. Kurbus

BRIGADIRSKI HORUK NEDALEČ OD ŠALOVEC

Bilo je pred dnevi, ko smo zopet obiskali prizadevne brigadirje v zadnji izmeni letošnje republiške mladinske delovne akcije na Goričkem. Pot nas je vodila vse tja do osnovne šole v Šalovcih, za katero je speljana makadamska cesta proti gozdu in dalje do Markovec. V prejšnjih dveh izmenah so namreč slovenski brigadirji, ki so se jim pridružili tudi nekateri vrstniki iz pobratenih občin v SR Srbiji, opravili obsežna dela na cestnem odseku Gornji Petrovci—Križevci na Goričkem, tako da je sedaj vse pripravljeno za asfaltno prevleko. Zato so se mladi tokrat preselili na drugo delovišče v bližini Šalovec, kjer si tamkajšnji domačini prav tako želijo boljšo cestno povezavo, kot so jo imeli doslej.

PRVIČ TUDI KADETI IZ CELE JUGOSLAVIJE

Takoj izza prvega ovinka od Šalovec proti Markovcem se je kmalu zaslislal značilen zvenket lopat in krampov, pa tudi ropot motorne žage je bilo slišati v tej sicer tihi goriški pokrajini. V občestnem jarku je bila skupina mladih, ki je družno vihtela krampe, tu in tam je odmevala tudi pesem. Pobaramo najbližjega brigadirja, ki nam pove, da je to mladinska delovna brigada „6 bukčinja“, sestavljena iz učencev kadetskih šol iz Skopja, Vučitrna, Sremske Kamenice, Sarajeva, Zagreba in Ljubljane. „V brigadi so zastopani v bistvu vsi naši narodi in narodnosti. To bri-

gado organizirajo vsako leto in ravno letos je pripadla Sloveniji čast, da zbere mlade iz raznih krajev naše domovine. V njej je 41 brigadirjev-kadetov, ki predstavljajo Jugoslavijo v malem,“ nam je pojasnil komandant MDB „6 bukčinja“ Renato Kranjc, sicer vzgojitelj v kadetski šoli v Ljubljani. Hkrati je nadvse pohvalno ocenil organizacijo delovne akcije na Goričkem, kar je po njegovem mnenju gotovo rezultat vodstva. „Že takoj ob prihodu v brigadirsko naselje v Gornjih Petrovcih so nas zelo dobro sprejeli, te stike pa poskušamo še bolj poglobiti. Kaj kmalu smo se spoznali tudi z ostalimi brigadami, kaj kmalu smo se pobratili z mladinsko delo-

BRIGADIRJI SO SE IZKAZALI — Mladi iz Celja, Metlike, Novega mesta in brigada kadetov so že v prvi polovici izmene presegli načrtovana dela za več kot 30 odstotkov. Foto: B. Brumen.

vno brigado Veljko Vlahović iz Celja. Z mnenjem komandanta se strinja tudi brigadir Ibriz Zelišč, ki je prišel iz Sarajeva. „Domačini so nas res lepo sprejeli, spoznal pa sem tudi veliko novih prijateljev. Prvič sem tukaj na Goričkem in so mi zelo všeč pokrajina in ljudje. Prepričan sem, da bomo skovana prijateljstva ohranili tudi vnaprej.“

Nekaj deset metrov dalje pa smo srečali pionirke in pionirje, ki tvorijo mladinsko delovno brigado Janez Mrak iz Novega mesta. Komandant te brigade, pionir Tomo Pečar, doma iz Žuzemberga, nam je dejal, da šteje brigada 51 brigadirjev, ki jih je sem poslala občinska konferenca zveze socialistične mladine iz Novega mesta. „Planiramo cesto in kopljemo občestni jarek za odtok vode. Trasa za nas pionirje je nekoliko lažja, kar upoštevajo tudi pri obračunavanju norme. Meni je tukaj zelo všeč, pa tudi naselje je lepo urejeno.“

„V BRIGADI NE MORE BITI DOLGČAS“

V celjski brigadi Veljko Vlahović, ki nam jo je predstavila predsednica skupščine brigade in brigadirskega zbora Lilijana Prokič, je natanko 40 mladih brigadirjev, med katerimi je 10 deklet. „Ker sem prvič v brigadi, lahko rečem, da je za zdaj vse v redu, delo na trasi pa ni preveč težko. Sicer pa smo že sami brigadirji razporejeni tako, da lahko naredimo, kar se da veliko. Edino, ko naletimo na kamenje, gre malce težje. Všeč so mi tukajšnji ljudje in pokrajina. Zares ljubezniyo so nas sprejeli.“

Zato bi se še rada vrnila na Goričko.

V bližini je delala tudi mladinska delovna brigada Janko Brodarič iz Metlike, ki pa je bila nepopolna. Le 22 mladink in mladincev si je prizadevalo, da bi po svojih najboljših močeh nadoknadili zamujeno. Lahko verjamemo, da bodo v tem tudi uspeli. To prepričanje potrjujejo tudi misli brigadirke Andreje Krstine iz Metlike, ki je bila v brigadi že trikrat, tokrat pa prvič na Goričkem. „To so moje zadnje počitnice pred študijem in ni mi žal, da jih preživljam na takšen način, saj mi je brigadirsko življenje posebej všeč. Tudi interesne dejavnosti v popoldanskem času so dokaj razgibane, pri čemer se največkrat odločamo za košarko in roket, fantje pa za nogomet. Obenem izdajamo biltene, pišemo stenske časopise, poslušamo predavanja in se zabavamo. V brigadi res ne more biti dolgčas!“

Tako smo se z delovišča letošnje republiške mladinske delovne akcije na Goričkem vračali z novimi spoznanji, ki bogatijo delo in interesne dejavnosti mladih iz raznih koncev SR Slovenije. S svojimi vrstniki iz ostalih predelov naše domovine pa so že prve dni skovali trdno bratsko povezanost. Kot je dejal eden izmed brigadirjev: „Počutimo se enake med enakimi, saj med nami ni nobene razlike, kar nam daje spodbudo za doseganje čim boljših rezultatov na trasi in v naselju republiške mladinske delovne akcije Goričko 81. Verjamemo v to veliko in pomembno spoznanje.“

Milan Jerše

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Dve leti obljub za Diano

V okviru delovne organizacije Radenska deluje tudi temeljna organizacija združenega dela Diana v Murski Soboti, kjer so se odločili za gradnjo novega hotelskega prizidka, kar je velika pridobitev za razvoj pomurskega gostinstva in turizma.

„Za izgradnjo novega dela hotela smo se odločili zaradi pomanjkanja posteljnih zmogljivosti, hkrati pa smo obnovili tudi nekatere lokale. Zaradi preurejanja je prihajalo do manjših motenj pri poslovanju, kar je tudi vpli-

pa upamo, da bo vse urejeno čez dva meseca,“ kritično razmišlja tovariš Sapač.

PRIZADEVANJA DELAVCEV — POT K NOVIM USPEHOM

Delavce Diane pa lahko

valo, da so osebni dohodki delavcev, ki v povprečju zaslužijo okrog 8215 dinarjev, nižji,“ pripoveduje direktor TOZD Diana Franc Sapač.

Kljub stabilizacijskim ukrepom, ki se poznajo tudi pri njih, in porastu cen, kar se pozna v poslovanju, kajti stroški so hitreje naraščali kot celotni prihodek, niso smeli povišati cen svojim storitvam. Prihodek pa se je od lanskega polletja povečal za nekaj več kot 34 odstotkov, letni plan pa so ob polletju izpolnili 48-odstotno. Do polletja se je število nočitev povečalo za 23 odstotkov, tujecev pa je prenočevalo kar za 33 odstotkov več.

Seveda pa investicijo, ki jih je veljala 81 milijonov, dodatno draži ogrevanje, saj so morali mazut nadomestiti s kurilnim oljem. V starih prostorih bodo obnovili tudi klimatske naprave, ki doslej niso delovale. Velika pridobitev pa bo tudi predvidenih triinpetdeset novih parkirnih prostorov.

PROBLEMI Z IZVAJALCI

„Pri izgradnji objekta imamo velike probleme z izvajalcem Lina iz Apač, ki opremlja lokale, prav tako pa ne moremo biti zadovoljni z delavci Bliska iz Murske Sobote, ki urejujejo kotlovnico. Zaradi tega se pojavljajo veliki problemi pri sušenju perila (ki ga v sončnih dneh sušimo kar na prostem) pa tudi pri ogrevanju ne moremo uvesti racionalne porabe goriva. Tako se kaže neustrezen, zanemarljiv odnos do pogodbenih del in dogovorjenih rokov, ki jih izvajalci niso upoštevali. Gradnja se je zavlekla za dve leti, s tem pa se je tudi podražila. Izvajalci obljubljali, da bodo z deli končali v spomladanskem času, zdaj

pomirja dejstvo, da se bo kmalu začela lovna sezona, s tem pa pričakujejo tudi večji devizni priliv. Zdaj, ko imajo 103 sobe s 156 posteljami oziroma 193 ležišči (prej je bilo 40 sob s 56 posteljami), lahko govorijo tudi o izletniškem turizmu, od katerega veliko pričakujejo.

„V obnovljenem oziroma dograjenem delu je že urejena slaščičarna,“ pravi upravnik hotela Diana Janez Kuhar, „kmalu pa bodo sprejemali goste še aperitiv bar, restavracija, bife ter nova kavarna.“

V okviru delovne organizacije imajo delavci možnost izpopolnjevanja znanja tujih jezikov. V okviru združenja za gostinstvo pa delujejo še sekcije, kjer se delavci ob delu izobražujejo na raznih tečajih, seminarjih. Vse to zato, da bi obdržali nivo turistično-gostinskih storitev.

Lahko upamo, da bo načrtovano delo kar najhitreje opravljeno. Hvalevredna pa so tudi prizadevanja delavcev Diane, ki s svojim marljivim delom veliko doprinesejo k naprednemu poslovanju in doseganju dobrih rezultatov. V obnovljenih prostorih Diane bo lepše gostom pa tudi zaposlenim. Slednji si želijo veliko gostov, kajti od prometa so odvisni njihovi osebni dohodki. Ti so sedaj v primerjavi z zveznim merilom, žal, nekje pri repu. Z delovno požrtvovalnostjo, ki je značilna za njihov kolektiv, pa bodo sčasoma premostili tudi ta problem.

Tekst in foto

Milan SKLEDAR

DELOVNI ZAGON NE JENJUJE — Tudi brigadirji zadnje izmene MDA Goričko 81 so s posebnim zagonom prišli za lopate in krampe.

GLASILO SOZD ABC POMURKA PREJELO VISOKO PRIZNANJE

Več sodelovanja z drugimi

Uredništvo glasila delavcev in kmetov ABC Pomurka je pred nedavnim prejelo zvezno priznanje Odbora za sklic in priprave tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Priznanje, ki ga je podpisal predsednik odbora Mika Špiljak, je hkrati tudi poziv uredništvu in no-

ščeni in na osnovi pravih informacij tudi pravilno odločati. V sprejetih dokumentih so samoupravljalci posebej poudarili pomembno vlogo delavcev-novinarjev, ki so v OZD določeni za informiranje. Le-ti se v svojih prispevkih tem ne bi smeli lotevati le površinsko, pač pa na določena vprašanja zahtevati tudi konkretne odgovore in jih posredovati preko tovarniških časopisov. Mnoga glasila v OZD so tak način dela že osvojila in med drugim tudi zato poželja številna priznanja.

Med številnimi sredstvi javnega obveščanja imajo tovarniška glasila zagotovo pomembno mesto, saj jih na primer samo v naši republiki izhaja okrog 600 v nakladi 900.000 izvodov. Prav zato pa ta glasila ne smejo in ne morejo biti le spremljevalci dogajanj, pač pa tudi sooblikovalci politike.

»Mnogi tovarniški listi v zadnjem času že uspešno sodelujejo z nekaterimi vodilnimi časopisi pri nas. Tako lahko omenim dobro sodelovanje z Delavsko enotnostjo, saj se prav na straneh tega časopisa često pojavljajo prispevki iz tovarniških glasil. Tudi v prihodnje pa moramo takšne oblike povezovanja in sodelovanja še razširjati. In prav naše glasilce se že aktivno vključuje v zastavljeni koncept.«

vinarjem glasila SOZD ABC Pomurka, da s kreativnim delom in občutkom za politiko, ki so jo že pokazali v dosedanjem delu, tudi v prihodnje sodelujejo pri reševanju življenjsko pomembnih vprašanj delavskega razreda in delovnih ljudi naše socialistične samoupravne skupnosti.

Glavni urednik tega glasila Boris Hegeduš je ob sprejemu tega visokega priznanja povedal:

»V spoznanjih in stališčih kongresa samoupravljalcev se je ponovno potrdilo, da delavci želijo biti dobro obve-

Janez Kurbuš

Prejeli smo:

V premislek

Literarni večer kot gledališka zvrst je seveda najprej povezan z literaturo; priporočljiva pa je povezanost z glasbeno umetnostjo in tudi v manjši meri z likovno umetnostjo in celo arhitekturo. Velikokrat si nismo na jasnem, kakšen prostor je najbolj primeren. Najbolj primeren je manjši, če ne celo majhen prostor s primerno sceno opremo, ki nikoli ni zahtevna — saj vsak režiser amater mora imeti nekaj umetniško improvizatorskih sposobnosti. Kar se tiče časa, je jasno, najboljše proti večeru. In zakaj ni teh literarnih večerov? (Nekaj jih je bilo, vendar tako malo, da niso vredni omembe!!) Vzrokov je vsekakor več. Eden je v mentorstvu. Upam si trditi, da je na osnovnih in srednjih šolah malo sposobnih mentorjev, ki bi lahko pripravili literarni večer v pravem pomenu besede. Vendar nekaj jih je. In nekateri so se že dokazali s svojim delom. Ali jih ne bi spodbujali k nadaljnjemu delu, jih še bolj angažirali, saj verjetno voljo imajo. Mislim, da bi ti mentorji lahko s širšo pomočjo zastavili vsebinski in idejni program literarnih večerov, ki bi jih uprizorili v različnih prostorih in krajih. Še enkrat poudarjam, da prostor ne bi smel biti problem. Primer: ali ne bi bilo lepo imeti likovne razstave slovenskih impresionistov, hkrati pa zvečer literarni večer impresionistične literature? Ali ni to izvedljivo? Če to ni izvedljivo, potem pa res nismo zainteresirani, da bi se naša kulturna raven dvignila. To se pravi, da je eden izmed pogojev, da se dvigne kulturna raven našega območja, da dobimo več kvalitetnih prireditev, povezava šolskih gledaliških interesnih dejavnosti s širšo družbeno skupnostjo in da podpiramo in spodbujamo delo sposobnih in zagnanih mentorjev.

Tudi v krajevnih skupnostih imamo številna kulturno umetniška društva. Nekatera delajo zagnano, so vsebinsko in idejno pravilno usmerjena. Mogoče jim manjka včasih, kaka sekundarna ali bistvena pomoč, mogoče jim tu in tam manjka volje, vendar bi morali vztrajati, ker jim ne manjka ustvarjalnosti. Ali manjkajo amaterski režiserji? Ti prav gotovo manjkajo, vendar bi se ob širši analizi in pomoči našli in bi tudi uspešno delali. Bilo bi verjetno potrebno organizirati strokovne seminarje za amaterske režiserje. Predavatelja ni težko dobiti. Je pa tudi nekaj literature. Ali ne bi bila že prej omenjena okrogla miza hkrati že seminar? Mislim da. A zveza kulturnih organizacij ni zainteresirana za to? Mislim, da ne gledamo pravilno na dejavnost kulturnoumetniških društev v krajevnih skupnostih. Hočemo veliko predstav in zraven tega naj bi bile še kvalitete. A storimo kaj za uspešnejše in kvalitetnejše delo? Nekaj že, vendar očitno zelo zelo malo.

Za konec še ena misel; kaj bomo pripravljali gledališko predstavo, če pa ne bo obiska. To ni res. Vsakokrat bo ljudi več, če bomo prepričljivi. Če hočemo napolniti dvorane, moramo imeti potrpljenje, voljo, moč, inovatorsko sposobnost in sposobnost videnja in slišanja, kaj si želi naš občan. Želi pa si umetniško življenjsko igro. Življenje je svobodna igra. Ali je umetnost kaj drugega?

DRAGO KUCHAR

KAJ BO Z NEGOVSKIM GRADOM?

Nedavno sem v neki oddaji ljubljanskega radia slišal, da bi naj bil negovski grad po obnovi namenjen med drugim likovni koloniji in Taboru glasbene mladine Slovenije.

Res je, da smo se nekoč o tem tako dogovarjali, vendar so se stvari zadnji čas precej spremenile. Glasbena mladina razmišlja o drugi varianti. Združjenje likovnih skupin Slovenije pa se je glede kolonije, za katero radgonska občina iz finančnih, najbrž pa tudi iz drugih razlogov, ni bila več zainteresirana, odločilo, da se kolonija preseli v Novo mesto, kjer so jo z odprtimi rokami sprejeli. Tako sedaj nastane resno vprašanje, kakšnim kulturnim namenom bo negovski grad služil po končani obnovi. Seveda pa gre tudi za to, da bi morali že pred obnovo, najkasneje pa sedaj, dokončno vedeti, kakšnim kulturnim prireditvam bodo namenjeni njegovi prostori, saj je to povezano z obnovo.

Umetnost se mi zdi znova ponoviti predlog, ki sem ga kot nekdanji predsednik ZKO radgonske občine podal pred leti. Takrat sem predlagal, da bi naj v gradu dobila svoj prostor tudi etnografska zbirka, do katere bi prišli tako, da bi pod strokovnim vodstvom profesorjev ljubljanske filozofske fakultete — njen profesor Janez Bogataj je sodelovanje obljubil — njeni študentje v času prakse zbirali in urejali ustrezne predmete, pri čemer naj bi sodelovali tudi etnografi — ljubitelji iz severovzhodne Slovenije. S tem bi prispevali pomemben delež k ohranitvi kulturne dediščine, ki še vedno tu in tam roma v tuje roke.

Nedavno sem se pogovarjal z Ivanom Razborškom, prizanim slovenskim ornamentalistom, ki se že 35 let kot ljubitelj ukvarja z ornamentom. Sam in številni drugi so zainteresirani, da bi nekeje v Sloveniji našli primeren prostor za razstavno in študijsko središče, v katerem bi poleg razstav ornamentov iz vseh delov Jugoslavije prirejali tudi strokovne pogovore in po želji seznanili zlasti žene, ki izdelujejo različne vezene, s pristno slovensko in jugoslovansko ornamentiko. Tudi izdelovalci gobelinov bi lahko bili deležni ustrezne pomoči pri njihovem delu, da bi bilo bolj strokovno.

Beseda je nanekoliko tudi na negovski grad, kjer bi morebiti lahko našli ustrezen prostor za svojo dejavnost.

Sicer pa je sedaj najbolj pomembno to, da odgovorni ljudje v gornje radgonski občini povedo, čemu bo služil radgonski grad po obnovi, ki najbrž ne bo tako hitro končana, vendar bi bilo mogoče z dobrim koncertom, slišnim preko občinskih meja, zagotoviti za obnovo tudi nekaj dodatnega denarja, ki ga (kot vem) še vedno primanjkuje.

Tone Stefanec

Umetnost v delu

JOŽE HORVAT-JAKI

Rojen 4. 3. 1930 v Murski Soboti. Po nedokončani gimnaziji se je preživljal z različnimi deli: kot rudar v Bosni in pristaniški delavec na Hrvaškem. Slikati je začel v gimnaziji, prvič pa je razstavljal svoja dela v Varaždinu 1955. leta. Na samostojni razstavi v Reki 1958. leta ga je hrvaški književnik Slavko Mihalič preimenoval v Jakija, kar je poslej ostal njegov psevdonim. V začetku šestdesetih let se je izpopolnjeval v Karlsruheju na povabilo nemškega grafika Hapa Grieshaberja. Potoval je v Francijo, Avstrijo, Italijo, Svico, Belgijo in ZDA. Jože Horvat-Jaki se je uveljavil tudi kot oblikovalec tekstila, tapet, ročno izdelanega papirja, keramičnih ploščic in kovin, med njimi tudi zlahtne — zlata.

Leta 1965 je ilustriral slovensko izdajo knjige Balade Petrice Kerempuha znanega književnika Miroslava Krleža. Likovno je opremil mariborski hotel Slavija, ljubljanski Cuk klub, njegova je (žal ob prenovitvi odstranjena) freska v soboškem hotelu Diana, freska na pročelju stavbe urbane inštitucije zavoda v Velenju, sgraffito na pročelju Lesnine v Levcu ter emajlirani mozaik v kopališču na Golovcu pri Celju.

Poznamo ga, kako ga ne bi — znanega rojaka Jožeta Horvata, ki je tako kot mnogo naših Pomurcev odšel in postal Jaki šele onkraj Mure. Nastanil se je v Nazarjih in namesto rodne ravnine, se odpirajo pogledu skozi okno njegove lepe hiše gozdovi in razgibano hribovje. Dolgo se ni vračal, počel marsikaj, kar je razvidno iz njegove biografije (zgoraj) in zdaj — slaven — ponovno razmišlja o Pomurju. Pa ne, da bi ga prej izbrisal iz spomina, v podzavesti ga nosi vedno in je tu doma, kar je bilo čutiti že iz krajšega pogovora v njegovem strogo odmerjenem delavniku, ki traja, kot pravi, 25 ur, čeprav jih ima dan le 24.

Prav po delu je znan in rezultati njegovega razdajanja številni, množičnost stvaritev pa čest očitke manj plodnih umetnikov z akademskimi naslovi. Del je naredil v svojem ustvarjalnem obdobju resda nič koliko in tudi lanskoletno srečanje z Abrahamom ne kaže, da bi bilo prelomnica. O slednjem velikem delu (mozaiku, sestavljenem iz petih delov, povezanih v enovito kompozicijo, ki jo je štirinajst dni izdeloval v emajlirnici celjskega Ema) pričajo žulji, njegov elan pa, da produkcija svojstvenih likov v različnih likovnih tehnikah ne bo usahnila.

Dva, na Pomurje vezana dogodka sta bila iztočnica pogovora z umetnikom v Nazarjah, za katere Jaki trdi, da so izbrano geografsko središče, iz katerega ni daleč do slovenskega in tudi drugih središč, seveda tudi Murske Sobotice. Prav v njej bo namreč ob občinskem prazniku odprta pregledna razstava njegove ustvarjalnosti, saj je nova galerija prostorna, pri domači — Pomurski založbi pa bo predvidoma izšla biografija, ki jo je o Jožetu Horvatu-Jakiju napisal njegov dolgoletni prijatelj — pisatelj Tone Svetina.

Katere od številnih likovnih zvrsti iz vaše bogate ustvarjalnosti si bomo lahko ogledali v Galeriji pri kulturnem centru v Murski Soboti?

»Razstava bo obsegala pregled celotnega dela, opus v nekem preseku skozi trideset let mojega delovanja. Od slike, risbe, grafike, gravure, tapiserije, tekstila in verjetno tudi zlata, emajla, keramike. Razstavni fond je zbran, saj pred pomurskim središčem razstavljam tudi v jugoslovanskem. V Beogradu bo namreč 9. septembra otvoritev moje razstave, katere del bom prenesel v Mursko Sobotu, dobršen del tega je bil na ogled na minuli razstavi v Celovcu (odprta je bila ves julij) ostali del pa zbiram doma v galeriji.«

Pri Pomurski založbi bo predvidoma izšla vaša biografija, ki jo pripravlja znani slovenski pisatelj Tone Svetina. Gotovo ni naključje, da ste izbrali prav domačo založbo?

»Glede eventualnega izida romana, ki je nekako biografija mene izpod peresa prijatelja Toneta Svetine, slovenskega književnika, le toliko: Delo je nared, tekst napisan in korekture opravljene, zdaj čaka na založbo in je stvar avtorja in založnika, da se čimprej dogovorita. Ker je beseda o Pomurski založbi, bom toliko bolj vesel, če bo do realizacije prišlo. Dogovori so v teku, prav zato sem založbo pred kratkim obiskal in upam, da bo knjiga kmalu na knjižnem trgu.«

Pomenita bližnja razstava in izid knjige pri domači založbi nostalgijo in možni povratek v rodni kraj?

»Pa vse je to možno, čeprav se sliši v tem trenutku abstraktno. Do razstave v Murski Soboti prihaja iz logičnih motivov. Sem delujoči slikar s tridesetletnim stažem in se mi zdi prav, da razstavljam v rojstnem kraju, saj navsezadnje nisem skregan z Mursko Sobotu. Prav je, da v okvir likovnih prireditev sodi tudi moja razstava. In tega se nenazdanje odkrito veselim.«

Brigita Bavčar

kulturni koledar

razstave

MURSKA SOBOTA — V Pokrajinskem muzeju je razstavljena stalna zbirka.

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka razstavlja udeleženci dosedanjih likovnih kolonij, imenovanih po ljutomerskem rojaku. Med deli več kot štiridesetih umetnikov je doberšen delež pomurskih ustvarjalcev. Razstava je odprta v sredo, četrtek, soboto in nedeljo od 17. do 20. ure.

Od 8. do 11. ure ob istih dnevnih pa je v Ljutomeru na ogled muzejska zbirka Edward Kardelj o taborskih gibanjih na Slovenskem.

LIKOVNA KOLONIJA ANTE TRSTENJAK

V ponedeljek, 24. avgusta se je v Ljutomeru pričela letošnja — likovna kolonija Ante Trstenjak 81, na kateri sodelujejo likovni ljubitelji: Rozina Šebetić iz Ptuja, Bruno Levačić iz Maribora, Jože Vidonja iz Murske Sobotice, Slavko Kores iz Maribora, Bojan Oberčkal iz Selišča ob Dravi, Jordan Ercević iz Krugujeva, Dušan Starčević iz Titovega Užica in Štefan Hožjan iz Lendave. Likovna kolonija Ante Trstenjak 81 bo trajala do konca tega tedna.

LENDAVA — V Galeriji Lendava je prav tako na ogled muzejska zbirka, razstavljena pa je tudi zgodovina Lendave.

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin so razstavljena dela likovnih ljubiteljev iz soboške občine, združenih pod imenom LIKOS. Skupina deluje pri kulturno umetniškem društvu Štefan Kovač že skoraj dvajset let, v tem času pa je opravila pomembno poslanstvo kot vez med delovnimi ljudmi in likovniki. Za njene člane so značilni motivi pokrajine ob Muri, prav tako pa tudi tihožitja in posamezni na platno prenešeni vtisi. Za likovno sekcijo LIKOS številne samostojne in skupinske razstave niso redkost, v Radenci pa se od dvajsetih svojimi deli, predstavlja deset likovnih ljubiteljev: Koloman Beznec, Jože Vidonja, Vlado Sagadin, Franc Bencak, Pero Stojanović, Adolf Pen, Drago Fiala, Alojz Rous, Karel Kosednar in Branko Borko.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni DOBRA KNJIGA so: GENERALSKA AFERA avtorja Hansa Hellmutha Kirsta (delo je založila Mladinska knjiga), NOČ DO JUTRA Branka Hofmana je publicirala Slovenska matica, POZOR! TELEVIZOR GORI! Sandija Sitarja pa je izdala Partizanska knjiga iz Ljubljane.

Brezmejna zvedavost Jožeta Giderja

V Obmurskem tedniku leta 1954 je zdaj 67-letni Jože Gider iz Vanča vasi, kraja, kjer je bilo ustanovljeno prvo društvo kmečkih fantov in deklet v Pomurju, takole razgrnil svoje spomine: »V začetku leta 1934 sem v Kmetijskem listu in Grudi zasledil poročila o ustanavljanju društev kmečkih fantov in deklet po vsej Sloveniji. O tem sem se posvetoval z Janezom Hohegerjem in Francem Vogrinčičem. Sklenili smo, da bomo tudi v naši vasi ustanovili DKFID. Onadva sta mi obljubila vso pomoč pri agitaciji med vaškimi fanti in dekleti. Dejali smo, da gre za posebno kmečko mladinsko društvo. Pridružila se nam je domala vsa mladina iz vasi. Od zveze v Ljubljani smo dobili pet izvodov pravil in jih predložili oblasti. V začetku meseca oktobra 1934 smo imeli v rokah dovoljenje in smo se zbrali na ustanovnem občnem zboru v hiši Franca Smodiša. K nam je prišel tudi delegat iz Ljubljane in je bil nad našim uspehom zelo vesel in dejal, da smo lahko ponosni, ker smo prvi v Prekmurju začeli orati ledino.

Na žalost se v našem društvu nismo mogli dolgo veseliti, čeprav smo imeli že napisane vloge za igro Dve nevesti. Tedanji tišinski župnik Krantz je preganjal vse, kar je bilo naprednega in se je zaletel tudi v naše društvo. Med dekleti je začel govoriti, da je to protiversko in komunistično društvo, ki ga morajo takoj zapustiti. Dekleta so mu seveda verjela, kar jim je bil najtežje, ker je bil niso več prišla med nas. Izstopili so tudi nekateri fantje. Ko smo nazadnje ostali ustanovitelji sami, smo društvo morali razpustiti. Najpoveč, da sem takrat dobil od župnika Krantza precej klofut. Zmrazil me je in dolžil, da širim protiversko društvo in da imam na domu komunistične liste. Seveda ga nisem poslušal in sem še naprej bral napredne časopise in knjige.

Toliko privlačni in zanimivi so ti spomini, da smo sklenili obiskati tega — če lahko zapišemo — posebej in — kot se boste sami prepričali — splačalo se je.

BRAL JE IN DOPISOVAL

Ceprav si je oprtal že sedmi križ in je vrh tega še 70-odstotni invalid, mu tega ne bi prisodilo. Da je še kako čil in pri močeh, smo se prepričali na nedavnem obisku, ko nas je s svojšo šegavostjo in nekolikanj robato hudomušnostjo najprej pobaral: »Veste, kdo je bil Mihael Mihajlovič Fufsov? Ali pa Bistrički Ferko?«

Polni vprašanj za — kasneje se je izkazalo, da prav posebne sorte sogovornika — smo seveda zamahn napenjali možgane. Preprosto se nismo mogli domisliti, kdo bi se ugetil skrivati pod očitnimi psevdonimoma. Nekdanjemu soustanovitelju DKFID v Vanča vasi je kajpada prijalo, da nas je zalotil nepripravljen. Še bolj pa, da nas je lahko potlej kaj hitro in z vidnim karanjem v glasu podučil: »Ja Miško Kranjec in Ferdo Godina vendar!«

V skromni kmečki izbi, sicer bogato založeni z vso mogočo literaturo, se je razgovoril, da mu skorajda ni bilo moč seči v besedo. Ponovil je, kar smo že našli v predhodniku Vestnika, da bi takoj nato postregel z zajetnim seznamom predvojne publicistike.

»Prebrali sem ali imel naročene naslednje liste: od liberalnih Jutro, Slovenski narod, Glas naroda, Večernik, Murska krajina, Neodvisnost (nekaj časa je ta list izhajal v Mariboru), Edinost (urednik je bil Drago Kornhauser iz Rogoševca) in Prelom. Glede slednjega moram nekaj pojasniti. Tod je namreč v tridesetih letih hodil neki Josip Vidmar — ne spominim se ali gre za akademika Josipa Vidmarja ali koga drugega — in ustanavljal po vaseh družbene organizacije imenovane Boj. Te so imele svoje glasilo Prelom, kamor sem tudi sam dopisoval. Ravno tako sem dopisoval v Prekmurske novine, Novi čas in Prekmurski glas. Bral pa sem tudi socialdemokratske, komunistične in nevtalne časopise.«

SEZNAM ČLANOV DKFID IN DNEVNIK

Da ne pozabimo: Jože Gider nam je še posebej pisal o društvenem življenju DKFID. Poslal nam je tudi — kolikor se je seve spomnil — seznam še živečih ali že umrlih članov iz Vanča vasi. Društvo je štel 19 članov. Poleg Giderja so to bili še: Janez Hoheger (živi v Murskih Črncih), Franc Vogrinčič (živi v Bakovcih,) Karel Smodiš (umrl) in drugi.

Naš, že od vsega začetka — se pravi leta 1949 — dopisnik in sodelavec, ki iz tistih časov nima na voljo posebne dokumentacije, se nam je mimogrede potožil, kako mu je težko, da je šla po zlu. Konec vojne, ko je bil na prisilnem delu v Nemčiji, sta bili namreč žena in mati doma v Vanča vasi primorani, da zažgeta ali kako drugače uničita slovensko literaturo. »V nasprotnem bi ju sovražnik — sploh če bi našel slovenske knjige in časopise — ustrelil.« je prizadeto pravil. »Imel sem tudi vse letnike Grude od leta 1932 do leta 1941 in zajetno zbirko knjig Mohorjeve, Vodnikove in Cankarjeve družbe in Kmetijske matice, toda razen Kleklovega Kalendarja in koledarja Dva pajdaša se iz tistih dni ni ohranilo ničesar.«

Po drugi svetovni vojni sije začel Gider vnovič nakupovati vse mogoče revije, časopise in knjige, hkrati pa pridno pisal v domači tednik, zdajšnji Vestnik, Kmečki glas in drugam. Poskusil se je celo v pisanju krajših črtic in novel, od katerih naj omenimo le nekaj naslovov: Kako se je nekdanji hodilo »vogleli.« Kako je hodil Ferenc kravo kupovat, Kaznovana radovednost, Ubogi srnci in še bi jih lahko naštevati. Zvečine so bile objavljene v Kmečkem glasu.

V letu 1965 si je omislil dnevnik. Prve tri vesti, ki jih je zapisal, so bile: »A. januarja 1965 je bil izvoljen za predsednika republike Italije vodja socialnodemokratske stranke Giuseppe Saragat. Zarj so volili socialni demokrati, socialisti, republikanci, komunisti in krščanski demokrati. 24. januarja 1965 je umrl sir Winston Spencer Churchill. 25. januarja 1965 je bil imenovan za kardinala zagrebški nadškof dr. Franjo Šeper.«

TUDI PISANJE KDAJ KAJ ZALEŽE

»Od kod odločitev za dnevnik?« nas je zanimalo. »Sprašujemo, ker ne gre za povsem običajno zapisovanje dogodkov in pojavov.«

»Imate prav,« je odvrnil, »a naj vam pojasnim s primerom! Leta 1938 so bile volitve. Tudi v Prekmurju. O njih piše Franc Zadavec v Svetu ob Muri med drugim tudi tole: Od vseh zbranih glasov je od tega Kranjec dobil 59,72 odstotkov (2776). Toliko je dobil Kranjec, kajpada po uradnem štetju. Znano pa je, da je prevladalo na volitvah nasilje, prenos kroglic in drugačne pretnje. No, ravno tu smo se zgrabili. Te volitve namreč sploh niso bile na kroglice, mrveč so bile javne. Tako je poleg drugih poročal recimo Gorenjski list in drugo časopise. Sicer pa imam še Slovenca, kjer so rezultati teh volitev iz vse Slovenije. Vidite, v tem ja koristnost dnevnika. Da namreč preverim, kaj in kako kdo piše, zlasti pa, da ne daje napačnih podatkov.«

Še marsikaj drugega nam je povedal Jože Gider iz Vanča vasi, toda bilo bi preveč, če bi hoteli vse opisati. Zato naj le še omenimo, kako jo je s svojim pisanjem zagodel pokojnemu cestarju Števanu, ki so mu vaščani, prepričani, da morajo, pomagali pri čiščenju zasneženih cest.

»Iz Ljubljane so mi odgovorili, da je treba pomagati cestarju — pomoči se je reklo kuluk — le v primeru, če so na cestah zameti, ne pa že takrat, ko zapade pedenj debela snežna odeja. Hu, kako je bil nasajen!«

Ali pa v petdesetih letih, ko je bila v veljavi še tako imenovana obvezna oddaja. »Takrat so ljudje skrivoma delali bučno olje. Primerilo se je, da so jih zalotili in morali so pred sodišče. Jaz pa, ne bodi len, pišem v Ljubljano na uredništvo Slovenskega poročevalca. Kmatu sem dobil odgovor: doma bučno olje lahko delate, vendar le za lastne potrebe, nikakor pa ne za prodajo pod roko. Tisti moj članek je prišel pred sodnika in kazni v višini 500 dinarjev, kar je bilo takrat precej, ni bilo treba plačati.«

BRANKO ŽUNEC

STARE PRLEŠKE TURISTIČNE RAZGLEDNICE

Igra naključij je včasih lahko prav zanimiva. Tako naključje mi je prineslo pod roke enega prvih vodičev po Prlekiji. Vodič je prav častiljive starosti, saj nosi letnico 1935. Dve in pol generaciji sta se izmenjali že od takrat. Ne samo ljudje. Tudi okolica in okolje sta se spremenila. In drugo naključje — slučajno sem dobil tudi nekaj fotografij prav iz tistega časa, ali pa nekaj let starejših.

KAJ PIŠE VODNIK O ...

Vodnik po Prlekiji je izdalo Združenje trgovcev za srez Ljutomer—Gornja Radgona. Sestavil ga je J. B. (Jan Baukart?). Tako le se začne: „Prlekija, pokrajina sladkega imena, mehke govorice, rujnega vina. „žmahnih gibaine in krapcev“, vedrih in gostoljubnih ljudi! Divje romantike visokogorskega sveta ni v njej, ni bistrih šumečih potokov, bobnečih slapov — samo valovje je po položnih, prijetno zaokroženih in mehkih gričih Ljutomerskih, kapelskih in gornjeradgonskih gor, na plodna ravan Murskega polja. Počasi teko njeni vijugasti potoki po idiličnih grabah in širokih dolinah, po hladu hrastovih logov in ob šumečih jelšah v naročju deroče Mure in vsa je zelena ...“

Malokateri uvod bi lahko bolje pričaral in dal čuti takratni utrip življenja v Prlekiji. Da, prav čuti mo navezanost človeka na domačo zemljo. Prevega ga ponos po tem koščku zemlje. Tudi v nadaljevanju ni drugače:

„Naš svet jo pozna še premalo. Pozna sicer njene sinove in hčere, ki jih je najti povsod po naši slovenski in jugoslovanski zemlji, pa tudi v tujini in ki nikdar docela ne zatajijo svojega porekla ne v govorici ne v svoji naravi. Preveč je slepi svet blek tujine, preveč je zaverovan v velikost in silo, preveč ga mamita šum in hrup množic — zato nima pravega smisla za nevsiljivo in mirno lepoto domačih tal, za živce pomirjajočo idilo naših vasi, trgov in malih mest, za vonj in pokoj naših slovenskih noči.“

O LJUTOMERU ...

In že nas vodič popelje v središče takratne Prlekije — Ljutomer. Takole pravi: „Ljutomer, srce Prlekije, starodavni Ljutomer — po domače Lotmerk — utripa ob vnožju dolgega Kamenščaka, tam kjer se temu približuje počasna Ščavnica in ga loči od prostranega Murskega polja. Nadmorska višina kraja je 184 m. Že leta 1265 se omenja Ljutomer kot trg pod gospodstvom graščakov na Dolnjem gradu, ki je stal nad bližnjim Podgradjem na mestu današnjega gradiča (ki pa je danes leta 1981 na žalost že skoraj ruševina op. D. L.). Leta 1927 je Ljutomer postal mesto in šteje danes (leta 1935) nad 1600 prebivalcev. Ti se bavijo z obrtjo, trgovino in kmetijstvom, posebno vinarstvom, sadjarstvom in živinorejo. Precejšnja je tudi v današnji gospodarski krizi vinska trgovina, živahen pa izvoz žitaric,

posebno pšenice, dalje sadja in grozdja, suhih gob, žlahtnih ko-njev—kasačev, goveda, svinj, jajc, perutnine, krompirja, sena, hrastovine in drugega lesa. V mestu obratujejo: dve usnjarni za kromov boks in navadno usnje, dva mlina in opekarna, v bližnji Presiki pa je manjši premogovnik.“

Danes, petdeset let pozneje, nimamo dveh usnjarn (je samo ena), tudi mlinov ni več. Rudnik v Presiki so že zdavnaj zaprli. Ljudje se sicer še vedno ukvarjajo z obrtjo (kljub temu pa v mestu ni čevljarja), trgovska obrt je izumrla.

Ljutomer je bil takrat pomembno mesto. Samo poglejte, kaj vse je bilo takrat v njem:

O REKLAMAH ...

„Tu je tudi sedež raznih uradov: sreskega načelstva in sodišča, davčne uprave, pošte, telegrafa in telefona, oddelka finančne kontrole, žandarmerijskega voda, župnega urada itd. Denarni zavodi so trije: Mestna hranilnica, Okrajna posojilnica in podružnica Obrtne banke.“

Na koncu vodnika so tudi oglasi (brez katerih takšne brošure verjetno ne morejo biti) in tam v oglasu za Okrajno posojilnico lahko preberemo: „... da je to registrirana zadruga z neomejeno zavezo.“ In ta posojilnica je bila že v tistem času „... najstarejši denarni zavod na bivšem Spodnjem Štajerskem.“

Mestna hranilnica v Ljutomeru, ki je bila ustanovljena leta 1873 pa je takrat obrestovala hranilne vloge kakor tudi vloge na tekoči račun kar najbolje. „Za varnost vlog je jamčila občina Ljutomer — mesto z vsem svojim premoženjem in davčno močjo!“

Kaj pa pravi takratna Obrtna banka iz Ljubljane s svojo podružnico v Ljutomeru: „Sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun — Nakup in prodaja valut — Nakazila v tu — in inozemstvo — Izdajanje uverenj za izvoznike — Izvršuje vse ostale v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.“ Verjemite mi, prav v slovar sem moral pogledati, kaj pomeni ta „najkulantnej“ — in tam pravi, da je tisti, ki je „kulanten“ — ustrežljiv, vljuden, uslužen.

Iz te drobne knjižice izvemo tudi: „... da so v mestu takrat poslovali trije zdravniki, dva odvjetnika in notar. V kulturnem pogledu je omeniti dve šestrredni osnovni šoli, štirirazredno meščansko šolo, strokovno nadaljevalno šolo in glasbeno šolo. Da je tudi za ljudsko prosveto dobro poskrbljeno, pričajo lepe stavbe sokolskega doma, katoliškega

Stara mestna hiša na Glavnem trgu.

doma in gasilskega doma. Veliko je število raznih društev. Posebno nalogo ima Kolo jahačev in vozačev, ki prireja vsako leto znamenite dirke murapoljskih kasačev ameriške pasme, katerih stara in slavna reja je razširjena po vsem Murskem polju. Omeniti je še združenje trgovcev, razna obrtna združenja in Trgovsko obrtno društvo.“ V nadaljevanju opisuje Ljutomera avtor na kratko opiše, kakšne prometne zveze je imel takrat Ljutomer: „V prometnem pogledu je Ljutomer vozlišče železniške proge Ormož—Hodoš (danes samo do Murske Sobotice), in Ljutomer—Gornja Radgona (danes vozijo po tej progi samo še tovorni vlaki). Tu, odnosno v bližini se cepijo banovinske ceste Ormož—Gornja Radgona, ceste: Ljutomer—Središče ob Dravi, Ljutomer—Mursko Središče, Ljutomer—Veržej—Murska Sobotica, Ljutomer—Sv. Jurij ob Ščavnici—Maribor, Ljutomer—Ptuj, Ljutomer—Mala Nedelja. Tu je nakladalna postaja za okolico, pa tudi zapadni del Medmura (posebno za sadje).“

Priznati si moramo, da je bil takratni vodič zelo izčrpen.

„Kod letovišče je Ljutomer z okolico kaj pripraven. Posebno prijetno je spomladi in na jesen, ki je tod s svojo sončno vedrino in toploto sploh najlepši letni čas,

potrebni opremljena. Kdor si želi oddiha, brez velikomestnega komforta, bo tu prav zadovoljen. Olepševalno in tujsko-prometno društvo oskrbuje lično kopališče ob Globetki in daje interesentom za letovišča vse informacije. Pri-lik za lahke sprehode ter izlete je dovolj, tako v gorice, npr. v znameniti in po svoji kapljici sloveči Jeruzalem (341 m) s krasnim razgledom po zelenem vinskem raju, na domova Stanka Vraza in Frana Miklošiča, na Slamnjak in Strmec, Rincetovo in Nunsko gradec, pa dalje proti Sv. Miklavžu in Sv. Bolfenku, po ravnicah na Cven in Moto, kjer so vsako leto že omenjene konjske dirke in se lahko okopljete v bistri (!) Muri. v Stročju vas in Pristavo, Noršince in Babince, na Podgradje in v Radomerje. Za daljše izlete so avtotaksiji in vozovi na razpolago. Če se naposled seznanite še z lastnikom kakih gor, se vam odpre tudi hladna „pivnica“ v vrhu in potem občitite vrhano mero odkritega prlekškega gostoljublja. Pri tem pa je treba paziti, da se vam ne bo godilo tako kakor „staremu Štibrej julija šest-najstega leta lajnskega“: V nedelo zvečer sen ša z vrha domu, /po eni stezici za eno brvjo / pa vince me močno prevzelo, zapičim se v blato debelo.“

V tako izbranem jeziku avtor zaključuje opis prelepega mesta

Že pred petdesetimi leti so po Ljutomeru brneli avtomobili, seveda po blatu in ne po asfaltu.

kar velja za vso Prlekijo. V mestu samem je razen dveh hotelov še šest gostiln (4 so z električno lučjo), z dobro in poceni postrežbo, pa tudi stanovanja pri zasebnikih so v kraju in okolici na razpolago.“

O GOSTINSKI PONUDBI ...

Takratna hotela v Ljutomeru sta bila: hotel Herndl Ljutomer, ki je imel celo telefon, katerega interna številka je bila 4. Po oglasu sodeč, je bila to stara renomi-rana hiša, ki je imela lastno mesnico in celo avto — taksi. Hotel je stal na mestu današnjega moder-nega hotela Jeruzalem. Drugi hotel je nosil ime Resnik, ta pa se je lahko pohvalil z dobro postrežbo s toplimi in mrzlimi jedili, —izvrstnimi Ljutomerskimi vini, vedno svežim pivom. Imeli so tudi sobe za tuje in celo biljard! Danes imamo v Ljutomeru samo en hotel in gostišče Prek s prenočišči. Od šestih takratnih gostiln jih je danes ostalo bore malo. Ni več gostilne Triglav, katere lastnica je bila Fini Pogruic. Tudi Gostilne Pri pošti ni več (nehote mi gre po glavi Šiferjev tekst: „Vse manj je dobrih gostiln ...“)

O OKOLISKIH KRAJIH ...

„Posebno bi se lahko porabila za letovanje marsikatera vino-gradska hiša, ki je večji del leta brez stanovančev, dasi je v vsem Ljutomeru. V nadaljevanju vodnika pa še sledijo opisi naslednjih

Konča pa takole:

Čuli ste o Prlekiji, čitali ste o njej — zdaj pa si jo tudi ogledajte! Pa ostanite tu nekaj dni, nekaj tednov! Potem vemo, da se boste radi vračali v njo, saj bo v vaši duši vedno buden spomin na zelenje njenih šum in trat, na neskončne razglede prek njenih zorečih gor in pod mehki večernimi zarjami — spomin na njene prijazne in gostoljubne prebivalce: torej krasen košček slovenske in jugoslovanske domovine!“

Lepo je bilo takrat. Ne trdim, da danes ni. Je pa drugače. Je bolj moderno, je bolj odtujeno ... Vsak skrb zase. Tak je pač davek modernega življenja.

Draga bralka, bralec, Upam, da je ta kratek sprehod zbudil lepe spomine. Verjetno se še kje na podstrešju, ali v kleti nahaja precej zapiskov, fotografij ali kakšnih drugih spominkov, ki sežejo v leto 1935 ali pa še dalje nazaj. Če ni tega pri vas, pa ima verjetno sosed. Oglasite se. Obiskali vas bomo. Če bo za objavo, bomo tudi objavili.

Dušan Loparnik

Prešernova ulica je bila včasih glavna trgovska ulica v Ljutomeru

Na Miklošičevem trgu se tudi do danes ni veliko spremenilo

Gordijski „melioracijski” vozli

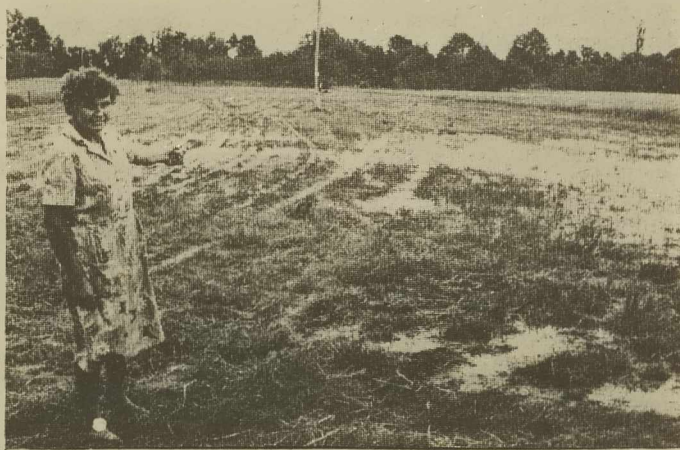
Menda smo neke že zabeležili, da kanimo ob koncu popotovanja po dolini potoka Ledave še s pogovori s strokovnjaki vodnega gospodarstva, komunale, kmetijstva in morda še kom, podkrepiti že doslej zapisano, kajpada, da bo vse bolj držalo! Kljub temu se nam je že sredi poti, torej pri Murski Soboti, zahotelo, da navzlic temu bralstvo — predvsem pa vsem tako ali drugače prizadejim — ponudimo nekaj več stvarnih podatkov. Sodimo, da so to podatki, vzeti iz osnutka družbenega plana občine Murska Sobota za to srednjeroče s prostorskim vidikom z elementi do leta 2000, ki nam bodo v precejšnji oporo pri nadaljnjem „raziskovanju”. Dasiravno niso najbolj strnjeni, so pa zato dovolj tehtni in oprijemljivi.

RAZPOTJE KVALITETNIH ZEMLJIŠČ

Zakaj razpotje? Tod se križajo tako imenovana zemljišča za trajno kmetijsko rabo (južno in severno od naselij Sodišinci, Krajna, Rankovci, Černelavci, Murska Sobota in vse do reke Mure oziroma „na prehodu iz gričevnatega Goričkega v ravnino na meji prve terase od naselja Korovci na zahodu do Filovec na vzhodu in se nadaljujejo v občino Lendava), manjša kmetijska območja, ki v glavnem sledijo dolinam vodotokov na Goričkem (na zahodnem delu se takšna površina razprostira ob dolini Lukaj potoka od Ledavskega jezera do Kuzme in delno ob Ledavi do Rogoševca) in najmanjše površine kvalitetnih kmetijskih površin, razmetane zlasti po zahodnem delu Goričkega (Ocinje, Kramarovci).

Potemtakem je „porečje” Ledave po kvaliteti zemljišč kaj raznoliko. In prav ta raznolikost povzroča prebivalstvu in seveda tistim, ki naj bi po strokovni plati opravili, kar je pač treba opraviti, precej nevšečnosti. Ne bo škode, če k temu dodamo še nekaj. „K površinam, trajno namenjenim za kmetijstvo, moramo prišteti tudi že izvedene melioracije na

območju občine in vse planirane melioracije. Doslej so bile izvedene na območju Polane, Predanovec, Gorice-Gruba na površini okrog 300 hektarjev, med Ledavo in Markišavci—Berek okrog 150 hektarjev, ob Sebeboškem potoku pri Martjancih okrog 50 hektarjev, na območju Tešanovec—Martjanec južno od Moravce ob potoku Lipnica blizu 240 hektarjev, nad Veliko Krko (levi breg), med Šalovci

„Zemljiški posegi so tod neogibno potrebni,” pravi Gizela Pavlinjek iz Strukovec.

in Hodošem pa na površini 187 hektarjev. Manjše površine, ki se nadaljujejo v lendavsko občino, pa so bile meliorirane ob Kobiljskem potoku pri Motvarjevcih na površini okrog 80 hektarjev (večji del v lendavski občini).

Bržčas so ta pojasnila kar dobrodošla, kajti tako bo lažje razumeti tole ugotovitev, zapisano v osnutku družbenega plana občine Murska Sobota za to petletko: „Vse planirane melioracije so povzete po planu območne vodne skupnosti Mura in niso usklajene z vsemi porabniki prostora, zato prihaja do konfliktnih situacij oziroma prekrivanja ene in druge rabe prostora.”

ZADREG VEČ KOT PREVEČ

Katera so omenjena „prekrivanja”? Bodimo vnovič verodostojni (po osnutku plana), vendar ostanimo pri stvari (pri Ledavi). „Na območju Krajne se kakih 330 hektarjev prekriva s predvidenim najozjim varstvenim ob-

močjem vodnega zajetja. Drugo tako območje je pri Cankovi, kjer na površinah, predvidenih na melioracije, rastejo na okrog 30 hektarjih narciše (edine v občini), ki so predlagane za zaščito. Porabniki prostora se bodo morali v procesu usklajevanja dogovoriti za eno ali drugo uporabo prostora. Ker je vsaka uporaba opredeljena na svoj način in se v celoti ali delno izključuje.”

Dodajmo še tole pojasnilo, a

Müze 70 hektarjev in območje ob Lipnici med Sebeborci in Moravci okrog 135 hektarjev. V dolgoročnem prostorskem planu bi bilo smiselno dodati površinam, trajno namenjenim za kmetijstvo, tiste površine, ki bi jih pridobili oziroma izboljšali s sistemom namakanja.”

To so vsekakor ambiciozni načrti, ostaja pa vprašanje, kako jih tudi v resnici izpeljati. Mi se vanj ne bomo poglobljali, čeprav bo prej ali slej treba tudi to razčistiti.

VSEM NE BO MOČ USTREČI

To je najbrž dovolj samoumevno. Še posebej, ker reševanje naložb, ta vsesplošna družbena akcija za krepitev gospodarstva, ne bo zaobšla kmetijstva. Koliko in kaj bo „snežila”, tega se ta hip ne da natanko reči. Lahko je, v tolažbo le dejstvo, da imajo kmetijske naložbe — posebej so to zemljiški posegi — določeno prednost.

In če je temu vsaj približno tako, se na področju izvajanja omenjenega plana obeta zares razburljiv proces usklajevanja želja, hotenj in možnosti.

Pa še misel ali dve o Ledavi in Ledavskem jezeru. Po osnutku srednjeročnega plana je v tem petletju predvidena regulacija Ledave od Večeslavca do Ledavskega jezera v dolžini 3 in pol kilometre.

„Poribljenje akumulacijskega jezera pri Krašcih, ki zavzema površino 135 hektarjev, doslej ni bilo v celoti opravljeno, zato se za to srednjeroče na podlagi strokovnih analiz in programov predvideva vlaganje približno 30 tisoč kilogramov rib. Ob izvedbi tega načrta bo Ledavsko jezero med drugim rabilo v sekundarne namene (šport, rekreacija in podobno).”

Upajmo, da ne bo ostalo zgolj pri obljubah. Sicer pa jo moramo tudi mi držati in se v prihodnjem zapisu zares oglašati iz Murske Sobotne oziroma njene okolice.

BRANKO ŽUNEC
Foto: Milan Skledar

Vzreja piščancev se obnese, dokler...

„Če gre drugim od rok, čemu ne bi tudi nam. Pa smo si rekli: velja poskusiti.” Približno tako so leta 1974 razmišljali v družini Bacovih v Strukovcih 20, takrat ko je tudi dozorela odločitev, da se lotijo kooperacijske vzreje piščancev. Rečeno — storjeno.

„Zagrabili smo z vsemi močmi,” se spominja zet Stefana Baca Viktor Bertalančič. „Kmetija — skupaj je je okrog 5 in pol hektarjev — nam je to dopuščala, kajti na njej pridelamo največ koruze in pšenice. Najeli smo par deset milijonov kredita pri hranilno-kreditni službi v Murski Soboti in začeli z gradnjo farme. Še prej pa se seveda pridružili ostalim kooperantom v okviru murskosoboškega Agromerkurja. Ta čas je v kooperacijo vključenih okrog 40 kooperantov-rejcev piščancev.”

Sledi opis mučnega dela pri gradnji farme. „Prišla nas je nad 400 tisoč dinarjev, prav toliko pa je zanesljivo vredno delo, ki smo ga opravili. Treba je bilo namreč navoziti nekaj deset prikolic gramozu, da smo ugnali močvirnati teren, boljše rečeno nadlogo, ki nam že lepo število let beli lase in para

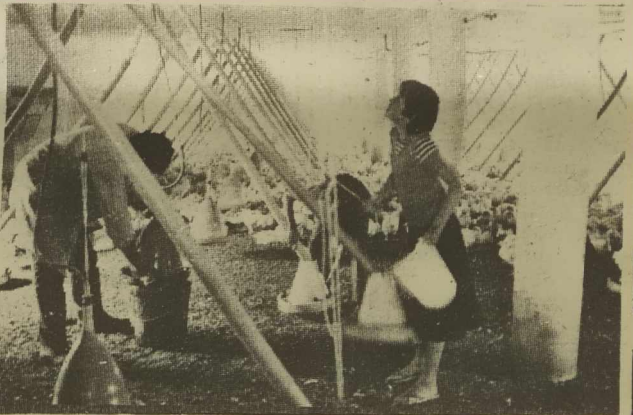
IZKUŠNJE KMETOVALCEV

živce. Potlej pa zidanje, betoniranje in vse ostalo. Še danes mi ni jasno, kako da nismo odnehali. Verjetno bo nekaj na tem, da sem bil še mlajši, poln načrtov in zagretosti. K sreči tudi ni bilo v družini — točneje obeh družinah — nikogar, ki bi se otepal dela.”

Ko je bilo vse to za njimi, je posel dobesedno zacvetel. „Vozili smo, da je bilo veselje. Ko je drugim šlo slabo, pri nas nismo poznali skoraj nikakršnih težav.” Rade volje in in z neskritim ponosom razodenejo, kako domiselno so si razdelili delo.

„Z ženo — domačo hčerko — sva se povsem posvetila farmi, medtem ko sta se gospodar in žena docela predala živinoreji. Jasno, da so nam v precejšnji oporo otroci.”

Samoumevno nas zanima vprašanje, kako poteka kooperacija.

Na piščančji farmi Bertalančičevih in Bacovih v Strukovcih 20 so si delo razdelili. (Foto: M. Skledar)

„Agromerkur nam dobavi nekaj deset tisoč dan ali dva starih piščancev, ki jih redimo 56 dni ali največ dva meseca. Poskrbi tudi za krmo, plin in vse drugo, kar je potrebno za nemoteno vzrejo. Za tem gredo piščanci v prodajo. Priznati moram, da se nam je splošno zares obneslo. Žal ne za dolgo. Posebej v zadnjem času nas tarejo hude težave. No, ne le nas, ampak sploh vse tiste, ki se ukvarjajo s tovrstno proizvodnjo. Tako smo v najhujših škripcih pri nabavi krme za piščance. Primanjkuje namreč kostne mesne moke, soje in ribje moke, kar so glavne sestavine piščančje hrane. Doma jih ni moč dobiti, z uvozom pa sami veste, kako je,” nekam bridko pravi Bertalančič, dasiravno ne kani odjenjati.

„Ne bom vrgel puške v koruzo, saj imamo nenazadnje tudi precej dolgovi, ki jih je treba poravnati. Poleg tega sem prepričan, da bodo tudi za nas napočili ugodnejši časi.” Ogledamo si farmo in mimogrede vzemo še za nekatere druge zagate, ki jemljejo voljo Bacovim in Bertalančičevim v Strukovcih. Vzemimo vodo, ki jim požre precej pridelka. „Pa ne samo trave, temveč še druge poljske pridelke.” Po njihovem so edino zdravilo zemljiški posegi.

„Kajpada bi vanje privolili. Kaj privolili! Pripravljeno smo sodelovati, da bi se ja enkrat za vselej znebili te nebodijetnebe,” hitita zatrjevati Bac in Bertalančič in kažeta na bližnjo njivo, ki je malone vsa obdana z vodo. Potem nanesemo pogovor na kmetijsko mehanizacijo, rezervne in nadomestne dele, oskrbo z umetnimi gnojili, skratka vse tisto, kar je v sedanjem času občutljivo in pereče. Pri tem sogovornika ne skoparita z izrazi in ne skrivata nejevolje.

„Z več organiziranosti in načrtnosti bi bili kos tudi tem problemom, kot recimo problemom pri oskrbi krmil za piščance.” Pa smo vnovič pri farmi. „Zdaj imam v vrzeli kakih 13 tisoč piščancev. S samo vzrejo ni težav, so pa — kot sem že dejal — z oskrbo hrane. Če tega ne bi bilo, potem se nad odnosi v kooperaciji ne morem pritoževati. Pravim: če vse to funkcionira, je v redu, če ne, pa ni v redu. Sicer pa mislim, da se bo potrebno o vsem tem še veliko pogovarjati v okviru murskosoboškega Agromerkurja,” sklene Bertalančič, kajti mudi se mu. Ključno opravi na farmi.

BRANKO ŽUNEC

POGOVOR Z MLADIM KMETOVALCEM

Devet jih je zapustilo kmetijo, Ciril pa je ostal

CIRIL GERIČ IZ GORNJE BISTRICE GRADI NOV HLEV

Geričevi iz Gornje Bistrice imajo srednjeveško posestvo. Meri namreč 6 hektarjev, kar je za današnje sodobno kmetovanje morda premalo. Takega mnenja je tudi mladi gospodar 30-letni Ciril, zato precej na glas razmišlja, kako bi povečal zemljiški sklad. Največja težava je v dejstvu, ker na območju Bistrice ni zemlje, ki bi jo bili ljudje pripravljeno prodati, pa tudi kaj prida je ni moč najeti.

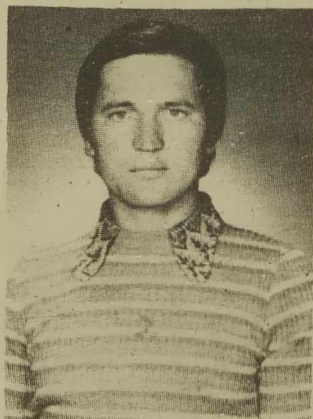
„Upam, da se bo stanje spremenilo. Prepričan sem, da bo družba bolj podprla nas mlade kmete, ki smo pripravljeno delati in živeti na kmetiji. Jaz sem edini iz moje generacije, ki nisem šel v službo, ampak poprijel na posestvo.”

Takole je povedal Ciril. V pogovoru se je vključila 70-letna mati Rozalija in dejala: „Rodila sem deset otrok; odšli so v svet, nekateri pa so se zaposlili doma. Vsi so šolani. Tudi Ciril, ki je končal poklicno šolo za kmetovalce. Zelo sem vesela, ker je dobil voljo do kmetovanja, sicer bi se tudi z našim gruntom zgodilo tako kot z

mnogimi drugimi: otroci so se zaposlili, doma na kmetiji pa sta ostala onemogla starša, ki seveda ne moreta več tekmovali z mlajšimi kmetovalci. Naš Ciril pa je ostal zvest rodnim grudim, ki zahteva celega človeka, vendar trud bogato poplača.”

Ciril, deveti otrok, je trdno sklenil, da zemlje ne bo opustil. Ugotovil je, da ima še največjo priložnost v živinoreji, zato se je odločil za izgradnjo večjega prizidka, v katerem bo prostora za 18 glav živine. Glavnina del pri urejanju hleva je že postorjena, zato bo kmalu živino preselil v nove prostore. Strmel bo za tem, da bo imel povsem lastno živino, kajti v tem primeru se bo računici še najbolj izšla. Prodajal bo torej pitance, oddajal bo mleko, nekaj pa mu bo navrgel tudi hlev s prašiči.

„Še dobro, da sem obiskoval kmetijsko šolo, sicer ne bi mogel slediti tehnologiji v kmetijstvu. Osnovo torej imam, bo pa treba še precej praktičnega dela in potlej rezultat mora biti dober. Upam tudi, da se bo nekoliko okrepila tudi svetovalna služba v

temeljni zadrugi organizaciji v Črenšovcih, kajti pred leti so se kmetijski strokovnjaki pogosteje oglašali pri kmetih. Ne zdi se mi tudi prav, da je zadruga opustila lastno proizvodnjo, torej je oddala tudi svoja zemljišča, saj nam posledje ne more biti za zgled s konkretnimi obdelovalnimi površinami, prav tako kmetom ne more dati zemlje v najem. Zdi se mi, da je zadruga preveč

nakupoprodajna, manj pa kmetijska.”

Iz Bistrice je veliko ljudi zaposlenih. Mnoge kmetije so se spremenile v „delavska stanovanja”, saj ne redijo več živine, ponekod niti prašičev ne. Ker imajo denar, rajši meso kupujejo, hleve pa prepleta pajčevina. Najbrž se Ciril ne moti, ko trdi, da je bilo pred leti na Bistrici veliko več živine kot pa je zdaj. Če je res tako, potem je to slaba slika. Prav ugotavlja naš sogovornik, ko izraža zaskrbljenost:

„Le kaj pa naj prodajajo mesarji, če bomo vsi zaprli hleve in odšli na delo v tovarne? Naj vladajo „brezmesni dnevi” samo zaradi tega, ker se nam ne ljubi delati na kmetijah?”

Vprašanje je še kako upravičeno. No, Ciril si prizadeva, da bo dal na tržišče kar največ pitancev, mleka... Lepo bi bilo, ko bi bilo ne le na Bistrici, ampak tudi v drugih pomurskih (kmetijskih) krajih več takih Cirilov.

Š. SOBOČAN

stare koprive najbolj pečejo

Pismo bralca D. B. iz Murske Sobotice, ki je bilo objavljeno 2. novembra 1961, spričo še posebne aktualnosti objavljamo kar v celoti. V smislu presoje — kot je bil naslov manjše rubrice — bralcem.

»Vseposod se veliko razpravlja o cenah. Predvsem zato, ker smo prepogosto priča manjšim ali večjim podražitvam. Enkrat kruh, drugič mast, pa spet kruh in tako dalje. Ali se podražitve povsod upravičene ali ne, o tem ne dajem tukaj sodbe. Pa to se danes tudi malokdo vpraša, saj na primer potrošniški sveti, ki naj bi imeli med drugim tudi to nalogo, niso nikoli zadeli in od njih ni bilo pri nas nobene koristi.

Ob vsem tem hočem omeniti samo eno, celo zelo drobno stvar, ki pa je vendarle dovolj značilna za to, kako se da neupravičeno skubiti potrošnika. Pred nedavnim sem v soboškem centralu poprosil za 2 decilitra mleka. Dobil sem ga, popil in plačal nič manj kot 33 dinarjev (30 dinarjev mleko in 10 odstotkov postrežnina). Mleko v maloprodaji je v Soboti 42 dinarjev za liter. Podjetja ga dobivajo po 50, se pravi, da se je »režija« od nakupne cene povečala kar za 200 odstotkov.

Pa naj kdo presodi, ali je to prav ali ne. Res droben primer, toda verjetno ne edini!

Ne verjetno, ampak zagotovo ni edini. Cene so še dandanašnji tako muhaste, da se celo sami trgovci prav ne znajdejo, kako bi se potlej potrošniki ali pa recimo tržni inšpektorji. Da o delovanju potrošniški svetov ne zgubljamo časa.

Se tole »komunalno cvetko« si preberite! Vzeta je iz letnika 1962 in nove, domiselne rubrice Nenapovedani sestane.

»Pogovor je stekel o slabih cestah. Cestari so se jezili. Potem je eden izmed njih razložil svoj problem: naraščajoča prijava zaradi slabega mostu, ki da je v zelo kritičnem stanju in ne prenese nekoliko večje obremenitve. Na svojo prijavo je dobil takle odgovor: »Če boš pustil čez most težje vozilo, kot je dovoljeno, si za to odgovoren!« Ali naj se usede pred most in tehta vozila? (J. N. Bogojina). »Kdo bo danes odgovoril?«

-bž-

GROFOV KASKADERSKI SKOK

Po 50-metrskem skoku z motorjem se Oto Grof iz Sebebores pripravljala na rekorden skok prek 35 osebnih avtomobilov ali dveh dvojnih avtobusov v Donavo.

V Fontani pri Poreču je 31-letni Oto Grof iz Sebebores pri Murski Soboti uprizoril tudi za kaskaderske pojme odlični skok z motornim kolesom. S kawasakijem 175 je vzel zalet in se s hitrostjo 130 km na uro pognal po »vzletni stezi«, v višini desetih metrov preskočil dve ribiški ladji in pristal v morju 50 metrov vstran od odskočišča. Motor ga je sicer nekoliko poškodoval, vendar je Oto Grof izplaval, sam, tako da so pripravljeni potapljači izvlekli le motor. Precej slabše je bilo z nekim angleškim kaskaderjem, ki je pred časom poskusil doseči rekord pri skoku z motorjem v morje in si je pri tem hudo poškodoval hrbtnico. Oto Grof se s kaskaderstvom ukvarja že peto leto in nastopa za nemški klub iz Freiburga z atraktivnimi skoki prek ležečih ljudi.

Letos se je že drugi predstavil pomurskim gledalcem, ki so letovali v Rovinju. Osnov nevsakdanjega in nevarnega poklica se je naučil pri znanem »mojstru« Jeleni iz Beltinec.

Tačas, ko Grof uspešno nastopa, pa hkrati nevarnih veččin uči tudi mlade bodoče kaskaderje.

Jeseni načrtuje skok prek 35 osebnih avtomobilov oziroma dveh avtobusov. »Skočil« naj bi v Donavo nekje v Srbiji.

Boris Hegeduš

PROMETNIKI SINJEGA NEBA

Tudi „v nebesih“ je red

»Zgoraj so nebesa, spodaj je peklo«, so verjeli otroci še pred nekaj desetletji. Razvoj letalskega prometa je to trditev postavil na glavo: peklo je zgoraj, čeprav tega ne čutimo in ne vemo. Stavka ameriških kontrolorjev poletov je pokazala, kakšna živčna vojna je kontrola in usmerjanje poletov potniških letal. To je sistem, ki ne sme odpovedati, kajti sicer pride do katastrofe. Zato tudi ni nenaavadno, da so se na primer v Franciji in Kanadi kontrolorji poletov odločili, da ne bodo usmerjali letal, ki bi iz teh držav poletela proti ZDA. Tam so namreč stavkajoče kontrolorje zamenjali z vojaškimi in »priučenimi«, kar pa ni bilo dovolj za varnost poletov. Samo v Kanadi so prejšnji teden ugotovili, da je ob srečanjih letal nastalo dnevno okoli sedemnajst skoraj katastrofalnih situacij, se pravi, malo re manjkalo, da ni prišlo do trčenja letal. Kaj je pravzaprav kontrola letalskih poletov?

Nebo je velikanski prostor, ki pa ni tako prazen, kot si to predstavljamo. Takoj po drugi svetovni vojni so ljudi, ki so se peljali z letali, šteli še v tisočih. Leta 1970 je doseglo število letalskih potnikov 400 milijonov, danes pa presega svetovni letalski promet 600 milijonov potnikov na leto. To je razumljivo, saj je letalo postalo najhitrejša in tudi najbolj udobno prometno sredstvo.

Pred dvema stoletjema še nismo poznali cest v današnjem smislu besede. Cesta je bila mlakuža, neurejena pot, po kateri so se prekopavale nerodne kočije. Danes je razvit svet prepreden s sodobnimi avtomobilskimi cestami, na katerih naj bi vladal red. Toda pločevinaste škatle ustvarjajo ponekod nepopisno zmedo.

Kaj takšnega si na nebu ne moremo privoščiti. Letalo ne more obstati in počakati. Leteti mora s hitrostjo najmanj 240 kilometrov na uro, da lahko obdrži določeno višino. Prav tako se letala ne smejo preveč približati drugemu, kakor to lahko naredijo avtomobili na cestah. Previdnost v letalskem prometu narekujejo številke. Veliko letalo lahko popelje 500 in še več potnikov hkrati. To pa zahteva skrajno »prometno« previdnost.

KAŠEN JE TA „NEBEŠKI“ RED?

Pri organizaciji zračnega prometa veljajo različna pravila, odvisno od tega, ali gre za vojaško ali za civilno letalo. V mnogih državah smejo majhna letala letati brez posebnih določil, pod pogojem seveda, da se ne oddalijo od matičnega letališča. Potniška letala pa so vedno pod nadzorstvom.

Oglejmo si polet potniškega letala iz New Yorka do Londona: Po številnih preizkusih in natančnem preverjanju, ko se prepričajo, da letalo v redu deluje, pilot prosi kontrolo, da mu dovoli prižgati

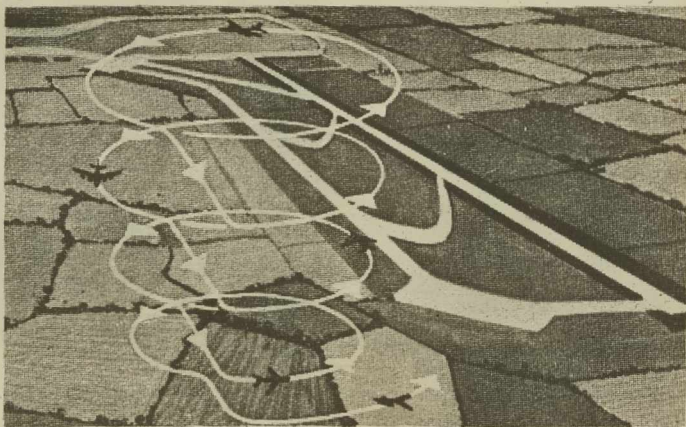
letalske motorje. Ko dobi dovoljenje, sme z letalom na vzletno stezo. Kontrola da pilotu navodilo, na katero vzletno stezo se sme usmeriti. Na velikih letališčih je izhod na vzletno stezo dolg tudi preko 25 kilometrov! Ko pilot pripelje letalo do vzletišča, kjer že čaka veliko drugih letal, počaka na končno dovoljenje za vzlet. Ko to dovoljenje po radijski zvezi dobi, mora počakati še minuto po vzletu letala pred njim. Toda pri velikih letalih, kot so na primer letala jumbo jet, boeing 747, je treba počakati najmanj tri minute, kajti zrak za takšnim velikonom je nevarno vrtničast.

Ko letalo vzleti, se kmalu loči od kontrole ne letališču in pilot je »v rokah« druge kontrole letalskega prometa, ki določa hitrost in višino poleta. Najmanj deset kilometrov

radarjem. Tu velja razdalja okrog 160 kilometrov.

Ko se letalo približuje angleški obali, se začne spuščati po zelo natančnih navodilih, ker prihaja v sestav britanskih zračnih poti. Kontrola poletov na londonskem letališču Heatrow nato letalu ukaže, naj se pridruži »koloni«. Kaj pomeni »kolona«? Kontrolorji poletov »ukažejo«, da letalo kroži na določeni višini. In to najmanj štiri minute. Nato se spusti nižje in spet mora krožiti. Tako kontrolorji regulirajo prihod letal na londonsko letališče Heatrow in tudi drugod. Naj povemo še to, da ima omenjeno londonsko potniško letališče zmogljivost 164 letal na uro v lepem vremenu, in 98 ponoči ali v megli.

S tem kratkim in poenostavljenim prikazom smo poskušali

Kisba prikazuje, kako se izoblikujejo kolone letal nad velikimi letališči. Brž ko letalo iz najnižjega kroga dobi dovoljenje za pristane, se letalo iz kroga nad njim spusti na njegov nivo.

mora biti letalo oddaljeno od tistega, ki leti pred njim. To pravilo ne velja za polet čez Atlantik, kjer letalskega prometa ne spremljajo z

pričarati vsaj delček tistega »pekla«, ki se odigrava na nebu in za katerega so odgovorni kontrolorji poletov.

V NEKEM HAMBURŠKEM LISTU je izšel oglas, ki je za impotenco ponujal — orlovo mleko! Nekaj sto naivnežev je tej očitni potegavščini nasedlo.

DRUGJE SMO PREBRALI

V LONDONU JE UMRL neki George Gracie, upokojeni šoferski učitelj, ki je v oporoki zapustil vse svoje imetje dvanajstim svojim nekdanim učencem, ki jim ni uspelo, da bi naredili šoferski izpit.

X X X

NI VEDEL, KAJ BI OD DOLGEGA ČASA, zato je neki petnajstletni Bernhard Z. z Dunaja vzel zračno puško, sedel na okno in streljal v okna čez cesto. Skoraj teden dni je tako lomil steklo, preden so ga odkrili.

500 DŽINGISKANOVIH PRILEŽNIC

Džingiskanovo rojstvo in smrt sta bila v znamenju krvi in zmage. Spomladi leta 1167 je Uluneke, žena nekega mongolskega plemenskega poglavarja, rodila svojega najstarejšega sina, ki so mu dali ime Timudžin (pozneje se je imenoval Džingis). Istega dne je njegov oče Jesugei premagal poglavarja nekega drugega tatarskega plemena in mu z lastnimi rokami oddrobil glavo. Tik pred smrtjo, 18. avgusta 1227, je Džingiskan premagal kraljestvo Tangut na severnem Kitajskem, zavzel njegovo prestolnico Ning-Hia in njegovi Mongoli so na njegovo izrecno željo podavili vse njeno prebivalstvo.

Tako izjemno usodi si lahko razlagamo z geografsko posebnostjo osrednje Azije, zibelke Mongolov, in z otroštvom mladega Timudžina.

Od Mandžurije do Krima se razprostira na tisoče kilometrov travnate ali puščavske stepe: na vzhodu je mongolska, v sredini kirgiska, na zahodu pa ruska stepa, a mongolska je od vseh treh najbolj odurna. Ta velikanska ploščad se ponekod povzpne do 1000 metrov višine in z nje dostop do morja ni mogoč, saj jo obdajajo visoke gorske verige: Altaj, Tarbagataj in druge. Gorski prelazi so redki, prav tako reke, ki poleg tega tudi niso

kaj prida vodnate. Poletne nevihte so silovite, a nikoli ne morejo dobiti napojiti zemlje.

V tem delu celine, ki je nekaj podaljšek strašne puščave Gobi, je stepa najbolj zapuščen. Podnebje je tu med najtostrejšimi na zemlji. V Mongoliji so zabeležili najvišjo temperaturo plus osemindeset stopinj, najnižjo pa minus dvainšestdeset stopinj Celzija. Drevesa so tu tako redka, da jih časte po božju. A prva mongolska plemena so živela v gozdovih in tudi v Džingiskanovih časih so nekatera živela v njih, toda večina se jih je že davno odločila za življenje na planem, v stepi.

Popolnoma naravno je bilo, da so Mongoli v stepi postali pastirji, ki so naganjali velikanske črede volov ali konj iskat vodo. Blodeče življenje je iz njih naredilo nomade, podnebje in življenjske možnosti pa ljudstvo, ki je bilo trdo do sebe in do drugih. Eden od njihovih zgodovinarjev pravi, da »ima tiptičen Mongol širok obraz, sploščen nos, štrleče ličnice, ozke oči, debele ustnice, redko brado, črne in trde lase, temno kožo, ki so jo ustrojili sonce, veter in sneg, ter nizko čokato telo na krivih nogah«.

Njihove številne živali niso bile namenjene za prehrano, Mongoli so le redko jedli pobite živali; pri-

voščili so si le take, ki so poginile od starosti in oslabelosti. Od njih so dobivali mleko, sir, volno za obleko, usnje za sedla, polst za šotore in posušeno blato za kurjavo.

Iz kobiljega mleka so delali posebno pijačo — kumis. Mleko so zlili v leseno posodo in ga segrevali, nato pa so ga pustili stati. S palico so ga večkrat premešali, in ko se je skisalo, so ga zlili v visoko, ozko posodo. Kumis so pili na vseh praznovanjih, saj je hitro povzročil pijanost.

Mongolija je bila v 12. stoletju skupek različnih mongolskih plemen, ki so vsa pripadala tako imenovani altajski rasi. Ta se je cepila v več vej: v turško, tonguško in mongolsko. Na severu se je raztezala skoraj neposeljena Sibirija, na jugu pa gosto naseljena Kitajska. Na jugu Kitajske je vladala sijajna dinastija Song, na severu pa sta bili tonguško kraljestvo s prestolnico v Pekingu in kraljestvo Si-Hia. Proti zahodu je ležalo kraljestvo Kvir, poseljeno s Turki, in kraljestvo Kvara Kitaj, kjer so živeli Mongoli, ki so bili pod vplivom kitajske civilizacije.

Vidimo torej, da so Mongolijo oklepale države, katerih prebivalci so bili nekoč večinoma nomadi, a so se pod vplivom Kitajske ustalili. S temi državami ali pa proti njim,

odvisno od tega, katera je bila njegov zaveznik, je Džingiskan ustvaril svoj imperij. Pred tem je moral združiti mongolska plemena, a leta 1180 je bil še daleč od tega, saj so mu bili pravkar vzeli njegovo lastno dedščino. Zgodilo se je takole:

Timudžinov oče Jesugei je bil vazal poglavarja turškega plemena Keraitov Togrla. Ta ga je zaprosil, naj mu pomaga v boju proti Tatarom, najbolj divjemu izmed vseh mongolskih plemen.

Ti so Jesugeja zvabili v zasado in ga zastrupili (okoli leta 1179). Njegov najstarejši sin Timudžin, ki je bil tedaj star dvanajst let, je nad očetovim truplom prisegel, da ga bo maščeval, vendar so ga njegovi strici kljub prizadevanjem energične matere Uluneke odrinili od dedščine in ga pahnili v revščino.

Z materjo in brati se je umaknil k izviru reke Onon, kjer so se preživljali z lovom in ribolovom. V stepi je ulov lahko kar bogat, tužive različne ptice, gazele, volkovi, divji osli in divji konji. Trdo življenje je utrdilo Timudžinovo telo in značaj. Primer: enega od svojih polbratov je hladnokrvno ubil, ker mu je ukradel plen.

Življenje malih Mongolov je bilo vse prej kot brezskrbno. Ko so bili stari pet let, so jih posadili na konja, ali vsaj na ponjga; od sedmega ali osmega leta so si morali sami priskr-

beti hrano, a to so bile pogosto le belouške in lubje. Tudimladi Timudžin je živel tako — spal je v družinskem šotoru in hodil na lov.

V pomanjkanju je gojil sovražstvo do tistih, ki so ga pahnili vanj, zakaj bil je dedič rodu, ki je želel dobiti oblast nad Mongoli. Njegovi sovražniki so ga nekoč ujeli z vrvo in za rešitev se je moral zahvaliti nekemu seldžukemu poglavarju.

Timudžinova dejanja so kmalu postala slavna in okoli njega se je zbrala peščica mladih plemenitajev, ki so verjeli vanj in so mu bili brezmejno vdani. Med njimi so bili Džebet Puščica in Subotaj, ki sta postala njegova najboljša generala. pa Dželmet, Mukuli ... Skupinica je postala spoštovana, tako da ga je kralj Togril, ki je bil suveren njegovega očeta, vzel v službo in mu pomagal prevzeti dedščino.

Ko je bil Timudžin star devetnajst let, je lahko brez strahu odšel k sosednjemu plemenu in zaprosil za roko Borte, ki mu je bila že od nekdaj obljubljena. Poveljevaljakkim sto sijajnim jezdecem in vladal nad več tisoč šotori. Leta 1196 je bil izvoljen za kana, kralja svojih Mongolov.

V tem času je pekiški dvor prosil Togrla in njegovega vazala, naj mu pomagata zavrniti tatarske horde, ki so se grozeče zbiral ob meji. Ob tej

priliki se je Timudžin lahko maščeval morilec svojega očeta. Leta 1202 je vse Tatare pobil ali odvel v sužnost. Naslednjega leta se je uprl svojemu suverenu in si podvrgel lepo število plemen. »Tajna zgodovina Mongolov« pripoveduje o tej zmagi v obliki epa: »Kdoso ti,« je vprašal neki sovražni poveljnik, »ki nas zasledujejo kot pse?« »To so Timudžinovi štirje lovski psi; hranjeni so s človeškim mesom in priklenjeni na železno verigo. Njihove lobanje so bronaste, njihovi zobje kamniti, njihovi jeziki kot meč, njihova srca železna. Namesto bica imajo krive sablje, kopljejo se v rosi in jezdi v vetru. V boju goltajo človeško meso. Ti štirje psi so Džebet, Kublaj, Dželmet in Subotaj.«

Po zmagah je Timudžin dovolil vojakom, da so si postavili prezimovališča, sam pa je sanjaril o prizoru, ki ga je nameraval uprizoriti na prihodnjem zboru spomladi leta 1206 ob izviru reke Onon. »V začetku leopardovega (mongolskega) leta, ko je vladar vzhoda (sonce) stopal v svoje čudovite pomladne paviljone in postavil šotore novega leta,« je sklical zastopnike vseh podložnih hord.

(Konec prihodnjik)

ZDRAVNIK ZA VAS

ASPIRIN

Znanstveniki so odkrili, da aspirin preprečuje tvorbo krvnih strdkov in pomaga pri preprečevanju možganske kapi.

Od Hipokrata, očeta zdravilstva, naprej so ljudje uporabljali pripravke iz vrbovega lubja in listja kot domače zdravilo proti bolečinam in vnetjem. Šele čez dve tisočletji je znanost ugotovila, kateri snovi v tej rastlini gre zahvala za zdravilno učinkovanje. Leta 1829 so odkrili, da zdravilno učinkuje salicin. Ob koncu 19. stoletja pa je Fridrich Bayer že poslal na tržišče prve tabletk acetilsalicidne kisline, ki jih še danes prodajajo po vseh lekarnah sveta pod nazivom **aspirin**.

Desetletja je aspirin pomagal ljudem lajšati bolečine, v novjšem času pa so odkrili, da ima še druge čudovite lastnosti.

Zdravnik Lawrence L. Craven je pred 30 leti ugotovil, da aspirin preprečuje možgansko kap, kar zavira tvorbo krvnih strdkov v arterijah. Deset let kasneje so njegovo odkritje potrdili številni drugi evropski strokovnjaki, četudi niso znali razložiti, kako aspirin doseže tak učinek. Leta 1977 je Johnu Vaneu kot prvemu

uspelo znanstveno dokazati, da aspirin zavira tvorbo krvnih strdkov. Znanstvenik je odkril, da aspirin zavira izločanje prostaglandinov, posebne snovi, ki jo izločajo telesne celice. Snov je podobna hormonu, med drugim pa spodbuja tvorbo krvnih strdkov v arterijah. Aspirin delovanje teh snovi onemogoča.

Odkritje ni samo znanstveno potrdilo prejšnjih praktičnih odkritij, marveč je spodbudilo nove obsežne raziskave in preverjanja. V laboratorijih in kliničnih središčih Združenih držav Amerike, Kanadi, Veliki Britaniji in drugih državah so do danes opravili več obsežnih poskusov, s katerimi so dokončno potrdili koristnost aspirina kot preventivnega sredstva zoper možgansko kap. Še več: raziskave v Veliki Britaniji so pokazale, da se obnese tudi kot zdravilo zoper drugotni srčni infarkt. Ob vsem tem pa seveda ostaja še naprej kot učinkovito sredstvo proti bolečinam, posebno tistim, ki mučijo artritичne bolnike.

Ob vsem tem se postavlja vprašanje: Koliko tabletk aspirina je dobro jemati vsak dan. Strokovnjaki opozarjajo, da ljudje različno sprejemajo to zdravilo, zato nikomur ne svetujejo, da se sam zdravi z aspirinom. Prevelike količine namreč lahko povzročijo nevarne stranske učinke.

ASPIRIN, zdravilo iz domače lekarne, ni samo proti bolečinam, ampak zavira tvorbo krvnih strdkov ter tako preprečuje možgansko kap. Uporaba aspirina v preventivne namene poteka pod zdravniškim nadzorstvom.

RECEPT

V gospodinjstvu delamo sladoled s preprosto napravo: v škačku, podobnem deži, je vstavljena pločevinasta pušica z vstavkom, na katerega je pritrdjena loputa. Z ročico vrtimo pušico in obenem vstavke in lopute, ki stružejo strjeno zmes s sten in jo mešajo z ostalo. Tako se sladoled enakomerno strjuje.

Da tekočina lahko zmrzne, jo obdamo z ledom, pomešanim s soljo (denaturirano, rdečo). Učinek še povečamo, če potresemo vmes nekaj stolčnega salmiaka in soli (vsakega po 7 dg).

Pripravi približno pol škafa ledu in ga v vreči razdrobi z lesenim tolkalom tako, da je debel kot lešnik. Pomešaj ga s približno 2 kilograma soli in nasuj v dežo okrog vstavljene, skrbno zaprte pušice, ki si jo prej zunaj in znotraj temeljito očistila in obrišala. Led tesno zbij z lesenim tolkačem prav do vrha.

Nato pušico dobro obriši, odkrij, vlij vanjo pripravljeno tekočino in vrti naprej bolj počasi, potem pa hitreje. Vrti toliko časa, da se zgosti, to je, da tekočina zmrzne, kar se zgodi približno v 15 do 20 minutah. Strjen sladoled natlači v model ali ga z žlico zajemaj in v obliki stožca naloži na dobro ohlajen krožnik. Vmes lahko vtakneš za okras kak zelen listič.

Sladoled tlači v model, ki si ga imela vsaj četrte ure na ledu. Tlači pazljivo, da ne bo vmes praznin, model skrbno zapri, ga dva do trikrat obij s papirjem in zakopli v slan led. Dobro je, če zamažeš špranje pri modelu s presnim maslom, zlasti, če se model slabo zapira, da ne bi pritekla k sladoledu voda. Če ga hočeš napolniti z dvo ali tribarvnim ledom različnega okusa, tedaj napravi najprej enega in ga daj iz pušice v porcelanast lonec, ki si ga imela vsaj četrte ure zakopanega v ledu. Dobro ga pokrij in zasuj s slanim ledom. Potem naredi še drugega, in sicer belega ali rumenega. Ko je pripravljen, daj polovico v drugo posodo, ki stoji v ledu in je že dovolj mrzla. V ostali sladoled zamešaj še kak poljubni okus in barvo, napr. pomarančni, vaniljev ali

maraskinov liker ali nekaj žlic jagodevega soka in še nekaj kapljic rdeče barve za živila da bo blede rdeče. Če pa si prvič naredila rdečega, dodaj tu žlico žganega sladkorja ali močne kave. Zdaj natlači sladoled v model, in sicer tako: model naj stoji v ledu, potem natlači vanj sladoled, najprej v eno tretjino modela do vrha, potem v drugo in tretjo... Ko je model poln, ga zavij v papir in zakopli v led. Tudi majhne modelčke, na primer v obliki hruške, breskve, grozda ali kake rože, lahko napolniš s kakršnim koli sladoledom; vendar je za to najboljši sladoled, ki je narejen iz rumenjakov in mleka. Tako napolnjeni, skrbno v papir zaviti modeli naj bodo najmanj eno uro pred uporabo zakopani v ledu. Kadar hočeš stresti sladoled iz modela, odvij papir, oplakni model v vodi, ga obriši in zvrni na krožnik, ki naj stoji že prej nekaj časa na ledu. Ako si napolnila tudi majhne modelčke v obliki sadja ali rož, tedaj tudi te oplakni, zbrži ter zvrni na krožnik vrh sladoleda ali jih zloži, če jih imaš več, precej visoko posebej na krožnik. Vmes vtakni oblikam sladoleda primerne zelene liste. Če imaš več barv sladoleda, menjaj barvo, ko ga stresaš na krožnik, in ga oblikuj v šopek. Ako hočeš sladoled ohraniti dlje kot dve uri, zamenjaj zvedeneli led z drugim, dobro osoljenim, sicer bo sladoled polagoma zvedenel.

Sladoledi iz sadja in z alkoholom zmrznejo težje kakor sladoledi, ki so pripravljeni iz mleka in jajc.

Poznamo več vrst sladoledov. Naj jih nekaj naštejemo: sladoledi, pripravljeni iz mleka in jajc, sadni sladoledi, zmrzline in bombe, zmrzline v čašah itd. V nadaljevanju bomo opisali, kako se pripravijo zmes za nekatere vrste sladoledov, ki jih uvrščamo v prvo skupino sladoledov.

Za zmes VANILJEVEGA sladoleda potrebujemo: 10 rumenjakov, 40 dekagramov sladkorja, 1 deciliter mleka z vanilijo in pol-drog liter čistega mleka. Rumenjake vmešaj s sladkorjem in ko zmes dobro naraste, prilij precej mleko, kuhano z vanilijo. Dolij

vse mleko in zgosti v vreli vodi, nato odstavi in mešaj dalje v mrzli vodi. Popolnoma mrzlo precedi na sito; vlij v pripravljeno pušico ter vrti, da zmrzne.

KAVNI sladoled: Krema kakor za viniljev sladoled, četrta litra močne črne kave z vanilijo. Namesto v mleku skuhaj vanilijo v kavi in mrzlo, precejeno primešaj rumenjake. Dolij vse mleko in zgosti v vreli vodi, nato odstavi in mešaj dalje v mrzli vodi. Popolnoma mrzlo, podobno kot zmes za viniljev sladoled, precedi na sito, vlij v pripravljeno pušico ter vrti, da zmrzne.

ČOKOLADNI sladoled: 28 dekagramov čokolade, poldrug liter svežega mleka, 8 rumenjakov, 30 dekagramov sladkorja, vanilija. Naribano čokolado skuhaj z mlekom. Posebej mešaj rumenjake s sladkorjem. Ko čokolada zavre, jo zmešaj med rumenjake in mešaj v vreli vodi, da se zgosti, a zavrti ne sme. Precedi zmes skozi gosto sito, postavi v mrzlo vodo in večkrat premešaj, da se ne napravi koža. Popolnoma mrzlo daj v pušico in vrti toliko časa, da zmrzne.

ČAJNI sladoled: Tri četrta litra svežega mleka, žlica ruskega čaja, 30 dekagramov sladkorja z vanilijo, 7 rumenjakov, pol litra spenjene smetane. V vrelo vodo daj čaj. Čez dve minuti ga odcedi. Mešaj rumenjake s sladkorjem; prilij čaj in mešaj v vreli vodi, da se zgosti v kremo, potem pa jo shladi v mrzli vodi. Mrzlo daj v pušico in vrti. Na pol zmrznjenemu sladoledu dodaj smetano in še vrti, da zmrzne.

Nasvet za pripravo sladoleda je, upamo, dovolj razumljiv. Zdaj, v teh vročih poletnih dneh, nas tudi sladoled lahko nekoliko ohladi. Najenostavnejše je sicer, da ga kupimo v bližnji slaščičarni, res pa je tudi, da ne bo napak, če se boste lotili priprave sladoleda sami.

Takole so izdelovali sladoled dotlej, dokler ni bilo strojkov, zamrzovalnikov in sodobnejših receptov. Če pa vas mika gospodinjiti po starem, si lahko pripravite sladoled po zgornjem receptu, ki smo ga povzeli iz starejših kuharske knjige.

O oknih, zasteklitvi in senčilih

KAKŠNO MORA BITI OKNO?

Okno je odprtina v zidu na strehi, ki omogoča osvetljevanje in prezračevanje oziroma zaščito pred preglasnim okoljem, prahom in vremenskimi spremembami. Dobro okno se mora z lahkoto zapirati in odpirati, mora dobro tesniti, njegova konstrukcija pa mora biti taka, da tudi štiti pred nepovabljenimi gosti, torej vlomilci. Okno ima tudi estetsko funkcijo pri arhitektonskem oblikovanju pročelja in notranjosti zgradbe. Okna izdelujejo iz različnih materialov: lesa, trde plastike, aluminijaste litine itd. Okna se, zaradi sodobnega okovja, lahko odpirajo na različne načine. Okno je lahko tudi fiksno — samo okvir in vanj vstavljeno steklo. Takega okna seveda ni moč odpirati.

KLASIČNO OKNO je izdelano samo iz lesa (smreka in podobno) in je lahko eno ali večkrilno. Takih oken ni moč spajati po širini, zato je treba izbrati tako veliko okno, kolikšna je odprtina v zidu. Ta tip oken graditelji vse manj kupujejo, rajši se odločajo za sodobnejša okna.

KRILO NA KRILO. Okno tipa krila na krilo je lahko eno, dvo ali večkrilno. Njegova prednost pred klasičnim oknom je v tem, da so krila spojena, so lepša in bolj funkcionalna. Sodobni mehanizem, vgrajen v taka okna, omogoča odpiranje v vodoravno ali navpično smer. Žal se včasih stekli dveh kril zameglita zaradi temperaturnih sprememb. Pa tudi pranje oken krila na krilo je težje, ker je treba krili prej razdvojiti, kar pa ni tako enostavno kot pri klasičnih oknih.

OKNA S TERMOPHAN ALI IZO STEKLOM. Namesto dvodelnih oken se v novjšem času uporabljajo enokrila okna, ki so zasteklena s specialnim steklom, in sicer z dvema ali celo tremi ploščami. Iz prostora med stekli je odstranjena vsa vlaga, a zračni pritisk je enak zunanjemu, kar preprečuje ustvarjanje megle in prihod prahu. Zahvaljujoč takim oknom je gospodinjiti olajšano delo, saj je treba prati le dve stekleni površini (notranjo in zunanjo) namesto štirih. Na krilo je vgrajeno najsoodnejše okovje, ki zagotavlja dolgoletno brezhibno uporabo okna. S pomikom ročice je moč tako okno odpreti navpično ali vodoravno.

ALUMINIJSKA OKNA: Aluminij je lahka kovina, ki je poleg tega zelo odporna. Dodatna prednost aluminijastih oken je v tem, ker dobro tesnijo. Aluminijaska okna lahko kupimo v srebrni ali bronzi barvi. Okviri in krila so narejena iz stiskanih profilov, ki se seveda ne raztezajo, enostavno in lahko jih čistimo in vzdržujemo.

PLASTIČNA OKNA: To je nov proizvod. PVC profili so z notranje strani prazni in razdeljeni na posamezne prostore, kar omogoča izolacijo in potrebno trdnost. Večja okna so okrepljena s pocinkanimi kovinskimi profili. Z razliko od PVC so poliuretanska okna narejena iz enega kosa in so po zunanosti podobna lesenim oknom. Prednost plastičnih oken je v tem, ker so odporna na vse vrste vremenskih pogojev in jih lahko vzdržujemo.

ZASTEKLITEV OKEN: Ali bo prostor dobro zvočno in toplotno izoliran je odvisno predvsem od izbire tekla in načina zasteklitve. Okna so ponavadi zasteklena z okenskim steklom, debelim 2 do 4 milimetre, potem z neprozornim steklom, ki je lahko motno, ornamentno ali „ledeno“. Danes najčesteje zastekljujemo izolacijsko, ko dve ali več stekel na koncu varimo ali organsko spajamo, tako da je prostor med njimi hermetično zaprt.

VRSTE STEKLA: Okenska stekla proizvajajo v ploščah debeline 2 do 4 milimetre in širine 180 centimetrov. Prodajajo ga v kvadratnih metrih in v več vrednostnih skupinah.

NAVADNO STEKLO se vse manj uporablja v gradbeništvu, ker ga nadomeščajo tehnično izpolnjena in izolacijska stekla. Kljub temu v prodaji še najdemo navadno steklo, vendar kombinirano z reflektirajočim steklom.

REFLEKTIRAJOČA STEKLA: Prednost teh pred ostalimi je v tem, ker „reflektirajo“ svetlobo manjše jakosti in preprečujejo prodor močne sončne svetlobe. V to vrsto spadajo solokrul in infrastop stekla, ki imajo tudi dobro toplotno in zvočno izolacijo. Če gledamo skozi tako steklo od zunanosti, ne vidimo v notranjost prostora.

POLREFLEKTIRAJOČE STEKLO je steklo manjše izolacijske sposobnosti in je nekoliko cenejše od prej omenjenega. Poudarimo naj, da nobeno steklo ni sto odstotno izolacijsko. Najbolj znano polreflektirajoče steklo je izobronzglas, ki je kombinacija navadnega in dialux stekla. To steklo ni videti kot ogledalo, ampak je nekoliko zatemnjeno.

VARNOSTNO STEKLO: Varnostna stekla nastanejo s kaljenjem navadnih stekel. Če se tako steklo razbije, razpade na drobne koščke, ki ne morejo povzročiti hujših telesnih poškodb. Poznamo dve vrsti varnostnih stekel: triplex in sekurit. Triplex, če se razbije, ne razpade, ampak ostane zalepljeno na plastični masi, ki je postavljena med dvema ploščama. Steklo sekurit pa se razpade na drobne koščke.

ŽIČNO STEKLO: To je navadno steklo, skozi katero je prepletena žična mreža, ki ga drži, da ne razpade. Žično steklo po navadi postavljamo v balkonske ograje in v manjša kletna okna, ponekod pa jih vgrajujejo tudi v garažna vrata.

RELIEFNO STEKLO: V gradbeništvu vse pogosteje uporabljamo tudi ornamentno ali reliefno stek-

lo. Vgrajujemo ju v vrata ali v manjša fiksna okna, da se tako zaščitimo pred radovednimi pogledi sosedov. Ta stekla proizvajajo v več barvah, žal pa jih pri nas ne izdelujejo. Bojimo se, da jih v tem obdobju ne boste uspeli kupiti. Pač uvozne omejitve! Zadovoljiti se boste morali z domačim nebarvnim steklom, ki je seveda veliko cenejše. Ornamentna stekla so zelo občutljiva, zato je treba z njimi ravnati previdno.

ZAŠČITNA SENČILA: Okno, bodi kakršnokoli, pa seveda ni dovolj za varno zaščito pred zunanjimi vplivi (dež, sonce, veter) in nepovabljenimi gosti (taki žal prihajajo tudi skozi okna!). Da bi zaščitili notranjost stanovanja, postavljamo na okna platnene zavese oziroma senčila ali pa vgrajujemo okna z že montiranimi žaluzijami ali roletami. Najcenejše je menda platneno senčilo. Priporočamo zeleno ali modro barvo, ker najbolj ščitita pred sončno svetlobo. ŽALUZIJE pa so senčilo, ki se s pomikanjem gor-dol odpira in zapira. Lahko so lesene ali pa iz pločevinastih trakov. So zelo praktične, ker jih z njimi moč bolj ali manj zatemniti prostor. ROLETE so ponavadi že vgrajene v okna. Rolete, ki jih v gradbeništvu že dolgo uporabljajo, so lahko lesene, največkrat pa so plastične. Take vrste senčila je cenejše od žaluzij. Rolete so vgrajene v rolo omario, ki je skrita za pročeljem zida. Rolete lahko montiramo tudi na navadna okna, torej ne že vzijna, ki nimajo omarič, vendar, ker pač brez omarič ne gre, jo je treba vgraditi pozneje in je ni moč skriti.

Sestavit Marko Napast	Igralec na veliko godalo	Krilo rimske legije	Reka v SZ (anagram: IVAN)	Odpor, gnus, nenaklo- njenost	Kotva	Prebivalec davnega mesta ob Nilu	Luka na jugu Čila (Punta)
Igra s kartami, podobna remiju							
Angleški filmski igravec (Laurence)							
Citati							
Tona		Škotski otok					
Risto Savin		Sultanova področje					
Nemški osebni avtomobil			Mravljin- ci po telesu			Znižana nota	
Prebivalec Bleda			Kos			Ljudstvo na Severu	
							Slovenski zgodovinar (Josip)
Zemljevid						Švedska	
Avtomobilska oznaka Sarajeva			Tulij	Morski sesalec		Violinist Ozim	
Spletka				Nasilna tatvina			
Zločin nad samim seboj, suicid							
Tone Tomič			Zmečkan krompir				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: nagrada, ekrazit, Pribina, ročaj, ep, tast, voh, IV, elegala, Daruvar, N, osa, okit, KR, Sinatra, travnik.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

Že pred par leti so v di. Soboti v Promirom nareli ali jo novom v nareli 14. divize, za lepe pejsere napravili lepe zelenice, istere so last osej, pa ji vsi morejo enako čuvati. Liki vsakodnevno edni parkirajo na te zelenice te velike torov, fake, sepepe, s steri se oli pa blato do! cidi, pa tak zelenice na nikoj dolojo. Tu mi tak majne prijde, kak bi mašniča sigdar podeli, loko-motivo domov pripelo, pa jo na toulidof ograche sparskepo.

dopisniki so zabeležili

KOBIJJE

Veliko zanimanje za film

Znano je, da je film otrokova najljubša in najbližja umetnost. Otroci zelo radi zahajajo v kinematografe, če vrtijo lepe otroške filme, ki so zanje primerni. Tako je tudi v Kobilju, kjer so pred nedavnim začeli predvajati domače in tuje filme. Predstave so vsako drugo soboto v kulturni dvorani. Največ zanimanja zanje kažejo otroci in mladinci pa tudi starejši krajan. Predstave so dobro obiskane, najmlajši krajan pa dokazujejo zares veliko zanimanja za film v pogovorih o vsebini po predstavi.

D. Ščavničar

Beltinski upokojenci so delavni

S pridobitvijo svojega skromnega kotička v stari osnovni šoli so beltinski upokojenci svojo dejavnost v zadnjih dveh letih močno popestrili. Uvedli so uradne dneve, ko lahko dobijo potrebne informacije in pomoč, letos pa so tudi dokaj aktivni na rekreacijskem in športnem področju. Udeležili so se regijskega tekmovanja v šahu, tekmovanja v ribolovu v Ljutomeru in v kegljanju, ki je bilo v Beltincih. Ustanovili so tudi mešani pevski zbor, ki je v kratkem kratkem času uspešno nastopil tudi na koncertu pevskih zborov upokojencev severovzhodne Slovenije v Prevaljah in v Sežani, kjer so nastopili pevski zbori upokojencev iz celotne Slovenije. Omeniti velja, da so organizatorji koncertov nastope beltinskih upokojencev zelo pohvalili.

Po uspehih nastopih se pripravljajo na pevske vaje za novo sezono, pravkar pa so v teku prizadevanja, da bi zbrali toliko finančnih sredstev, da bi pevcem kupili obleke za nastope.

Za jesenske in zimske večere pripravljajo tedenska srečanja upokojencev, na katerih se bodo pogovorili o vsem, kar jih tare.

A. H.

Ne samo v Brezovici, tudi ob mnogih drugih pomurskih kmetijah bi lahko „ujeli“ na filmski trak takšne in podobne prizore. Kdo ve, kolikokrat so se po cestah in zdelanih kolnikih zavrtela ta kolesa, ki zdaj čakajo končno usodo v najtemnejših kotičkih dvorišč...

S. Zver

Obisk v delovni organizaciji Mercator—Sloga

Nosilec razvoja trgovine v radgonski občini je delovna organizacija Mercator — Sloga, ki ima tudi največ trgovskih lokalov in prodajnih površin. Pred dnevi smo obiskali direktorja Budimirja Gaševića.

—Tovariš direktor, kaj vas je privedlo do tega, da ste vendarle vzeli v precep radgonske trgovine?

„Res je, trgovine v Radgoni so bile v zadnjem času nekoliko v ozadju, to pa zato, ker smo veliko gradili v okolici. Novi trgovini smo zgradili v Negovi in na Kapeli, ki sta bili za te kraje nujni. Ker v kratkem ne bo nič z gradnjo veleblagovnice v Gornji Radgoni, smo se odločili za posodobitev obstoječih prodajnih prostorov. Dobili smo večje prostore v oddelku konfekcije, in sicer 62 kvadratnih metrov prodajne površine in 17 kvadratnih metrov skladiščnih prostorov, v oddelku železnine pa smo z adaptacijo kleti pridobili 77 kvadratnih metrov prodajne površine. V tem lokalu bomo odsej prodajali vodovodni material in keramiko.“

Na železniški postaji smo uredili zaprt prostor za prodajo gradbenega materiala in bomo na ta način zmanjšali stroške transporta. Skladišče ima površino 225 kvadratnih metrov, s tem pa smo sprostili del skladiščnih prostorov v bližini trgovine Železnina. Velika pridobitev so tudi asfaltirane površine ob skladiščih v centru mesta. Vsa našeta dela so nas veljala 2.200.000 dinarjev.“

L. K.

Vse več blaga po železnici

Ko so pred leti na veliko pobirali železniške tire, je bilo progi Gornja Radgona—Ljutomer prizaneseno. In prava sreča je, da se je tako zgodilo. Kajti danes bi jih radgonsko gospodarstvo še kako pogrešalo. Med največje porabnike sodijo Elrad, Avtoradgona, Radenska in Kmetijsko kombinat Radgona. Vsak dan pripelje v Radgono dokaj velika kompozicija in jo zapuša z natovorjenimi vagoni.

Na sliki: nakladanje izdelkov tovarne Gorenje-Elrad.

L. K.

PREDANOVCI

Igre brez meja

V nedeljo so bile v KS Brezovci že tradicionalne in zanimive igre brez meja. Vsaka vas v krajevni skupnosti je sodelovala z eno ekipo. Letos so bili organizatorji vaščani Predanovec.

Najzanimivejša je bila seveda že tradicionalna igra vlečenje vrvi. Prav zanimivo je bilo gledati tekmovalce, ki so dali vse od sebe, samo da bi premagali nasprotnika. Zanimiva je bila tudi nogometna tekma med suhimi in debelimi, a njenega rezultata v končnem seštevku niso upoštevali. Tudi kazni v tej tekmi so bile drugačne. Igralec, ki je bil izključen, si je moral za svoj denar kupiti brizganec in ga popiti. Izkazalo se je, da so debeli plačali sodniku dosti več kot suhi, a žoga jim niti pri streljanju številnih enajstmetrovk ni in ni hotela v gol. V skupnem seštevku je zmagala ekipa iz Predanovec, druga je bila iz Brezovce in tretja ekipa iz Lemerja.

Pridobljeni denar bodo vaščani Predanovec porabili za ureditev sanitarij v vaško-gasilskem domu.

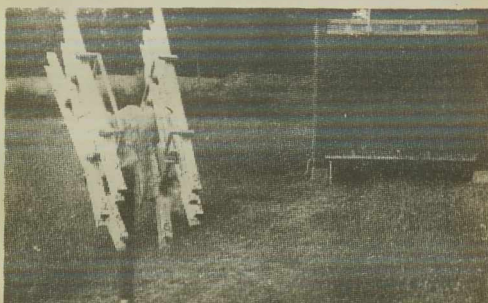
Jasna L.

GRABONOŠ

Nova dvorana

V nedeljo, 23. avgusta, so gasilci prostovoljnega gasilskega društva Grabonoš predali namenu na novo urejeno dvorano, ki bo služila krajanom za potrebe v kulturnem in društvenem življenju na vasi. Kot je povedal predsednik društva Franc Rozman, so vaščani opravili to poletje, del tudi lani, več kot 1.200 udarniških ur. Sodelovali so tudi otroci, posebno pri lažjih delih.

L. K.

Ker je toča v zadnjem obdobju skoraj vsako leto povzročala precej škodo, so v soboški občini razvrstili dvanajst raketnih izstrelišč, v lendavski pa štiri. Tale na sliki je nameščena na območju krajevne skupnosti Polana.

S. Z.

Vaške igre v Sebebrocih

V nedeljo, 16. 8. 1981, je OO ZSMS Sebeborci organizirala prve vaške igre, v katerih so sodelovale štiri ekipe, in sicer: zgornji del vasi, spodnji del vasi, Balerov breg in Podžlaci. Igre so organizirali v želji, da bi krepili športni in tovariški duh med vaščani. Zbralo se je precej vaščanov, ki so bodrili svoje tekmovalce, hkrati pa so videli precej zanimivih borb (tekma koscev, vlečenje vrvi...). Največ točk je zbrala ekipa Balerovega brega. Ker je bil to začetek, je bilo tudi nekaj napak, ki pa bodo v prihodnjih igrah odpravljene. Saj organizatorji želijo, da bi igre postale tradicionalne, da bi v njih sodeloval vedno širši krog vaščanov, od najmlajših pa do starejših.

M. V.

V Vanča vasi so začeli praznovanje 50-letnice gasilskega društva že v petek z otvoritvijo razstave o razvoju gasilstva, v nedeljo popoldne pa so pripravili osrednjo slovesnost, popestrjeno s kulturnim programom, ki so ga pripravili mladi. Velja omeniti, da so gasilci in ostali vaščani do jubileja opravili kar 2.400 prostovoljnih delovnih ur pri dograjevanju in obnavljanju vaškega gasilskega doma.

frku

ZBIGOVCI

Praznovali so 30-letnico gasilstva

Preteklo nedeljo so gasilci gasilskega društva Zbigovci—Lastomeri praznovali tridesetletnico obstoja. Ob tej priložnosti so priredili bogat kulturni program, v katerem so nastopali člani. Društvo ima namreč že trideset let, to je vse od ustanovitve, dobro organizirano kulturno življenje. Glavni nosilec kulture je pevovodkinja, sicer kmetovalka, Marija Roškar, ki že več kot 28 let vodi gasilski pevski zbor. Ob tej priliki so se ji gasilci zahvalili za dolgoletno delo in ji podelili gasilsko priznanje druge stopnje. Taki priznanji sta prejela še predsednik društva Franc Turk in komandir Alojz Trstenjak.

Ob tej priložnosti so predali namenu tudi prizidek gasilskega doma, v katerem bo garaža za gasilski avtomobil.

Ludvik Kramberger

V Petanjcih so se lotili temeljite obnove vaško-gasilskega doma. Največ dela imajo pri menjavi stropa, zato mnogi vaščani prizadevno sodelujejo.

frku

GEDEROVCI

Nova čakalnica

V Gederovcih imajo končno na avtobusni postaji tudi čakalnico in potnikom ob slabem vremenu več ni treba čakati na dežju. Dela je opravilo podjetje Blisk iz Murske Sobotice, stala pa so 40 tisoč dinarjev.

frku

STREHOVCI

Voda za 51 domačij

S prizadevnim delom so v Strehovcih v tem poletju dogradili vaški vodovod, na katerega je priključenih 51 domačij. Jarke za cevi so izkopali in pozneje zasuli sami, kljub temu pa so morali uporabniki zbrati še 460 tisoč dinarjev. Naložba, čeprav je visoka, se jim bo očitno hitro obrestovala. Imajo dobro zajetje, ki tudi v najbolj sušnem obdobju ne bo usihalo.

F. Režonja

POSPEŠEVANJE PRODAJE

Deit avtobus po Jugoslaviji

Precej časa je potoval po Jugoslaviji „deit avtobus“, plod uspešnega sodelovanja med firmo Kajo, največjim dobaviteljem surovine za deit, in Radensko. Avtobus, je last firme Kajo, ki ga daje na razpolago brezplačno je opremljen za izvedbo priložnostnih degustacij. Osnovni namen potovanja je bil popularizacija deita, te nizkokalorične brezalkoholne pijače. Vozil je skozi kraje, ki so v sezoni najbolj obiskani in polni domačih in tujih gostov: Plitvička jezera, Zadar, po obali vse do Makarske ter nazaj skozi Bosno. Avtobus je bilo moč videti tudi na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni.

MURSKI PETROVCI

Prizadevno gasilsko društvo

Gasilci v Murskih Petrovcih so precej delavni. Imajo dve desetini, ki se redno usposablja, skrbijo pa tudi za izpopolnitev opreme. Uredili so prostor za opremo, kupili gasilsko vozilo, čim prej pa bi radi imeli novo motorno brizgalno. Gasilsko društvo je mlado, saj deluje le dve leti.

—fk—

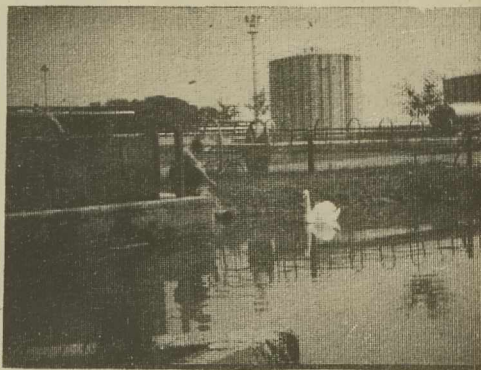
CIRKULARKA ŽE POJE — Pri Kuzmičevih v Puževcih so se letos s pripravljanjem zimske zaloge drv precej podvizali. Kaže, da nočejo ničesar tvegati, kajti kdo ve, kaj vse se še utegne primeriti. Bolje je zavrteti cirkularko in narezati polena, kot se zanašati na sila varljivo in negotovo dobavo premoga. Jih ne bi še kje posnemali?

PETIŠOVCI

Obstreljena laboda sta obstala

Pa naj še kdo reče, da v Pomurju ni labodov. Tegale je v umetnem jezeru v Petišovcih v lendavski občini posnel naš dopisnik Jože Žerdin. Niso ga pripeljali od kod drugod, obstreljenega so, skupaj z njegovim vrstnikom, našli ob koncu lanskega leta ob Ledavi. Na pobudo lovcev so lendavski veterinarji naredili, kar se je narediti dalo, nato pa jima je INA-Nafta dala »azil« v jezeru za gašenje. Eden je že odletel, tale na sliki pa se je izredno udomačil in s hvaležnostjo sprejema hrano, ki mu jo prinašajo.

Kdo ve, kako sta pritavala v naše kraje, bolj pa bi nas zanimalo, kdo ju je obstrelil. Lovce zagotovo ne!

ČRENŠOVCI

AKTIVNI UPOKOJENCI

V društvo upokojencev v Črenšovcih so včlanjeni še penzionisti iz Gornje, Dolnje in Srednje Bistrice, Žižkov, Polane in Odranec. Sedaj ima 140 članov. Med upokojenci je zelo razgibano družabno življenje, kar se kaže tudi v pogostosti prirejanja izletov. Tako so upokojenci organizirano obiskali Beograd in se poklonili spomenu na našega predsednika Tita, bili so na prizorišču dražgoške bitke, prepotovali so Gorenjsko, lani so šli na izlet na Češko itd. Seveda pa ne zanemarjajo tudi spoznavanja domače pokrajine. Prejšnji teden se jih je kar 60 udeležilo izleta po Pomurju, kjer so se seznanili s pomembnejšimi kulturnozgodovinskimi spomeniki.

Upokojenci, člani društva v Črenšovcih, pa se sproti seznanjajo tudi s socialno zakonodajo; na svojih dokaj pogostih sestankih često obravnavajo predpise, ki se nanašajo na upokojence, in so tako dobro seznanjeni s svojimi pravicami in tudi dolžnostmi. Da, tudi dolžnostmi! Ker je veliko članov, ki sicer prejemajo pokojnino, vendar pa imajo tudi nekaj zemlje, so v dneh po letošnji žetvi na svojem članskem sestanku govorili tudi o odkupu pšenice. Sklenili so, naj se v vsesplošno družbeno akcijo po zagotovitvi čimvečjega odkupa žitaric vključijo tudi upokojenci s svojimi posestvi, da bi tako s svojimi skromnimi močmi prispevali k povečanju odkupu in s tem k zmanjšanju potreb po uvozu hrane.

Odkar so v Črenšovcih ustanovili društvo upokojencev, so veliko bolj aktivni, kot pa so bili, ko so bili včlanjeni v društvo v Beltincih oziroma Lendavi. Ker je na tamkajšnjem območju še nekaj upokojencev, ki niso včlanjeni, velja povabiti, naj čimprej pristopijo. Društvo ima prostore v zadržnem domu v Črenšovcih.

Š. Sobočan

GD LASTOMERCI—ZBIGOVCI

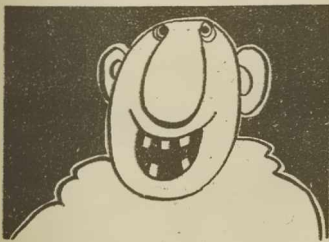
Trideset let dela

Člani gasilskega društva Zbigovci—Lastomeri so nedavno praznovali svojo 30. obletnico dela in obstoja. Zato so pripravili tudi parado in spohodom po zbigovski cesti prikazali razvoj te koristne dejavnosti v kraju.

Prav tako pa so pripravili ob tej priložnosti tudi veliko vajo, na kateri so sodelovala vsa gasilska društva gornje-radgonskega sektorja. Predpostavko — črpanje vode iz precej oddaljenega in dolinskega območja — so odlično izpeljali, tako pa tudi dokazali, da jih nesreča ne more presenetiti.

V kraju so ob tej priložnosti predali namenu tudi novo, sodobno garažo za gasilski avtomobil, ki so ga že kupili, žal še ne tudi dobili. Omeniti še kaže, da so objekt zgradili gasilci in krajanji sami s prostovoljnimi prispevki in velikim številom udarniških ur. Prav zato pa je bila tudi proslava, ki so jo ob otvoritvi pripravili, vesela in nepozabna.

J. Kurbus

NAJHITREJŠI OSVAJALEC

Najhitrejši osvajalec je tisti, ki neznano dekle ogovori z besedami: »Nisem iz teh krajev. Mi lahko pokažete najbližjo pot do svojega doma?«

ZA RAZMIŠLJANJE

— Odkrito ti povem, da je delovodja Branko na delovišču prava nadlega. Vedno je nekemu za petami in ga priganja. Nekaj nečloveškega je v njem. Če bi bil jaz delovodja, potem bi ...

med zdravljenjem v bolnišnici obiskal tudi eden od šefov.

— Kako gre, Vilko?
— No, zdaj je že bolje.
— Vi ste poročeni.
— Ja, ja, že dvajset let s

Pavlo.
— Mhm ... Kako pa je prišlo do nesreče?
— O železniški veste vi več kot jaz, okrog Pavle pa je bilo tako — zanosila je in sva se morala vzeti ...

ODNOS DO DELA

Direktor živalskega vrta je med službenim potovanjem dobil sporočilo: »Novi šimpanz se nikakor ne more prilagoditi. Čepi v kotu in noče jesti. Očitno pogreša družbo vrstnika. Za zdaj ne bomo okrog tega nič ukrepali. Počakali bomo na vašo vrnitev.«

V DOPUSTNIŠKIH DNEH

— Nekam zaskrbljen si po tem poletnem izletu, Peter.
— Ja, ja, zgodi se. Mene so odpeljali na policijo, ženo v bolnišnico, avtomobil v servisno delavnico, otroci pa med njivami iščejo mojo preplašeno taščo. Upam, da je vsaj pes brez prask našel bližnjico do doma.

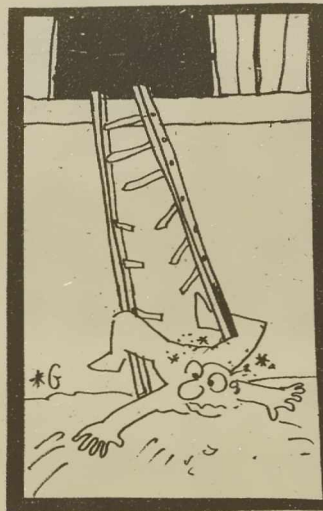
STABILIZACIJA

— Kako je bilo letos na dopustu, Sašo?
— Savudrija, Novalja, Korčula in ne vem o čem vsem sta tri večere razpravljala očka in mamica in se končno odločila, da bomo pri stari mami. Zaradi neke stabilizacije.

PETEK, PETEK ...

— V petek se ne lotevajo ničesar, to ti odkrito svetujem. Vlado.
— Ne boj se zame, saj se že v četrtek držim tega starega

Opomini modri

— Kolikokrat sem ti že rekel, dragi prijatelj, da gora ni nora in da je nor tisti, ki gre gor, pa nič ne velja. Spet si v mavcu.

— Saj nisem bil v gorah, le klin na lestvi se je zlomil ... pa ne takrat, ko sem šel gor. Prekleta trda tla so na našem skednju ...

pravila. Iz previdnosti ... Petek je slab začetek. Konca tedna pa si z delom zares ne bi rad pokvaril ...

SPOMINI NA MLADOST

— Z avtomobilom ste se zapeljali v jarek. Kako je lahko prišlo do tega?
— Veste, to pa so spomini na mladost. Tu, kjer je zdaj vse razkopano, je bila nekoč poljska cesta, ki je vodila v desno. Nisem kriv. Ob spominih na mladost sem »nagonsko« zavil ...

anekdote

Kmeta Šaliča so imeli za malega vaškega čudaka samo zaradi tega, ker se ni mogel posloviti od kravje vprege, ne pri oranju, pa tudi pri prevozi z dotrajanimi kmečkih vozom ne. Nekoč, ko se je peljal skozi vas z natovorjenim vozom silažne koruze, je zajedljivemu sosedu dejal: »Ne norčujte se iz mene. Pogonsko silo imam spredaj, energetske vire na vozu, sedim udobno, z zaviranjem in sklopkami nimam težav, pa še hitrost je vedno pod dovoljeno ...«

Ameriškemu farmarju Kaynu so v enem mesecu kradli tovarnjak, osebni avtomobil in traktor, potem pa se je ves zelen z motorjem odpeljal na policijo. Med zapisovanjem mu je nekdo s parkirnega prostora ukradel motor, ko ga je taksi pripeljal domov pa je ugotovil, da je tudi kombajn izginil. Kombajn je dobil nazaj, ker se je nespreten »izposojevalec« prevrnil.

Stoletnik Mark je bil včasih vesel, če ga je kdo obiskal in z njim kaj pokramljal, alergičen pa je postal ob vprašanih novinarjev o tem čemu se ima zahvaliti, da je doživel visoko starost. Enkrat je malo odrezavo dejal: »Lahko se zahvalim naključju, da sem se rodil leta 1881!«

Med ostmi protislovja se je znašel brazilski minister za zdravje Waldyr Arcoverde in za to se lahko zahvali svoji vladi: lani je podpisal svetovni sporazum proti kajenju, zdaj pa je ukazala proizvajalcem cigaret naj podvojijo proizvodnjo. »Ne vem, zakaj je tako,« je dejal v zadregi. Očitno ni hotel glasno povedati, da precej denarja v državno blagajno doteka od prodaje cigaret in tobaka.

Precej zagrenjen zaradi nerazumevanja in neuspeha pri pesnikovanju je Gregor Lančič v soparnem popoldnevu taval po ulici in iskal sam sebe, potem pa je z balkona stolpnice nekaj privršalo. »Končno rože in to celo v lončku!« Ni vedel, da je rože dobil zaradi nerodnega zalivanja na balkonu.

NAKLIUČJE

— Očka, po tem pogovoru ti povem, da me Karči resnično ljubi, vsa zmedena sem, ko me objame.
— Domnevam, da bo prišlo do poroke. Koliko pa zaslužiš?
— Ne vem. Njega, po nekakšnem naključju, zanima, koliko zaslužiš ti.

MLADOSTNA ZADREGA

— Teta, vam najbolj zaupam: noseča sem. Kaj bom zdaj?
— Zdaj si mladoletna nosečnica, čez dva meseca pa boš zgodnja mamica.
— Kdo pa je oče?
— Preveč me vprašate.

HOROSKOP

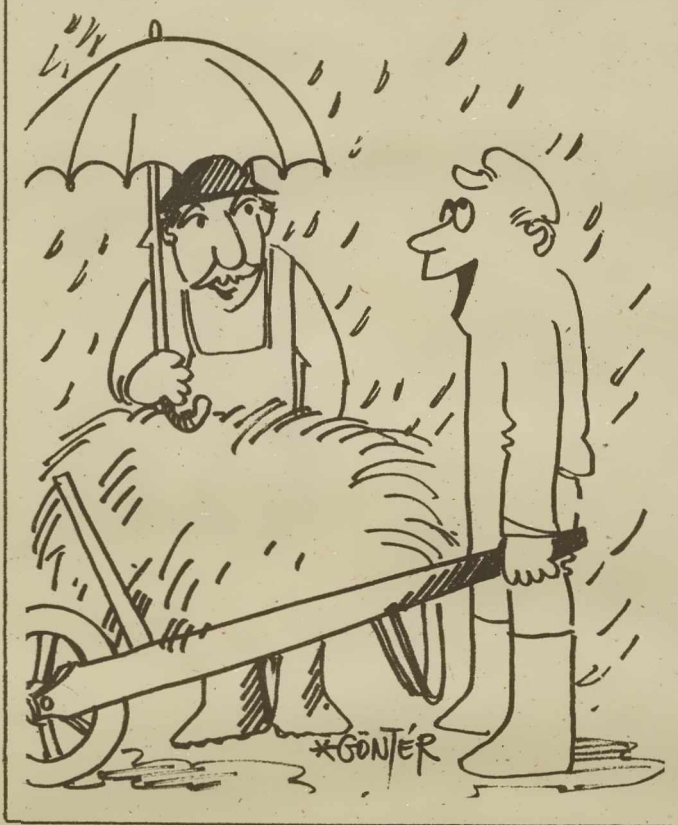
— Odkrito ti svetujem, horoskopov ne beri. Lahko ti pokvarijo cele tedne.

— Ne bodi vraževeren.
— Nisem, zgodilo pa se je vendarle tako, kot je pisalo v horoskopu:

»Zaradi slabega učenja boš imel doma težave, mama bo jokala, oče bo za nekaj časa pozabil, da je pas namenjen za pritegovanje hlač, potem pa bo prišla dušebrižna sorodnica in te priganjala k učenju.«

— Se je zares zgodilo?
— Do potankosti, le tega ne vem, kako bo s tema dvema popravnima izpitoma, zato iz bojazni horoskopov ne berem več. ...

ZDI SE MI, DA RADGONSKI SEJEM TAKO PREPRIČLJIVO PRIČARA DEŽ, DA BI SI GA LAHKO OMISLILI V VSAKEM DALJŠEM SUŠNEM OBDOBJU

OČETOVA RADOVENOST

— Mladenič, oprostite, pogosto vas vidim z mojo hčerko. Je kaj med vama? Kaj resnega?
— Samo vi, tovariš Mu-rič.

— Da, da, potem pa bi bilo tako, kot če daš hlapcu bič v roke.

MAJHEN NESPORAZUM

Kurjač Vilko se je pri železniški nesreči hudo poškodoval, zato ga je

VESTNIKOV VLAK

800 LET VARAŽDINA III.

STAREC Z MLADIM SRCEM

V osmih stoletjih svojega obstoja je Varaždin bil in je ostal pomembno kulturno središče severozahodne Hrvatske. Z njim je povezana cela vrsta pomembnih imen s področja kulture, posebej še glasbe, gledališča, književnosti in likovne umetnosti.

Najdaljšo tradicijo beležita glasbeno in gledališko življenje Varaždina. Že v 18. stoletju je mestni magistrat plačeval posebnega učitelja glasbe, čemur je sledilo, da so leta 1828 v okviru glasbenega

društva ustanovili glasbeno šolo, prvo na Balkanu. V 150 letih je iz te šole prišla vrsta prvovrstnih glasbenikov in opernih pevcev, kot so: Josip Klima, Jurica Murai, Nada Puttar — Gold, Franjo Petrušanec, Nevenka Petrović — Sobjeslavski, Ruža Pospis — Baldani ter cela vrsta glasbenih pedagogov.

Prav zaradi takšne glasbene tradicije je Varaždin gostitelj cele vrste glasbenih prireditev. Že dobro desetletje prireja Varaždin v svojem

baročnem ambientu festival resne glasbe »Varaždinski baročni večeri.«

Gledališče ima svoje začetke v 18. stoletju, svoj višek pa je doživelo, ko so leta 1873 zgradili stavbo mestnega gledališča. Po osvoboditvi deluje v tej stavbi Narodno gledališče »August Cesarec«.

Leto 1838 je v zgodovini mesta zapisano kot letnica ustanovitve ilirske čitalnice, v kateri so se zbirali narodni preporoditelji. Čitalnica je delovala v zgradbi mestnega gledališča, vladajoči režimi so ji menjavali ime. Leta 1947 je čitalnica prešla v sklop mes-

tne čitalnice »Svoboda«. Danes je to moderna kulturna ustanova, ki beleži lepe uspehe pri širjenju knjige, posebej še v organizacijah združene-ga dela.

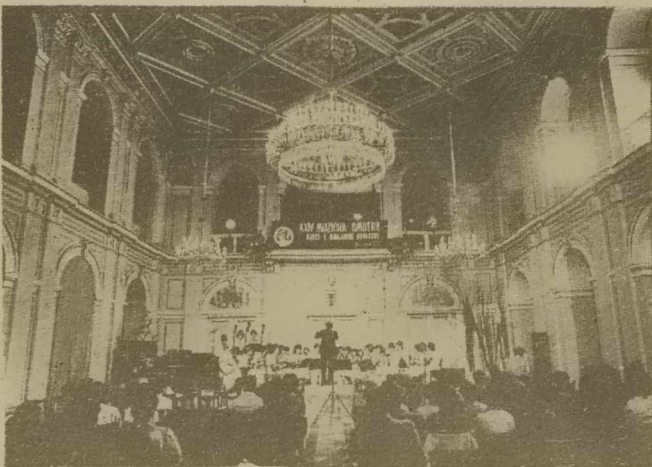
Obdobje po osvoboditvi je prineslo močan razvoj kulturnega amaterizma. V več kulturno-umetniških društvih deluje preko 2 tisoč amaterjev, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi vrstami kulturne dejavnosti. Varaždin je vsakoletni prireditelj glasbenega dela »Pregleda kulturno-umetniške aktivnosti otrok in mladine v SR Hr-

vatski«, niso pa redke v Varaždinu tudi kulturne akcije in manifestacije jugoslovan-

skega ali mednarodnega značaja. B. ŠIMENC Foto: I. LEVANIC

Baročni, romantični intimni in mirni ambient starih varaždinskih ulic je dal navdih številnim umetnikom. Slikar Miljenko Stančić je tako predstavil Varaždin skoraj vsemu svetu. Z mestom so povezana imena književnikov: Juraja Habelića, Antuna Vranca, Ljudevita Gaja, Vatroslava Jagića, pesnika Gustava Krkleca, Zvonka Milkovića, glasbenika Ivana Padovca, slikarjev Ivana Režeka, Julija Merlića in mnogih drugih.

Zgradba varaždinskega gledališča je lepa, posebej pa še njena koncertna dvorana.

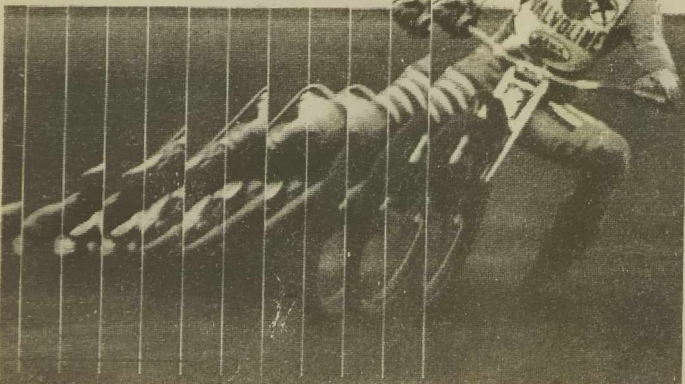

»Varaždinski baročni večeri« bodo letos že enajstič. Izvedli bodo kantato za solo, zbor in orkester na tekste iz zgodovine Varaždina. Koncerti bodo v različnih baročnih dvoranah. Na sliki je koncert v izredno akustični jezuitski pavlinski cerkvi.

G. Radgona
Yugoslavia
20. 9. 1981

Long Track
World Final

Finale SP
na dolgi stezi

V RADGONI PET SVETOVNIH PRVAKOV

Priprave na enajsti finale svetovnega prvenstva v speedwayu na dolgi peščeni stezi, ki bo 20. septembra 1981 na stadionu Bratstva in enotnosti na Tatah v Gornji Radgoni potekajo po predvidenem programu in brez posebnih zatikanj. Obmejno mestce Gornja Radgona in z njim celotno Pomurje bo tako že drugič v zgodovini gostilo največje mojstre speedwaya na svetu. Tako bodo imeli prizadevni športni delavci radgonskega avto-moto društva, ki so se že doslej uveljavili kot odlični organizator mednarodnih prireditev, priložnost do še večje afirmacije ne samo doma temveč v svetu. Prav gotovo pa Radgončani ne bodo razočarali. FIM, ki jim je že drugič zaupala organizacijo te največje motociklistične prireditve.

Letošnji finale svetovnega prvenstva v speedwayu na dolgi peščeni stezi v Gornji Radgoni bo vsekakor izredno zanimiva in privlačna športna prireditev, na kateri bo nastopilo 18 najboljših mojstrov jeklenih konjičev iz šestih držav. Radgonski finale pa bo po svoje zanimiv tudi zaradi tega, ker bo polovico tekmovalcev prišlo iz ZR Nemčije, ker bo nastopilo pet svetovnih prvakov in ker bosta nastopila tudi dva domača tekmovalca. V Gornji Radgoni bodo nastopili dosedanjí svetovni prvaki: Ivan Mauer iz Nove Zelandije in Egon Müller iz ZR Nemčije, ki sta zmagala po trikrat, Anders Michanek iz Švedske, Alojz Wiesböck iz ZR Nemčije in Karl Maier iz ZR Nemčije. Pleg njih bodo na finalni dirki v Gornji Radgoni sodelovali še: Hans Otto Pingel, Georg Hack, Wilhelm Duden, Josef Aigner, Christoph Betzl in Georg Gilgenreiner, vsi iz ZR Nemčije ter Peter Collins, Lee Michael in Phill Collins, vsi iz Velike Britanije, Zdenek Kudrna in Jiri Štáncel iz ČSSR ter Vlado Kocuvan in Štefan Kekec iz SFRJ. Kot rezervi pa sta predvidena Brice Penhall iz ZDA in Steve Bestable iz Velike Britanije.

Feri Maučec

XXIII. KOLESARSKA DIRKA PO POMURJU

Pomurje ekipni zmagovalec

Kolesarski klub Pomurje iz Beltincev je preteklo soboto pripravil 23. tradicionalno kolesarsko dirko po Pomurju za pokal Vestnika pod pokroviteljstvom ABC Pomurke iz KS Murska Sobota. Na dirki je nastopilo okrog 90 kolesarjev iz osmih klubov iz Slovenije in Hrvaške. Najostrejša konkurenca je bila pri mlajših mladincih in pionirjih, pa tudi pri starejših je bila razen Pavliča vsa jugoslovanska reprezentanca. Tekmovali so na 98 kilometrov dolgi progi Murska Sobota — Gederovci — Cankova — Grad — Bodonci — Murska Sobota. Najhitrejšo povprečno hitrost je dosegel Ugrenovič (Astra) 40,040 kilometrov na uro. Domačini so imeli največ uspeha v pionirski konkurenci, kjer je pri mlajših pionirjih zmagal Dušan Serec pred Jožetom Cigutom. Donša je bil peti, Bezjak osmi, Bedek deveti, Bratkovič deseti, Puklavac 13., Flegar 14., Gergjek 15., Šoš 16., Berden 17., Mladenović 18. in Zrinski 19. Pri starejših pionirjih je imel Andrej Berden smolo, ker je padel in zasedel drugo mesto s časom zmagovalca. Bokan je bil 14., Mihalič 15., Roškar 16., Balazic 19. in Čeh 20. Pri mlajših mladincih je bil najboljši domačin Titan na 12. mestu. Kalamar je bil 15. in Sreš 18. Pri starejših mladincih je Borut Kapun zasedel sedmo mesto. Pri članih C pa je bil Polev peti. Prireditev je lepo uspela, škoda le, da ni bilo boljše udeležbe pri članih. V ekipni konkurenci so bili najboljši domačini, ki so osvojili prvo mesto.

Ekipni vrstni red: 1. Pomurje Beltinci 222, 2. Astra Ljubljana 176, 3. Sava Kranj 144, 4. Novo mesto 117, 5. Hrastnik 74, 6. Partizan Dol 53, 7. Branik Maribor 23 in 8. Sloga Varaždin 17 točk.

KAJAKAŠKI PRAZNIK V KROGU

MEMORIAL IN JUBILEJ

Brodarsko društvo Mura iz Kroga, ki je edina tovrstna telesnokulturna organizacija v Pomurju, praznuje letos 30-letnico uspešnega delovanja. V ta namen so preteklo nedeljo dopoldne pripravili 13. spust po reki Muri od kroškega broda do Srednje Bistrice za Dimekov memorial. V Bistrici je bila krajša spominska slovesnost s kulturnim programom, ki so jo pripravili beltinski planinci. Popoldne pa je bila pri kroškem brodu osrednja proslava, ki so jo povezali s praznovanjem letošnjih jubilejev. Slavnostni govornik je bil sekretar ZTKO Murska Sobota Ludvik Zelko, ki je poudaril nagel razvoj telesne kulture v soboški občini, pri čemer je pomembno vlogo odigralo tudi brodarsko društvo Mura iz Kroga. O razvojni poti in uspe-

hih društva pa je govoril predsednik Koloman Horvat. Poudarjeno je bilo, da je brodarsko društvo Mura iz Kroga v treh desetletjih opravilo pomembno vlogo pri vzgoji tekmovalcev, na športno-rekreacijskem in tekmovalnem področju ter pri obrambnih pripravih. Ob tej priložnosti so izvedli krajši kulturni program in predali namenu prizidek čolnarne.

Najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam pa so podelili društvene plakete. Te so prejeli: Janez Sever, Evgen Titan, Stefan Varga, Franjo Topolovec, Radenska iz Radenec, KS Krog, ZTKO Murska Sobota, OS LT Murska Sobota, Pomurski tisk Murska Sobota in Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota.

MURSKA SOBOTA

Ustanovitev kluba jadralcev ŠTRK

Jadranje na deski je tudi v naši pokrajini postalo zelo priljubljeno šport. Številne gramozne jame so postala „športna igrišča“ prekmurskih deskalcev. Prav zaradi množičnosti tega športa so ljubitelji jadrnanja na deski začutili potrebo po organiziranem delovanju.

Tako so se v nedeljo, 16. avgusta, zbrali na ustanovnem sestanku kluba jadralcev na deski v Murski Soboti. Izvolili so predsedstvo, katerega predsednik je tov. Franc Celec. Za znak in ime kluba so izbrali simbol Prekmurja, to je štokljovo-štrka. Klub jadralcev na deski Štrk, bo deloval kot sekcija športnega društva Pomurje. Prav zato so tudi sprejeli delovni načrt in program dela tega društva. Domenili so, se o višini vpisnine, ki bo znašala 300 dinarjev, za letno članarino bo pa potrebno odšteti 200 dinarjev. Največ težav v klubu imajo zaradi nakupa jadrlnih desk in prostorov za shranjevanje le-teh. Pri tem pa upajo tudi na pomoč delovnih organizacij in z optimizmom pričakujejo boljši jutri.

Vse to kaže, da se je klub jadralcev Štrk svojega poslanstva v širjenju tega športa pri nas lotil zelo resno in verjamemo lahko, da tudi uspehi ne bodo izostali.

Borut Brumen

ŠPORTNI RIBOLOV

MIRKO BOŽIČ PRVAK POKALA JUGOSLAVIJE

— BOJAN BOŽIČ V DRŽAVNI REPREZENTANCI

V Ptuj je bil 5. jubilejni POKAL JUGOSLAVIJE v športnem ribolovu, peterboju in troboju. Skupno je sodelovalo 23 članskih, 10 ženskih in 6 mladinskih ekip v ribolovu ter 4 ekipe članov v peterboju ter 5 ekip v troboju iz Jugoslavije. Slovenijo so zastopale RD Novo mesto, Murska Sobota, Brežice, Ptuj, Maribor, Sladki vrh in reprezentanca Slovenije v peterboju in troboju. Kot celota je bila najuspešnejša ekipa RD Murska Sobota, saj je sodelovala v konkurenci ekip ribiških družen v ribolovu in zasedla solidno sedmo mesto. Med posamezniki pa je bil Bojan Božič 12. in ima možnost sodelovanja v državni reprezentanci. Mirko Božič je bil 22, Štefan Šarkanj pa 42. V konkurenci članov v troboju so člani soboške ribiške družine: Mirko Božič, Bojan Božič in Štefan Bagari (zadnja dva sta še mladince) na-

stopali za reprezentanco Slovenije in ekipno zasedli drugo mesto. Mirko Božič pa je v konkurenci posameznikov osvojil prvo mesto in naslov prvaka pokala Jugoslavije za letošnje leto. Bojan Božič je bil 5, Štefan Bagari pa 11. Slednji pa je nastopil tudi v mladinski reprezentanci Slovenije v ribolovu. Ekipa je zasedla peto mesto, med posamezniki pa je bil Bagari 11. Ob tem je treba povedati, da je Mirko Božič letos že drugo leto zapored osvojil naslov državnega prvaka v eni od disciplin troboja in sicer s 94 točkami.

Na 5. pokalu Jugoslavije Ptuj 81 je bila ribiška družina Murska Sobota ne samo najuspešnejša v tekmovalju, temveč so njeni člani tudi opravljali naloge sodnikov. Tako je bil Ivan Dolgov glavni sodnik pri članicah, Janko Božič pa vrhovni sodnik tekmovalja. To je za društvo, ki se samo financira, vsekakor lep uspeh, hkrati pa spodbuda za nadaljnje še aktivnejše delo.

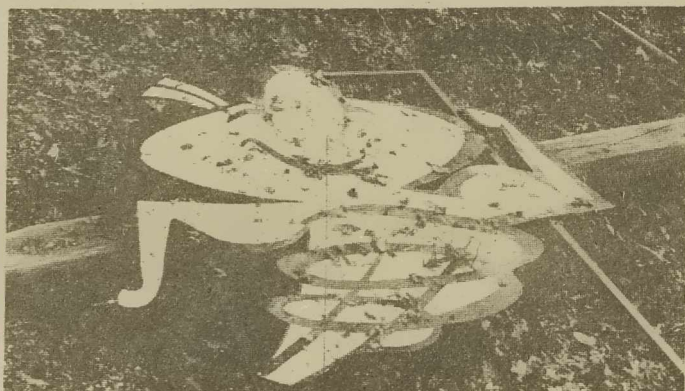
AKTUALNO V TELESNI KULTURI

TRIMSKE STEZE SPET ZA REKREACIJO

Ljudje, ki bi se želeli ukvarjati z rekreacijo in so se pred leti navdušili nad trimskimi stezami, se že dalj časa pritožujejo, da so steze v Pomurju že dalj časa neuporabne. Tako je na primer soboška trim steza zaradi barbarskega divjanja nekaterih obiskovalcev že skoraj povsem uničena. Zadnje čase so si jo za dirkališče izbrali mladi soboški mopedisti, tako da je postala že kar nevarna.

Kot pa so nam povedali na ZTKO v Murski Soboti, bodo to,

brodarskim društvom Mura iz Kroga, da bodo v bližini njihovih prostorov uredili trim stezo. Računajo, da bodo lahko prvi ljubitelji rekreacije že letos preizkusili nove naprave ob Muri. Trim stezo načrtujejo tudi v Moravskih toplicah, kjer bo gotovo prispevala k pestrejši turistično zdraviliški ponudbi. V Beltincih pa, kjer so se ravno tako dogovarjali za ta objekt, so zaradi premajhnega zanimanja občanov take ideje opustili.

Našim trimčkom se obetajo boljši časi!

Foto: Borut Brumen

in še nekatere druge objekte za to vrsto rekreacije v občini v kratkem obnovili. Za soboško so že nabavili potrebne naprave, čakajo samo na začetek šolskega leta, da bodo šolarji s prostovoljno akcijo objekte postavili, kamor sodijo.

Podobne težave kot Sobočani, imajo s svojo trim stezo v Bakovcih, a so jo pred nedavnim obnovili in zdaj poteka po njej kar živahen promet.

Občinska zveza telesnokulturnih organizacij se dogovarja tudi z

Prav je, da v organizacijah za telesno kulturo v zadnjem času vse večjo pozornost posvečajo množični rekreaciji, saj so objekti zanjo relativno poceni, ravno tako vzdrževanje trim stez, učinki pa so lahko vsestransko koristni. Seveda pa bi morali marsikaj spremeniti tudi v naši zavesti in na te pridobitve, namenjene vsem, paziti z večjo odgovornostjo do družbenene lastnine.

Borut Brumen

KONJENIŠKI KLUB MURSKA SOBOTA

ZA JAHANJE SE ZLASTI ZANIMAJO MLADI

Na pobudo skupine privrženec jahalnega športa je bil pred tremi leti v Murski Soboti ustanovljen konjeniški klub, ki uspešno deluje. Začetki delovanja kluba niso bili ničak lahki, saj je bilo potrebno nabaviti konje in urediti hleve. Pri tem so klubu pomagali KG Rakičan, ABC Pomurka, Gozdno gospodarstvo in Potrošnik. Konje so kupili v Komendi. Jomand in Mick Jagger sta danes že stara enajst let. Potem so kupili še Finito v Sebeborcih, pred nedavnim pa še konja Serko in Zorko. Število članstva se je od začetnih 100 v zadnjem času nekoliko znižalo, vendar ne zaradi članarine, ki je dokaj nizka. Tudi jahalna ura, ki znaša 200 dinarjev za starejše in 100 dinarjev za mlade najbrž ni previsoka. Med jahalci je trenutno največ mladih, zlasti učencev in dijakov, ne manjka pa tudi starejših. Možnost jahanja je vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek. Klub tudi omogoča, da se člani usposobijo za jahanje. Tako so se nekateri člani udeležili seminarja v Krumpeku. Sicer pa jahalci morajo dobro spoznati konja in ga tudi očistiti, čeprav za hrano in čistočo konjev skrbijo za to določena oseba. Nekatera dela pa opravljajo člani kluba tudi prostovoljno ob raznih akcijah.

Konjeniški klub Murska Sobota tudi tesno sodeluje s konjeniškim klubom Ljutomer, ki ima veliko tradicijo in izkušnje. Ljutomerčani so jim za nekaj časa tudi odstopili prostor za konje, hkrati pa jim omogočili organizacijo konjeniške prireditve. Ker pa se Ljutomerčani ukvarjajo le s kasaškim športom, želijo navezati stike tudi s sosednjim klubom iz Maribora. V programu pa imajo tudi ureditev jahalne steze. Za uspešno delo kluba so zaslužni člani upravnega odbora, zlasti inž. Milan Sanko.

Cvetka Franko

— KEGLJANJE —

ČARDA—LASTOVKA 2474-2283

Na kegljišču Čarde v Martjancih sta se v prijateljskem dvoboju pomerili ekipi Lastovke, društva naših delavcev na začasnem delu v Ingolstadt v ZR Nemčiji in do-

mače Čarde. Zmagali so domačini. Najuspešnejši pri Čardi je bil Smodiš s 433 podrtimi keglji, pri gostih na Kranjčan s 413 podrtimi keglji.

KOŠARKA

Uspeh košarkaric Pomurja

V Zalaegerszegu na Madžarskem je bilo četrto mednarodno tekmovalje v košarki ženskih ekip za „Pokal volan“, na katerem je sodelovalo šest drugoligaških in ena prvoligaška ekipa ter Pomurje iz M. Sobote kot član slovenske lige. Največ uspeha so imele košarkarice Marlesa iz Maribora, ki so osvojile prvo mesto. Lep uspeh pa je dosegla ekipa Pomurja iz Murske Sobote, ki je osvojila drugo mesto. Rezultati: Pomurje—Volan 62:33, Pomurje—Haladaš 58:39, Pomurje—MAV-NTE 57:45, Pomurje—Sabaria 55:51 in finale Marles—Pomurje 59:57. Največ košev za Pomurje so dosegle: Žitek 70, Koren 58, Kardoš 50, Šeruga 40 in Šiško 35.

SNL

Zmaga Nafta

V prvem kolu tekmovalja slovenske nogometne lige sta oba pomurska ligaša gostovala. Prijetno je presenetila Nafta iz Lendave, ki je v Ljubljani premagala Slovan z rezultatom 1:0. Gol je dosegel Hožjan v prvem polčasu. Mura pa je izgubila v Izoli z rezultatom 0:1.

V naslednjem kolu igra Lendava doma z Železničarjem, Mura pa gostuje v Ajdovščini, kjer bo igrala s Primorjem.

GORNJA RADGONA

Slovenija—Hrvaška

AMD Gornja Radgona je za petek, dne 28. tega meseca, sklicalo tiskovno konferenco, na kateri bodo novinarje seznanili s pripravami na finale svetovnega prvenstva v speedwayu na dolgi stezi. Po tiskovni konferenci ob 16.30 pa bo na igrišču v Radgoni nogometna tekma med športnimi novinarji Slovenije in Hrvaške.

NOGOMET

Tišina—Monošter 2:0

V prijateljski mednarodni nogometni tekmi je Tišina premagala Monošter z Madžarske. Strelca golov sta bila Kuzma in Flisar. Gre za srečanje iz obmejnega sodelovanja. Povratno srečanje bo 13. septembra na Madžarskem. fk

LJUTOMER

RAZPIS TEKMOVANJA

OZTK Ljutomer razpisuje občinsko prvenstvo v I. in II. ligi v malem nogometu. Predstavniki ekip, ki želijo sodelovati, se morajo udeležiti sestanka v petek, dne 28. 8. 1981, ob 15.00 uri v prostorih Partizana Ljutomer.

I. ONL LENDAVAL

Rezultati — I. kolo

Panonija—Nafta 0:0
Črenšovci—Mladost 5:1
Olimpija—Nedelica 1:3
Hotiza—Borba 0:0
Turnišče—Dobrovnik preloženo
Petiševci—Graničar preloženo

II. ONL LENDAVAL

Rezultati — I. kolo

Mostje—Bistrica 3:2
Kapca—Zvezda 4:0
Pince—Žitkovci 0:4
Lakoš—Polana 4:4
Renkovci—Odranci 2:0
Piramida prosta

ROKOMET

Polet—

Čakovec 24:29

Bakovci—Krog

16:14

STANOVANJA—VABA ZA DOLGE PRSTE

Požar v mesnici

22. avgusta ob 20.30 uri je nenadoma izbruhnil ogenj v mesnici ABC Pomurke v Črenšovcih. Goreti je začelo v razsekovalnici, in sicer v spodnji polovici mize, kjer je imel poslovođa kartonske škatle s papirjem za ovijanje in polivinilske vrečke. Teh je zgorelo menda kar 800, potem 70 konzerviranih pastet in 30 konzerv govejega golaža. Ogenj tudi ni prizanesel blagajni: zajel je računski stroj, dim, ki je spremljal gorenje, pa je naredil tudi precej škode na stenah, saj jih bo treba temeljito prepleksati. Skupno škodo so ocenili na 50 tisočakov. V tem trenutku pa še ne moremo povedati, kaj je bil vzrok za požar, saj ga izvedenci prav v tem času skušajo razvozlati.

Ukradel 9.500 dinarjev

V času, ko so bili Bohnčevi v Vratjega vrha zdoma, je nepridiprav uspešno izvedel svojo zamisel. Dokopal se je do ključa od zunanjih vrat, odšel v spalnico, našel nezaklenjeno omarico, v njej pa 9.500 dinarjev. Pobrall jih je, zapustil stanovanje in hišo zaklenil, ključ pa pustil na mestu, kjer ga je našel. Sledov potemtakem ni pustil. Pa le ni tako! Delavci milice oziroma organov notranjih zadev so storilcu že na sledi.

Priprti priznava grehe

Miličniki v Kninu v Dalmaciji so prijeli 42-letnega Ludvika Hozjana iz Lendave, ki je bil od 18. junija na begu. Za njim je bila namreč razpisana tudi tiralica, saj je osumljen več kaznivih dejanj, zlasti na območju občine Lenart. Potem ko so ga naposled našli in seveda dali »na hladno«, se mu je razvezal jezik. Med drugim je priznal, da je obiskal tudi domačijo Ivana Šemna na Gornji Bistrici, od koder je odnesel 38 tisoč dinarjev. Pri tem pa je zanimivo, da oškodovanec vse do prihoda miličnikov sploh ni vedel, da je okraden. Verjetno nekaj dni ni šel gledat v spalnico pod žimnico, kjer je imel spravljjen denar v kovinski skatli. Ko pa so mu organi javne varnosti in zaščite povedali, da je denarja manj, saj je vlomilec priznal krajo, se je oškodovanec zdrznil. Bilo je žal prepozno, kajti medtem je Hozjan glavino »izkupička« žepotrošil. Naj povemo še to, da je tudi v tem primeru nepovabljen gost nalogo opravil brez večjih težav: iz varnega skrivališča je opazoval, kdaj bodo Šemnovi zapustili hišo in kam bodo dali ključ. Ko je to ugotovil, ni imel več težav. Jih pa ima seveda zdaj, ko sedi med štirimi stenami in premišljuje, kako dolgo bo moral ostati v zaporu. Kaže, da mu delo kaj prida ne diši, saj že dlje časa rajši steguje prste po imetju drugih.

PRIDELOVALCI VINA POZOR!

Naša prodajalna Zelenjava na tržnici zbira prednaročila za vinsko grozdje sorte smederevka iz znanega vinorodnega okoliša Kavadarci. Kvaliteto temu grozdju daje veliko število sončnih dni v letu.

Se priporočamo!

ABC POMURKA DO MESNA INDUSTRIJA TOZD
TRGOVINA MURSKA SOBOTA

Trčenja avtobusa in kombija

Vzroka, zakaj je pravzaprav prišlo do trčenja izven naselja Mostje, na tem mestu ne bomo komentirali, objavili bomo le to, kar so zapisali miličniki, ki so obravnavali nesrečo, katera se je zgodila 17. avgusta. Ob 6.55 uri je voznik avtobusa Adam Gombar v bližini Kobiljskega potoka dohitel kombibus, v katerem je sedel Stanko Ternar, in ga nameraval prehiteti. Kombibus, ki je dotlej stal, je medtem speljal. Prišlo je do trčenja in seveda tudi do gmotne škode, ki so jo ocenili na 70 tisoč dinarjev. Še sreča, da ni telesnih poškodb.

Izsiljevala prednost

Imamo prednostne in neprednostne ceste. Če voziš po neprednostni, je treba pred prednostno ustaviti in se prepričati, če lahko pelješ dalje. Vse kaže, da se na cesti ni tako vedla voznica osebnega avta Vida Lovenjak iz Vaneče. 20. avgusta ob 12.50 je zato trčila z osebnim avtom, ki ga je po prednostni cesti upravljal Vlado Dobrovski iz Murske Sobotice. Nesreča se je zgodila v križišču lokalnih cest Sebeborci—Pucinci in Murska Sobota—Hodoš. Gmotna škoda znaša 50 tisoč dinarjev, Dobrovski pa se je lažje poškodoval.

Z avatom v jarek

21. avgusta ob 7.50 uri se je Živojin Takovec, ki sicer živi v Avstriji, peljal po regionalni cesti skozi Cankovo. Vozil je z neprimerno hitrostjo, zato je vozilo začelo zanašati, še zlasti, ko je pripeljal v levi ostri ovinek. Tu je avto zapeljal na desno bankino, nato v jarek in naposled v ograjo neke domačije. Voznik se je hudo poškodoval, žena in otroka pa lažje. Vse tri so prepeljali v bolnico, vendar so jih že odpustili in dali v domačo oskrbo. Materialna škoda na avtu in ograji znaša 30 tisoč dinarjev.

Trčenje pri prehitevanju

Na cesti Borejci—Iljaševci v bližini gostilne Šadl v Križevcih se je 21. avgusta zgodila prometna nesreča, v kateri je nastala gmotna škoda za 16 tisoč dinarjev. Poročajo, da je avtomobilist Janez Jelen iz Lokaveca 48 prehiteval osebni avto, ki ga je vozila Lidija Jureš—Wolf iz Boreceve, in sicer v hipu, ko je ta že nakazala smer in nameravala zaviti levo. Po tem je moč sklepati, da je Jelen napravil usodno napako. Enako hudo je njegovo vedenje: odpeljal se je kar naprej in so ga šele pozneje izsledili miličniki.

Tovornjak v jarku

Štefan Šaruga, voznik tovornjaka, iz Prosečke vasi, se je 22. avgusta v zgodnjih jutranjih urah peljal proti Črenšovcem. Med vožnjo je zaradi utrujenosti zadremal, nakar je zapeljal v globok občestni jarek v križišču lokalne ceste Žižki—Bistrica, kakih 500 metrov pred Črenšovci. Nastala je materialna škoda za 25 tisoč dinarjev, medtem ko o poškodbah voznika nimamo poročil. Ob tej nesreči se vsiljuje vprašanje, kdo je odgovoren, da je moral biti voznik toliko ur na poti, ne da bi počival.

KRVODAJALCI

»MURA« MURSKA SOBOTA — Jože Hauko (3), Janko Križan (3), Franc Vereš (5), Barbara Cigan (5), Marija Legen (3), Marjeta Kos (9), Katica Kavaš (5), Franc Zver (4), Janez Legen (6), Ivan Kuhanec (9), Jože Magdič (6), Štefka Küplen (8), Anica Tomašev (4), Alojz Žišek (6), Josi Hajdinjak (6), Ciril Pintarič (7), Avgust Kranjec (5), Štefan Poredoš (10), Vera Berke (2), Slavica Šebjanič (2), Liljana Gorza (2), Angela Gruškovnjak (3), Terezija Lovrenčič (7), Marija Puhar (13), Marjeta Arnuga (8), Cecilija Drvarič (7), Marija Prelec (9), Dragica Hameršak (1), Franc Zver (3), Marta Ratnik (6), Angela Hajdinjak (7), Anica Tuš (4), Jože Žižek (6), Stefan Rituper (5), Ludvik Gomboc (5), Bela Benkič (4), Marija Magdič (1), Peter Kolmanič (12), Alojz Perš (6), Sonja Döring (4), Stanko Sraka (4), Majda Henzel (3), Marija Toplak (5), Karel Horvat (16), Kristina Ficko (3), Jožica Titan (3), Jožica Šiftar (10), Helena Martinec (8), Ivanka Berden (6), Anica Pulič (3), Marta Horvat (2), Ida Makovec (6), Margita Baša (2), Hermina Hanžekovič (5), Brančo Sušec (2), Franc Vogrinčič (5), Franc Hozjan (7), Štefan Gorčan (1), Štefan Sambt (3).

AVTORADGONA — Marjan Grah (4), Stanko Prejndl (4), Milan Pučko (1).

OD DRUGOD — Anton Lasbacher (15), Kristina Lasbacher (8), oba iz Iljaševca; Milan Verban (11), Certus M. Sobota; Jolanka Recek (6), Marija Berke (12), obe KIK Pomurka; Evgen Horvat (4), Panonija M. Sobota.

HVALA ZA SODELOVANJE!

EXPRESNA KEMIČNA ČISTILNICA KUMER IZ G. RADGONE

Sporoča svojim cenjenim strankam, da odpira s 1. septembrom 1981 v Radencih 210 zbiralnico. Odpiralni čas od 12.00 do 16.00. Rok čiščenja je 48 ur.

se, pregrinjala, in avtomobilske prevleke.

Za cenjena naročila se priporočata

Obveščamo tudi, da razen vseh vrst oblačil (tudi usnjena in iz velurja) čistimo bunde, koce, zave-

KUMER MATKO IN MARIJA

Nesreča dveh mladih

23. avgusta ob 1.05 uri sta se peljala na kolesu z motorjem 17-letni M. M. iz Boračeve in prav toliko stara L. M. iz Radmoševca iz Radgone proti Spodnjim Ivanjcem. Voznik je v Črešnjevcih v blagem ovinku zapeljal na gramoz, nakar sta oba padla in se hudo poškodovala, saj ju je bilo treba prepeljati v bolnico.

Š. S.

NA BENCINSKIH SERVISIH IN SKLADIŠČIH PETROLA PRODAJAMO:

goriva in maziva,
nadomestne dele za osebna vozila,
vse vrste avtomobilskih gum,
dodatno avtomobilsko opremo in avtokozmetiko,
električni pribor,
razno orodje,
in še in še ...

IZ PETROLOVEGA PROIZVODNEGA PROGRAMA PRODAJAMO:

motorna olja vseh vrst,
hipoidna olja,
industrijska olja,
zavorno olje in
hladilno tekočino

PETROL D. O. TRGOVINA
PETROL D. O. RAFINERIJA

OBČINA MURSKA SOBOTA

razpisuje dražbo
za prodajo:

- pletilnih strojev znamke PASSAR, VEDERMAN, STANDARD, POPP in STOL;
- stroj za obšivanje lukenj;
- stroj za navijanje volne;
- stroj za likanje;
- igel za pletilni stroj številka 5 in 10, volne za pletenje, gumbov, zaščitnih trakov in drugih rezervnih delov.

Prodaja bo v sredo, dne 9. septembra 1981, s pričetkom ob 9. uri na dvorišču gradu v Rakičanu.

Ogled predmetov je možen eno uro pred začetkom dražbe.

Na vseh treh osnovnih šolah v Murski Soboti in v Krogu bo

VPISOVANJE ŠOLSKIH NOVINCEV

za šolsko leto 1982/83 od četrta, dne 3. septembra, do četrta, dne 10. septembra 1981, od 7. do 14. ure.

Vpisujemo letnik 1975, ter januar, februar 1976, na željo staršev tudi otroke rojene do 31. avgusta 1976. Zrelost slednjih za vstop v šolo bo preverila posebna strokovna komisija.

K vpisu prinesite s seboj izpisek iz rojstne matične knjige.

Avto-moto društvo
»Štefan Kovač«
Murska Sobota

pripravlja v nedeljo, 6. septembra 1981, ob 14. uri v Mačkovcih na Goričkem državno prvenstvo v motokrosu (125 ccm)
Posebna atrakcija! Propagandna dirka prikoličarjev — prvič v Pomurju. Sodelujejo tudi Avstrijci.

Žrebanje vstopnic z lepimi nagradami.

Vabljeni

Oglas v Vestniku — poslovni uspeh

Proizvodno transportno podjetje AVTORADGONA n. sol. o., Gornja Radgona, Ljutomerska 26, **razpisuje** na osnovi sklepa delavskega sveta TOZD Transport **prosta dela in naloge** za dobo 4 let

direktorja TOZD Transport

(ni reelekcije)

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba, znanje tujega jezika in tri oz. pet let delovnih izkušenj na delovnih mestih s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Poleg navedenih pogojev morajo imeti kandidati ustrezne moralnopolitične kvalitete, ki se kažejo v odnosu do samoupravne družbene ureditve in sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov ter razvit čut odgovornosti do dela in delovnih ljudi in v osebni poštenosti. Izpolnjevati morajo tudi ostale pogoje, določene z zakonom.

Prijave se vložijo v kadrovskem oddelku delovne organizacije v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 60 dneh od poteka roka za sprejem prijav.

VIZ TOZD Osnovna šola Turnišče (komisija za delovna razmerja) objavlja prosta dela in naloge

kuharske pomočnice
(za nedoločen čas)

Pogoj: PK kuharica.

Pričetek del 15. 9. 1981 oziroma po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Stanovanja ni.

DELA VSKI SVET SGP
KONSTRUKTOR MARI-BOR. n. sol. o.

TOZD OPEKARNA PU-CONCI, n. sol. o.

objavlja prosta dela in naloge

- **4 opekarniških delavcev** za dobo 3 mesecev (pozneje možnost zaposlitve za nedoločen čas)
- **2 voznikov viličarjev**

Pogoj:

- pooblastilo za gradbeno mehanizacijo ali
- KV šofer.

Ponudbe pošljite na naslov: SGP Konstruktor Maribor, n. sol. o., TOZD Opekarna Pucanci, n. sol. o.

Strojgradnja, konstrukcije in montaža
n. sol. o.
Maribor. Zagrebška 20

M metalna

TOZD METALNA RAU

Tovarna kmetijske mehanizacije
Maribor. Jaskova 18

PROIZVODNI PROGRAM METALNE RAU

Metalna Rau v svojem proizvodnem programu zajema stroje in naprave za predsetveno obdelavo, setev širokovrstnih kultur, medvrstno obdelavo in vrstno gnojenje, ter stroje in naprave za zaščito rastlin.

Kombimat 6,6 m

Predsetveniki Metalna-Rau, predstavljajo izpopolnjeno rešitev, da se iz grobe brazde po oranju pripravi dobra setvena posteljica, ki omogoča dobro vznikanje vaših kultur, pri čemer bo moč vašega traktorja popolnoma izkoriščena zaradi različnih delovnih širin predsetvenikov.

Rotex kulti — 1,8 do 2,8 m delovne širine
Mammut — 3,4 do 4,4 m delovne širine
Kombimat — 5,6 do 8,4 m delovne širine
Transportni voziček za predsetvenike »Kombimat«

Garancija za vse proizvode je 1 leto.

PODROBNE INFORMACIJE O PROIZVODNEM PROGRAMU LAHKO DOBITE V ČASU GORNJERADGONSKEGA SEJMA V RAZSTAVNEM PROSTORU AGROSA ALI V TOVARNI.

ELKOM DO TKO PRIMAT Maribor z n. sol. o
TOZD Tovarna skladiščne opreme Kolodvorska 12, 69220 LENDA VA

OBJAVLJA

po sklepu komisije za delovna razmerja z dne 12. 8. 1981 prosta dela in naloge

1. elektromontiranje I. (en izvajalec)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati naslednje posebne pogoje:
— ustrezna poklicna šola (prednost imajo kandidati s smerjo električar — šibki tok ali avtoelektrikar KV) in tri leta delovnih izkušenj na podobnih delovnih opravilih.
Prosta dela in naloge se objavljajo za nedoločen čas s poskusno dobo treh mesecev.

2. strojni tehnik — pripravnik

(dva izvajalca)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati naslednje posebne pogoje:
— Končana srednja šola strojne smeri,
— pripravniška doba za določen čas.

3. tehnično risanje (en izvajalec)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati naslednje posebne pogoje:
— ustrezna poklicna šola za tehnično risanje in tri mesece delovnih izkušenj na podobnih delovnih opravilih.

Prosta dela in naloge se objavljajo za nedoločen čas s poskusno dobo treh mesecev.

Prijave z dokazili sprejema kadrovska služba TOZD Tovarna skladiščne opreme Lendava, Kolodvorska 12, 69220 LENDA VA, 15 dni od dneva objave. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od zaključka objavljenega roka.

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna (napovedi kulturnih prireditev, pregled športnih dogodkov, ta teden v Vesniku, naše povabilo). TV LJUBLJANA 17.30 Poročila, 17.35 GODBA BREZ NOT: Codona — 1. del. 18.05 Obzornik, 18.15 MARX IN ENGELS — POSTAJE NJUNEGA ŽIVLJENJA, 19.00 Ne prezrite, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 VITEZ V MODREM, ameriška nadaljevanka, 20.50 Propagandna oddaja, 20.55 ŠTIRIDESETLETNIKI, poljska humoristična serija, 21.40 V znamenju, 21.55 NOČNI KINO: NA TUJ RAČUN, ameriški poldokumentarni film o reporterki, ki skuša ugotoviti resnico o NEWYORSKI PROSTITUCIJI! V glavni vlogi: Lee Remick. TV ZAGREB Prvi program 17.55 Pregled sporeda, 18.05 TV koledar, 18.15 Razlika, 18.45 Zabavno-glasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 O Beogradu, 20.55 EPP, 21.00 Blakovih sedem, 21.50 Dnevnik, 22.05 Glasba, čas, ljudje. TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Latinščina, 9.00 Angleščina, 9.30 Brigadoon (film), 11.15 Popeye, 11.20 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Dogodivščine Toma Sawyerja, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Pan-optikum, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Policijski oddelček K1, 20.15 Modna revija, 20.20 Zabavna oddaja, 21.10 Reklame in šport, 21.20 Nočni studio. TV MADŽARSKA 7.30 Šolska TV, 14.50 Za menoj, fantje! Otroška nadaljevanka, 16.00 5 minut meteorologije, vremenska napoved, 16.05 Premog je potreben, študior Pecs, 16.50 Ukrotitev voda, 17.30 Prijatelj narave, 17.50 10 minut za ribiče, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Delta, 19.25 Sepolni res, kviz, 19.55 Ostanje v družini, spored Veselega odra, 21.00 Kongres arhitektov, 21.40 TV dnevnik.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo (zdravniški nasvet, sobotna reportaža, iz naših časopisov), 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA 16.20 Poročila, 16.25 NOGOMET Rijeka: Osijek — prenos, 18.15 MALI BRODOLOMCI, japonski film, 19.10 Zlata ptica, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 POVABILO REVOLVERAŠU, ameriško-japonski film, 21.30 Modni utrinki, 21.35 BEOGRAD V PESMI IN PLESU, zabavno-glasbena oddaja (Bg), 22.30 TV kašipot, 22.50 Poročila. TV ZAGREB Prvi program 14.30 Pregled sporeda, 14.35 Poročila, 14.40 TV koledar, 14.50 Zabavni koledar, 15.50 Svinčeni vojak, 16.25 Nogomet: Rijeka—Osijek (prenos), 18.15 Mednarodni rokometni turnir, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Julie (film), 21.25 EPP, 21.30 Dnevnik, 21.45 Za konec tedna TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Latinščina, 8.35 Italijanščina, 9.05 Ruščina, 9.35 Koncertna ura, 10.25 Nočni studio, 11.30 Glasbena oddaja, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Rezlajmo skupaj, 16.30 Tehnika za otroke, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Dva x sedem, 17.25 Dober večer v soboto (Heinz Conrads), 17.50 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Šport in reklame, 19.15 Glasbena oddaja, 21.15 Reklame in šport, 22.05 Iz Ameriške TV, 23.05 Poročila. TV MADŽARSKA 7.05 Za narodnosti, 7.25 Za otroke, 8.40 Dve noči s Kleopatrom, film, 12.45 Živalski svet Madžarske, 12.55 Za otroke, 14.25 Zabavna in pop glasba, pon. 16.00 Antarktika, kratak film, 16.50 Porabola, 17.20 Pričetek šolskega leta, 18.30 TV dnevnik, 19.00 F. Lehar: Vesela vdova, opereta, 21.10 TV dnevnik, 21.20 Lahko ostanem do maja? Ameriški film.	RADIO MURSKA SOBOTA 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA 9.20 POROČILA, 9.25 SEZAMOVA ULICA, otroška serija, 10.25 ŠOFERJA, nadaljevanka TV Beograd, 11.10 TV KAŽIPOT, 11.30 NARODNA GLASBA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA (do 13.05), 15.00 Zandwoort: AVTOMOBILSKE DIRKE ZA VELIKO NAGRADO NI ZOZEMSKO, prenos. TV ZAGREB Prvi program 9.45 Pregled sporeda, 9.50 Poročila, 10.00 Glasbeni tobogan, 11.30 Narodna glasba, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.55 Pregled sporeda, 14.00 Tretji program, 14.30 Cirkus (film), 16.00 Nedeljsko popoldne, 17.30 Zavite stopnice (film), 19.00 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Krajevna skupnost, 20.40 20-let neuvršenosti, 21.25 EPP, 21.30 Dnevnik, 21.50 Reportaža: Radnički—Crvena zvezda, 22.20 Športni pregled. TV AVSTRIJA Prvi program 10.00 Tiskovna ura, 14.05 Temnordeči pečat (film), 15.50 Ostrček (film), 16.15 Popotovanje z Odisejem, 16.45 Klub seniorjev, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Srečanje živali in človeka, 18.00 Avstrija v sliki, 18.25 Religija, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Šport, 19.15 Počitnice (film), 20.45 Poročila. TV MADŽARSKA 8.00 Za otroke, 9.55 Rokomet; Elektromos-Ferencváros, 13.50 Narednik Ruthledge, ameriški film, 15.35 Priporočamo naše sporede, 16.00 Pričetek šolskega leta, 16.25 Koledar: Poljudnoznanstveni magazin, 18.00 Teden; aktualnosti, reportaže, 19.00 Poročila, 19.05 Derrick, kriminalka, 20.05 Spored Eve Lehoczy, 20.30 Šport, 20.40 Istvan Mácsay, portret, 21.25 Poročila.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 16.30 KMETIJSKA ODDAJA TV NOVI SAD, 17.30 POROČILA, 17.35 V GOSTEH PRI ZBORU »SUNCOKRIL«, otroška oddaja TV Titograd, 18.05 MOZAIK KRATKEGA FILMA: KOREJSKO GLEDALIŠČE, korejski film, 18.35 OBZORNİK, 18.45 MLADINSKA ODDAJA, 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 AKTUALNA ODDAJA, 20.50 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.55 J. Farrell: STUDS LONEGAN, ameriška nadaljevanka, 22.25 V ZNAMENJU, 22.40 ZA LAHKO NOČ Z JOŽETOM FALOUTOM! TV ZAGREB Prvi program 17.55 Pregled sporeda, 18.05 TV koledar, 18.15 Razlika, 18.45 Zabavno-glasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Letni koncert, 21.10 EPP, 21.15 Izbor v sredo, 22.30 Dnevnik. TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Latinščina, 9.00 Angleščina, 9.30 Ljubljana špijonka (film), 10.45 Svet živali, 11.15 Popeye, 11.20 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.25 Oddaja z miško, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Hidroplan, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Današnja Kitajska, 20.00 Novo od večera, 20.45 Biografija Egona Schieleja (film), 22.20 Poročila. TV MADŽARSKA 15.20 Naše telo: Prebava, 15.45 Stop, prometna varnost, 15.55 Kratak film, 16.25 Potovanje, dokumentarni film, 16.50 Šah mat, 17.10 Pesem doni: Suha Balogh Kálmán, 17.30 Spored študija Szeged, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Družina Onedin, angleška nadaljevanka, 19.50 Turkestan; muslimani v SZ, 20.30 Billy Preston, posnetek koncerta, 21.20 TV dnevnik.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Pota mladih — Radijski disko klub, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki. TV LJUBLJANA 17.25 POROČILA, 17.30 BELI DELFIN, francoska risana serija, 17.45 OBZORNİK, 17.55 SLOVESNA AKADEMIJA OB 20-LETNICI NEUVRŠENOSTI, prenos iz skupščine SFRJ, 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 AKTUALNA ODDAJA, 20.50 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.55 J. Farrell: STUDS LONEGAN, ameriška nadaljevanka, 22.25 V ZNAMENJU, 22.40 ZA LAHKO NOČ Z JOŽETOM FALOUTOM! TV ZAGREB Prvi program 17.05 Pregled sporeda, 17.10 Poročila, 17.15 TV koledar, 17.25 Potrebno je hoteti in smeti, 17.55 Slavnostna akademija ob 20. letnici neuvršenosti (prenos iz skupščine SFRJ), 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 ZABAVA VAS SHIRLEY BASSEY, zabavno glasbena oddaja, 20.50 PORTRETI: Mija Aleksić, 21.35 POROČILA, 21.45 DOKUMENTARNA ODDAJA (do 22.05). TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Latinščina, 9.00 Angleščina, 9.30 Ljubljana špijonka (film), 10.45 Svet živali, 11.15 Popeye, 11.20 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.25 Oddaja z miško, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Hidroplan, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Današnja Kitajska, 20.00 Novo od večera, 20.45 Biografija Egona Schieleja (film), 22.20 Poročila. TV MADŽARSKA 15.20 Naše telo: Prebava, 15.45 Stop, prometna varnost, 15.55 Kratak film, 16.25 Potovanje, dokumentarni film, 16.50 Šah mat, 17.10 Pesem doni: Suha Balogh Kálmán, 17.30 Spored študija Szeged, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Družina Onedin, angleška nadaljevanka, 19.50 Turkestan; muslimani v SZ, 20.30 Billy Preston, posnetek koncerta, 21.20 TV dnevnik.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z..., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.45 POROČILA, 17.50 RDEČA ZORA, otroška nadaljevanka TV Beograd, 18.20 OKROGLI SVET, 18.30 OBZORNİK, 18.45 TRIJE ZLATI—MPZ CELJE 81 (za JTR I), 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 FILM TEDNA: DIRIGENT, poljski film, 21.50 V ZNAMENJU. TV ZAGREB Prvi program 17.55 Pregled sporeda, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Slike domačije in otroštva, 18.45 Amaterji (Celje 81), 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Letni koncert, 21.10 EPP, 21.15 Izbor v sredo, 22.30 Dnevnik. TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Latinščina, 9.00 Angleščina, 9.30 Ljubljana špijonka (film), 10.45 Svet živali, 11.15 Popeye, 11.20 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.25 Oddaja z miško, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Hidroplan, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Današnja Kitajska, 20.00 Novo od večera, 20.45 Biografija Egona Schieleja (film), 22.20 Poročila. TV MADŽARSKA 15.20 Naše telo: Prebava, 15.45 Stop, prometna varnost, 15.55 Kratak film, 16.25 Potovanje, dokumentarni film, 16.50 Šah mat, 17.10 Pesem doni: Suha Balogh Kálmán, 17.30 Spored študija Szeged, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Družina Onedin, angleška nadaljevanka, 19.50 Turkestan; muslimani v SZ, 20.30 Billy Preston, posnetek koncerta, 21.20 TV dnevnik.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Kultura in mi — mi in kultura, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 18.00 POROČILA, 18.05 DIVJA LETA, mladinska nadaljevanka TV Beograd, 18.35 OBZORNİK, 18.45 NA SEDMI STEZI, 19.15 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.24 TV IN RADIO NOCOJ, 19.26 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 Dane Škeri: LIZISTRATA 75, opera, 21.10 625, 21.50 V ZNAMENJU. TV ZAGREB Prvi program 17.05 Pregled sporeda, 17.10 Poročila, 17.15 TV koledar, 17.25 Babičin vnuček, 17.55 Slavnostna otvoritev doma Edvard Kardelj (prenos), 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Meridijani, 20.45 EPP, 20.50 Kvizifov kamen, 21.45 Dnevnik Drugi program isto kot Ljubljana II TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Dežela in ljudje, 9.00 Angleščina, 9.30 Priokus visoke družbe (film), 11.15 Waltonovi, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Marco, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 TV kuhinja, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Rebecca, 20.10 Za domovino in socializem, 20.55 Večerni šport, 22.35 Poročila. TV MADŽARSKA 13.30 Šolska TV, 15.10 Vrteče slike; za filmske amaterje, 15.20 Kratak film, 15.35 Potovanje po Siciliji, dokumentarni film, 16.20 Toldi; Šolske komedije I, 16.45 TV borza, 16.55 Spored študija Pecs, 17.30 Zivimo, in smo dobro! Dokumentarni film, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Pravni primeri, 19.40 Rock, sodelujejo Korali, 20.05 Bele noči, ital. film, 21.40 TV dnevnik.

tedenski koledar

PETEK, 28. avgust — Avguštin SOBOTA, 29. avgust — Sabina NEDELJA, 30. avgust — Feliks PONEDELJEK, 31. avgust — Rajko TOREK, 1. september — Egidij SREDA, 2. september — Doro-teja ČETRTEK, 3. september — Gregor

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA

28. avgusta ob 18. in 20. uri ter 30. avgusta ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni kinemaskopski film: „BOJEVNIKI PODZEM-LJA“;

31. avgusta in 1. septembra ob 18. in 20. uri ameriški barvni visticionski film: „RIBA, KI JE RE-SILA PITTSBURG“;

2. in 3. septembra ob 18. in 20. uri španski barvni visticionski film: „ROBIN HOOD NIKDAR NE UMRE“.

GORNJA RADGONA

28. avgusta predstava odpade zaradi gostovanja gledališke skupine.

29. avgusta ob 19.30. uri francoski film: „EMANUELLE“;

30. avgusta ob 9.30. in 17.30. uri italijanski film: „SAFARI EKSPRES“ ter ob 19.30. uri francoski film: „EMANUELLE“;

2. in 3. septembra ob 19.30. uri italijanski film: „SKRIVNOST ZAPUŠČENE HIŠE“.

LJUTOMER

29. avgusta ob 17.45. in 20. uri ameriški film: „MISTER MILIJAR-DER“;

2. in 3. septembra ob 20. uri ameriški film: „SMER MEHI-KA“.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

29. in 30. avgusta film: „6000 KM STRAHU — SAFARI RALLY“.

LEDAVA

29. avgusta ob 17.30. in 20. uri danski film: „ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO“;

30. septembra ob 17.30. in 20. uri ameriški film: „ŠERIF IZ VE-SOLJA“;

3. septembra ob 17.30. in 20. uri hongkongski film: „PEST MRŽNJE“.

ČRENŠOVCI

28. in 29. avgusta ob 20. uri ter 30. avgusta ob 15. uri ameriški film: „NORA URA BRATOV MARKS“.

prodam

TAM 5000, letnik 1969, motor 1977 s cerado, zelo ugodno prodam ali menjam za novejši traktor. Peter Edelsbrunner, Drvanja 29, Benedikt M—2773

ZENSKO KOLO UGODNO PRODAM. Vrazova 14, M. Sobota. M—2774

KRAVO, kontrola A, dobro mlekarico, prodam. Murski Petrovci 11, p. Tišina. M—2775

FORD TAUNUS 17 M, pločevina na obnovljena, prodam. Ob kanalu 22, Murska Sobota. M—2775

TOVORNI AVTO TAM 5000 po ugodni ceni prodam. Zvonko Vaupotič, Paričjak 29, p. Radenci. M—2776

SVINJO ZA ZAKOL PRODAM. Krog 75, M—2777

AVTO ŠKODA, registriran, poceni prodam. Brezovci 10, p. Pucanci. M—2779

KUHINJSKE ELEMENTE in električni štedilnik prodam. Lipovci 208, M—2780

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO (regal) in kavč prodam.

Ogled v soboto in nedeljo od 16. do 18. ure. Franc Hartman, Titova 1/B. M—2781

PRIKOLICO ZA TRAKTOR PRODAM. Franjo Raščan, Ženik 4, p. Videm ob Ščavnici. M—2782

AVTO WARTBURG CARAVAN, letnik 1973, registriran do januarja 82, prodam. Gančani 21, p. Beltinci. M—2789

P 126, registriran do julija 1982, prodam. Cvetkova 28, M—2790

KOMBAJN EPPLER PRODAM. Kelenc, D. Bistrica 108, p. Črenšovci. M—2791

TRAKTOR STEYR 28 (kratek) PRODAM. Kelenc, D. Bistrica 108, p. Črenšovci. M—2791 A

KRAVO, staro 11 let, osem mesecev brejo, prodam. Alojz Pertoci, Satahovci 42, p. M. Sobota. M—2792

ŠIVALNI STROJ „NOVA JADRANKA“ — naprodaj. Veržej 12. In-290

ZASTAVO 750, letnik 1975, registrirano do januarja 1982, prodam. Marjan Novak, Stara Nova vas 26, p. Križevci pri Ljutomeru. In-288

126 P z dodatno opremo prodam. Pavla Košnik, Stročja vas 31/B. In-287

KORUZO NA STORŽIH PRODAM. Dokležovje 3, p. Beltinci. M—2793

AVTO LADA, letnik 1973, naprodaj. Telefon 22-879. M—2794

SEDEŽNO GARNITURO ZA DNEVNO SOBO, skoraj novo (raztegljivi kavč), prodam. Nikolaj Vogrinčič, Lendavska 17/A, ali salon Kološa. M—2795

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, malo rabljeni, prodam. Krog 70, M—2796

REZERVNE DELE ZA R-4 PRODAM. Noršinci 43, p. Martjanci. M—2797

OTROŠKO POSTELJO z jogijem in tri peči na olje prodam. Lončar, Rakičan 6. M—2798

SOD ZA GNOJNICO (1200 l), skoraj novo in črpalko, dvobrazdni oltov plug in fiat P, letnik 1975, na novo registriran, zaradi odhoda v JNA prodam. Pečarovci 112, M—2799

GRADBENO PARCELO (10 arov) ob glavni cesti na goričkem prodam. Informacije po telefonu 9949-711-82-42-16 — po 18. uri. M—2800

PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO TAM STADLER 65000 kalorij z boilerjem prodam. Naslov v upravi lista. M—2801

PUJSKE — ugodno prodam. Pucanci 51, M—2803

DVODRUŽINSKO HIŠO V MARIBORU (vodovod, centralno ogrevanje), prodam. Kovač, Košaki dol 45, Maribor. M—2804

MOPED V 14 N, registriran do maja 1982, po ugodni ceni prodam. Vrtina 8, M. Sobota. M—2805

TRAKTOR ZETOR 2011 PRODAM. Franc Režonja, Vratja vas 21, p. Apače. M—2813

OSEBNI AVTOMOBIL VOLGA, letnik 1975, odlično ohranjeno, poceni prodam. Informacije po telefonu 70-012 ali osebno v Črenšovcih št. 8. M—2815

TELICO, brejo 7 mesecev, prodam. Dankovci 10, p. Mačkovci. M—2816

ZASTAVO 750, malo karambolirano, letnik 1970, poceni prodam. Karl Krauthaker, Selišči 12, p. Videm ob Ščavnici. M—2817

ČZ 350, dobro ohranjeno, prodam. Žitna 4, Beltinci. M—2818

SLAMOREZNICO-PUHALNIK št. 13 in drobilec za zrnje ter koruzo prodam. Kovač, Moščanci 42. M—2819

ŠKODO, letnik 1972, dobro ohranjeno, registrirano do julija 1982, prodam. Vprašati na telefon 73-053 ali Radenci 190. M—2821

KATRCO R-4, letnik 78, prodam. Lipovci 143. M—2822

KRAVO, staro pet let, brejo, kavč, dva fotelja in pohištvo spalnice prodam. Matija Gubca 29, M. Sobota. M—2823

TELICO, brejo sedem mesecev, prodam. G. Slaveči 111. M—2824

RAZNO POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO PRODAM. Cankarjeva 30, M. Sobota. M—2825

GOZD ZA POSEK, parcelo za vikend in slive prodam. Ivanovci 32, p. Fokovci. M—2826

KRAVO, staro osem let, osem mesecev brejo, kontrola A, prodam. Košarovci 26, p. Križevci v Prekmurju. M—2829

ZASTAVO 750, karambolirana streha, letnik 75/76, prodam. Zrinski, Lucova 46, p. Petrovci. M—2830

BIVŠA PEKARNA v Črenšovcih, primerna za opravljanje pekovske ali druge obrti ali stanovanje, naprodaj. Informacije po telefonu 70-012 ali osebno. M—2815

POROČNI OBLEKI št. 40 in št. 38 — kratki rokavi, kapa, rokavice in torbico prodam. Ogled po 15. uri. Lendavska 17, stanovanje 95. M—2832

GS 12 (mala žaba) prodam. Maučec, Murska Sobota, M. Gubca 22/A, telefon 22-996 v popoldanskem času. M—2833

HIŠA z vrtom, 50 arov orne zemlje, 21 arov gozda in 21 arov travnika naprodaj na javni dražbi v nedeljo, 30. avgusta ob 14. uri v Črenšovcih št. 53. M—2834

SPAČEK, letnik 1974, prodam. Srečko Horvat, Dokležovje 15, Beltinci. M—2835

PRIKOLICO ZA ŽIVINO PRODAM. Naslov v upravi lista. M—2836

AVTO AUSTIN MAXI, registriran do avgusta 1982, prodam. Prosenjakovci 97. M—2838

ZASTAVO 750 LE, letnik 80, nujno prodam. Dolina 36. M—2839

TRAKTOR URSUS 35 KM, v dobrem stanju, prodam. Matija Ferenčak, Odranci 133. M—2840

RENAULT—4, registriran do aprila 82, poceni prodam. Ludvik Kuzmič, Gornji Slaveči 102, p. Kuzma. M—2841

VRATA ZA FIAT 126 (desna) in armaturo za fiat 125 special, poceni prodam. Telefon 21-239 ali Kopališča 31. M—2843

3 ZASTEKLENA DVOKRILSKA BALKONSKA VRATA — nova, 220 x 140, ugodno prodam. Tratinjek, Kroška ulica 9, Bakovci. M—2844

KOMBINIRANI OTROŠKI VOZIČEK PRODAM. Kelemen, Lendavska 10, Murska Sobota, telefon 22-080, M—2845

BELO VINO — večjo količino, prodam. Domanjševci 109, p. Križevci v Prekmurju. M—2846

KRAVO — po izbiri, prodam. Gorica 6, p. Pucanci. M—2847

KVALITETEN GNOJ, primeren tudi za vrtove prodam ali menjam za slamo (razen ječmenove). Brezovci 40. M—2848

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. Lendavska 4, Murska Sobota. M—2849

TRDA DRVA ZA KURJAVO in večjo količino žganja (večinoma slivovka), prodam. Čepinci 45, p. Petrovci. M—2850

MOTORNO ŽAGO STIHLER 0,50 PRODAM. Miro Vrščič, Rožički vrh 33, p. Videm ob Ščavnici. M—2851

VISOKOTLAČNO PREŠO za slamo in seno ter manjši kombajn prodam. Horvat, Fokovci 25. M—2852

ZASTAVO 101, letnik 77, prevoženih 33.000 km, karambolirano, v voznem stanju, prodam. Ogled popoldne. Kreft, Janžev vrh 74. M—2853

KRAVO, brejo 8 mesecev, kontrola A, prodam. Pečarovci 72. M—2854

RENAULT 4 TLS, letnik 1977, ugodno prodam. Mikloš Kuzmič 23, Murska Sobota, telefon 23-662. M—2855

ZASTAVO 1300, letnik 1972, ugodno prodam. Kaučič, Panonska 7/A, Beltinci. M—2856

MALE PUJSKE PRODAM. Karel Kos, Krajna 48. M—2857

OPEL KADET 1,3 SPECIAL, letnik 1980 in kombi — poltovorni ford tranzit, prodam. Štefan Ščančar, Rakičan nh. M—2858

LES ZA OSTREŠJE (6,7 m) in mešalec, malo rabljeni, prodam. Naslov v upravi lista. M—2860

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE v MURSKI SOBOTI PRODAM. Vzamem tudi ček. Ludvik Lepoša, Dolenci 89, p. Šalovci. M—2805

KRAVO s teletom prodam. Mačkovci 20. M—2806

NOVA, VHODNA, MACESNOVA VRATA (leva) PRODAM.

Brumen, Naselje ljudske pravice 27, M. Sobota. M—2807

MLADO KRAVO s teletom, kontrola A, prodam. Odranci 121. M—2809

TELEVIZOR črno-beli prodam. Haklin, Ustanovnega kongresa KPS 2 — pri dijaškem domu. M—2811

NAKLADALNO PRIKOLICO, kombinirano s trosilem gnojja, prodam. Franc Gergner, Zg. Žerjavci 68, Lenart. M—2880

MOTORNO KOLO ČZ 175, prevoženih 3200 km, prodam. Brezovci 2. M—2729

AMI-8, dobro ohranjen, ugodno prodam. Alojz Karba, Stara Nova vas 36, p. Križevci pri Ljutomeru. In—294

RENAULT 4, registriran do maja 1982, prodam. Razkrižje 56, p. Ljutomer. M—DL

BELO VINO PRODAM. Jožef Muženičič, Šafarsko 29, p. Ljutomer. M—2862

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO — ugodno prodam. Ogled v petek po 16. uri. Telefon 21-902. M—2901

ZASTAVO 101 prodam. Križevci 133 v Prekmurju. M—2863

NSU 1200 C — tudi po delih, prodam. Franc Nerač, Gomilice 146, p. Tuenišče. M—2866

ZASTAVO 101, prevoženih 55.000 km, dobro ohranjeno, prodam. Turnišče 226. M—2868

PUJSKE, stare 8 tednov, prodam. Olaj, Kroe 26. M—2869

OSEBNI AVTO MERCEDES 220 PRODAM. Flisar, Skakovci 40, p. Cankova. M—2870

ZASTAVO 101 PRODAM. Informacije: Lipovci 5. M—2871

GOZD PRODAM. Informacije: URARSTVO — tržnica, M. Sobota. M—2902

FORD TAUNUS 12, letnik 1966, v dobrem stanju z nekaj rezervnih delov, prodam. Vlado Rozman, Pušča 73. M—2872

kupim

STAREJŠO HIŠO z malo vrta v bližini Ljutomera kupim. Stanko Ormec, Cezanjevci 21, p. Ljutomer. In—270

MANJŠO GRADBENO PARCELO na relaciji Odranci—M. Sobota kupim. Naslov v upravi lista. M—2808

zaposlitve

STAREJŠO ŽENSKO za varstvo dveh otrok na domu, iščem. Nudim stanovanje in hrano. Nada Lanjšček, St. Rozmana 21. M—2802

sobe

SOBO s souporabo kopalnice v Murski Soboti oddam v najem

zakoncema brez otrok. Naslov v upravi lista. M—2861

razno

OB prometnem križišču cest, avtobusni postaji, 3 km od Ljutomera, odstopim zemljišče-possestvo za zidanje novega gostišča-motela — proti oskrbi ali odplačilu. Vzamem tudi poštenega podnajemnika. Osebnosti ali pisarni dogovori posebno pri lastniku. Anton Puconja, Babinci 30, p. Ljutomer. In—291

Pri zahvali za pok. KALMANOM KIANCEM je prišlo do napake pri letnici in se pravilno glasi:

M. SOBOTA, 14. julija 1981

Za nastalo napako se prizadetim upravičujemo.

UPRAVA VESTNIKA

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in brata

Jožeta Pucka

iz Turnišča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom za vso pomoč v najtežjih trenutkih, znancem ter vsem, ki so nam izrekli sožalje, pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali cvetje. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in besede slovesa ter predstavniku KS za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: žena Marija, sinovi Alojz, Jože in Ciril z družinami, sin Stanko, svak Ivan, brata Stefan in Vinci z družinama, ter sestre Julijana, Terezija in Marija z družinami

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 69. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Franc Tkalec

iz Lipe

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali ter dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, zasuli njegov grob z vencem in cvetjem. Posebno zahvalo izrekamo duhovnikom za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke ter tov. Žaligu za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Lipa, 19. 8. 1981

Žalujoči: žena Marija, sinova Franc in Alojz z družinama ter hčerka Matilda s Simono

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

Aleksandra Celeca

iz Sotine

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali številne vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilskim društvom in godbi iz Bakovec.

Vsem še enkrat — hvala!

Sotina, 5. 8. 1981

Žalujoči: žena Rozina, sinova Franc in Edo z ženo Marijo, hčerka Marija z možem Antonom, vnuki Aleksander, Stefan in Anton, vnukinja Marija ter ostalo sorodstvo

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gönter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celotetna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 8 dinarjev. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer—Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

Brez pozdrava si nas zapustila,
brezmejno bolečino nam pustila.
Zaman te čaka tvoj cvetlični vrt
in žejne rože, da bi jih še enkrat poškopila.

ZAHVALA

15. avgusta nas je nenadoma v 72. letu starosti zapustila
draga mama, babica in prababica

Rozalija Melin

roj. Bertalanič
iz Nemčavec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, posebno pa nadvse
dobrim sosedom, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Prisrčna zahvala dr.
Štivanu ter ostalemu medicinskemu osebju, duhovniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, godbi na pihala, govorniku ob odprtem grobu in vsem, ki ste jo v tako
velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter zasuli grob z venci in šopki. Hvala
kolektivu in sodelavcem Postojnske jame za darovana venca.

Nemčavci, 18. 8. 1981

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, tasta, dedka in
brata

Franca Bagarija

iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste z nami
sočustvovali, nam izrekli sožalje, dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti ter
mu darovali vence in cvetje.

Posebna zahvala zdravnikom in osebju ušesnega oddelka soboške bolnišnice za nego v
času njegove bolezni, posebno dr. Farkaševi za lajšanje bolečin v zadnjih trenutkih
njegovega življenja. Iskrena hvala g. duhovnikoma za pogrebni obred in pevcem za odpete
žalostinke.

Žalujoči: žena Kristina, hčerke Terezija, Jožica in Marija z možmi, vnuki, sestra Katarina
z družino ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

23. avgusta so minila štiri leta, odkra nas je zapustil naš
dragi, komaj 17-letni sin, brat in vnuk

Milan Kuhar

iz Košarovec

Težka bolezen te je iztrgala iz naše sredine, a z nami, ki smo te imeli radi, še naprej živiš.
Hvala vsem, ki obiskujete in krasite njegov prerani grob.

Žalujoči: oče, mama, sestra Zdenka, bratje Vlado, Tibor in Štefan ter stari starši

ZAHVALA

Ob nepričakovani, prerani in boleči izgubi dragega moža,
očeta, sina, brata, zeta in strica

Ernesta Šipliča

iz Vaneča

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem
ter vsem ostalim, ki ste nam v teh težkih trenutkih nesebično pomagali, z nami soču-
stvovali, nas tolažili in dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi
zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala kolektivu
IMP Panonija za darovane vence in predstavniku za poslovilne besede ob odprtem grobu,
osnovni šoli Puconci, duhovniku Balažicu za pogrebni obred in pevcem za odpete
žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vaneča, 11. 8. 1981

Žalujoči: žena Olga, hčerki Suzana in Marjanca, sinček Bojan, oče, sestra Sida z družino,
tast in tašča ter ostalo sorodstvo

*Več v domu našem sonca ni,
vse prazno je,
ker tebe dragi sin že pet let
med nami ni.*

V SPOMIN

30. avgusta mineva peto boleče leto, odkar je neusmiljena
usoda pretrgala utrip srca in brez slovesa vzela iz našega
doma sina in brata

Konrada Divjaka

iz Hrastja

Hvala vsem, ki se ga spominjate, krasite njegov prerani grob in prižigate sveče.
Neutolažljivi: mama Kristina, oče Rudi, brata Marjan in Rudi z družino, sestra Danica in
Olga z družino

*S cvetjem ti grob krasimo,
v tajno ljubezen in spomin,
cvetje s solzami svežimo,
a v srcu je polno bolečin*

V SPOMIN

28. avgusta mineva žalostno leto, odkar nas je zapustila
draga žena, mama, stara mama, hčerka in sestra

Irena Benko

iz Gorice

Odšla si tiho, brez slovesa in za teboj je nastala praznina. Boleča je resnica, da te ni in da
te nikoli več ne bo med nami, toda tvoj lik ostane v naših srcih do konca dni.
Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate, prižigate sveče in prinašate cvetje na njen poslednji
dom.

Žalujoči: VSI TVOJI

*Kar smo najbolj ljubili,
smo za vedno izgubili ...*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustil dragi
mož, oče, brat, stric in dedek

Štefan Bertalanič

iz Krajne 37

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem in prijateljem, ki
so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem
številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala zdravniškemu osebju neuro-
kirurgije bolnišnice v Gradcu in Mariboru, internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, ZD
M. Sobota, dr. Tobijevi in patronažni sestri Šariki Bukvič. Lepa zahvala tudi duhovniku
za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom za poslovilne besede,
lovcem, gasilcem in godbi na pihala.

Žalujoči: žena Marija, sinova Štefan in Viktor z družinama, brat z družino, sestra, vnuki in
pravnuhinja

*Tvoje roke pridne
dom so nam gradile,
a v njem je zdaj praznina.*

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož,
oče in brat

Jože Benkič

upokojenec iz Puconec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so
dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali
vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala predstavniku KS tov. Štefanu Harkaju za poslovilne besede, duhovniku
Balažicu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke, društvu upokojencev, OZD
Mura TOZD Perilo in Težka konfekcija, Dimnikarskemu podjetju N. Gorica in Opekarni
Puconci.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Puconci, 24. julija 1981

Žalujoči: žena Jolanka, hčerka Julijana, sinova Bela in Rudolf ter brat Franc z družino iz
Cankove

NOVA PODOBA NAŠIH ULIC

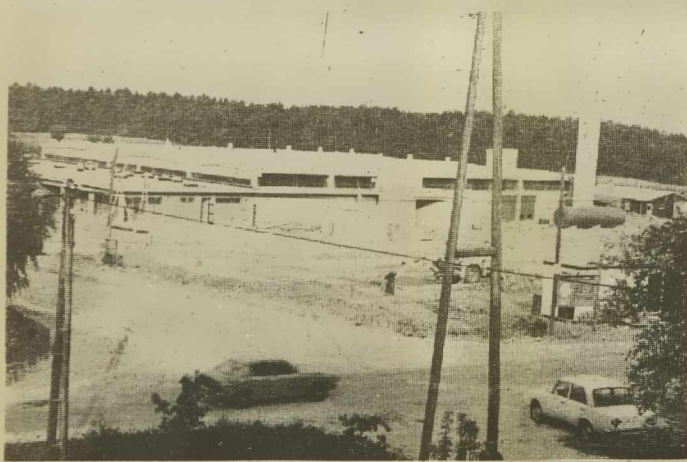
V teh dneh se marsikateri sprehajalec iz Murske Sobotice z veseljem napoti po ulici Stefana Kovača proti parku. Kako se ne bi, saj se je sedaj, ko obnavljajo zunanjšino blókov, spremenil celotni videz te ulice. Sicer pa smo se o poteku del pozanimali pri stanovanjski skupnosti v Murski Soboti in vodja tehnične službe-graditev tov. Ivo Gerenčer nam je o vsem tem povedal naslednje:

»Obnovo teh stavb je pripravila stanovanjska skupnost. Na ulici Stefana Kovača smo obnovili dva bloka že lani, prav te dni pa končujemo še zadnjega izmed devetih, ki smo jih pričeli obnavljati letošnje leto. Podobna dela potekajo tudi v starem delu Titove ceste in po predvidevanjih bi morala biti končana do 1. oktobra. S tem bo letošnji načrt izpolnjen, za drugo leto pa še nimajo točno določenih načrtov. Ta dela izvajajo delavci GP Temelj in GP Sobotica.

Sicer pa je bil za takšne ukrepe že čas, saj je prišel z nekaterih blokov odpadati omet in tudi strehe so pričele puščati vodo. Sedaj, po obnovi, pa so vsi stanovalci več kot zadovoljni, saj lahko sami opazimo, kako hitro je na balkonih zacvetelo cvetje, spodbuditi bi morali tudi hišne svete, da pričnejo z akcijami očiščevanja okolice. Vendar menimo, da bodo tudi stanovalci imeli sedaj več volje pri urejanju okolice in da to zanje ne bo predstavljalo posebnih problemov.

Vsa dela so stala okrog 400 starih milijonov, denar za obnovo pa je prispevala stanovanjska skupnost.

Tekst in foto: Borut Brumen

V Gornji Radgoni — v industrijskem predelu Mele — Črešnjenci — bodo 15. oktobra 1981 — ob prazniku občine Gornja Radgona predali namenu novo, sodobno tovarno TOZD Moda iz Gornje Radgone. O nekaterih uspehih tega 260 članskega kolektiva smo že pisali v Vestniku, dodajmo le, da nova tovarna delavcem Mure, TOZD Moda iz Gornje Radgone prinaša vse možnosti, da izvoz, ki že doslej dosega zavidljive višine, še povečajo. Celo za 100 odstotkov bi naj namreč v novih prostorih povečali proizvodnjo za tuje tržišče. Seveda so zato nekoliko povečali tudi število zaposlenih, vendar skupno število ne bo preseglo 300 delavcev.

Foto: J. Kurbus

Je že tako, da tudi novinarji pri svojem delu nemalokrat naletimo na ovire. Seveda še zdaleč ni nujno, da se za njimi skrivajo le tisti posamezniki, ki jim »srečanje z javnostjo« ni najbolj pri srcu, pač pa so lahko to tudi čisto navadne goske ali race. Tako se je pripetilo tudi ondan v naselju Sodišinci in naš reporter je moral — hočeš — nočeš — stopiti na zavoro, zmanjšati plin in potrpežljivo počakati, da se je pernata procesija umaknila s ceste. Tudi race lahko ponagajajo »racam« ...

MLADINSKA DELOVNA AKCIJA GORIČKO 81

Srečanje z brigadirji — veterani

Vsakoletno srečanje brigadirjev-veteranov z brigadirji republiške mladinske delovne akcije na Goričkem je postalo že tradicionalno, hkrati pa je to tudi dobra priložnost, da se obudijo spomini na minulo brigadirsko življenje. Ob tej priložnosti pa starejši brigadirji neposredno spoznavajo pogoje in rezultate sedanjih mladinskih delovnih akcij ter istočasno prenašajo izkušnje na mlajše rodove.

Tokratno srečanje je bilo v soboto, 22. avgusta, ko je bil najprej zbor brigadirjev-veteranov na dvorišču skupščine občine v Murski Soboti, od koder so organizirali prevoz z brigadirsko naselje v Gornjih Petrovcih. Skupno z brigadirji zadnje izmene republiške mladinske delovne akcije Goričko 81 so nato odšli na delovišče, in sicer na cestni odsek Šalovci—Markovci, kjer so se jim poleg mladinskih delovnih brigad Janko Brodarič iz Metlike in Janez Mrak iz Novega mesta pridružili tudi murskosoboški brigadirji, ki sestavljajo MDB Stefan Kovač-Marko, in mladinci iz Adrijanec. Na drugem delovišču — cestnem odseku Gornji Petrovci—Križevci — pa so delali MDB 6 buktinja, MDB

Veljko Vlahovič iz Celja, kakor tudi mladi miličniki iz Murske Sobotice.

Po dopoldanskem delu na trasi, ki je minilo zares v prijetnem vzdušju, je bilo popoldne še družabno sre-

čanje v brigadirskem naselju v Gornjih Petrovcih. Tako so izvedli turnir v malem nogometu za pokal občinskega sveta zveze sindikatov, se pomerili z brigadirji-veterani na raznih športnih področjih, radioamaterji pa so prikazali

»Lov na lisice«. Po razgovoru z brigadirji-veterani pa so imeli zvečer zabavno prireditev, v okviru katere so prikazali brigadirske »poroke«.

Milan Jerše

VETERANI DRUŽNO Z MLADIMI — Nekaj brigadirskih veteranov iz murskosoboške občine se je odzvalo povabilu za srečanje z mladimi v zadnji izmeni MDA Goričko 81, kar je prispevalo k prijetnemu razpoloženju. Foto: B. Brumen.

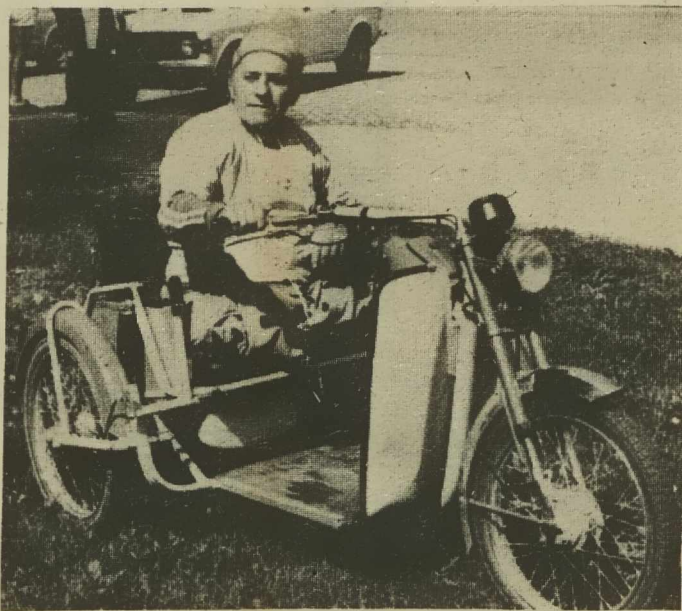
II. POMURSKI KOLESARSKI MARATON

Med kolesarji tudi invalid

V soboto, dne 29. tega meseca, s pričetkom ob 7.00 uri se bo začel II. Pomurski kolesarski maraton, ki ga organizira KK Pomurje iz Beltincev. Maraton, ki bo dolg 120 kilometrov, bo imel štiri startna mesta, in sicer v središčih vseh štirih pomurskih občin. Za maraton vlada veliko zanimanje in kot kaže bo letošnja udeležba številčnejša od lanske.

Kot zanimivost letošnjega kolesarskega maratona velja omeniti, da bo sodeloval tudi 58-letni Mirko Titan iz Kroga, invalid brez obeh nog. Vozil bo z motornim invalidskim triciklom. Titan je velik ljubitelj športa, saj je v mladostnih letih igral nogomet za soboško Muro, veselita pa ga tudi kajakaštvo in kolesarstvo. Zato je zelo vesel, da so mu omogočili sodelovanje na maratonu.

F. M.

PRIREDITVE

Obiskovalci 19. kmetijsko-živliskega sejma in udeleženci 25. tekmovanja traktoristov bodo v petek, 28. avgusta imeli priložnost, da si v kulturnem domu v Gornji Radgoni ogledajo veseloigro Kje je meja.

Z omenjenim delom, katerega avtorja sta Marjan Belina in Josip Ogrin, gostuje v mestu ob meji dramska skupina kulturno umetniškega društva Komandant Stane. Odr dveh herojev iz Pirnič pri Medvodah. Predstavo si bodo lahko ogledali tudi vsi tisti ljubitelji gledališča, ki se bodo v soboto zvečer odpravili v Radence. Uprizoritev omenjene veseloigre bo v Kongresni dvorani hotela Radin. Na sejmšču 19. kmetijsko-živliskega sejma pa bo istega dne ob 16 h promenade godbe na pihala iz Murecke. Če že radgonski sejem obiščete, pa si je zanimivo ogledati tudi razstavo krajinskega ljubitelja Branka Borka ter tapiserije Marte Bregar.

V soboto pa bo živahno tudi v Vučji Gomili, kjer se bo ob 19. uri pričel veseli večer. Prireditve, ki bo v vaški dvorani je pripravilo domače društvo Avgust Gašparšič. bb

Taki prizori so na pomurskih cestah bolj redki, zato ne zaslužijo posmehovanja. Tudi počasi se lahko daleč pripelješ, čeprav na to ob vsakodnevnem zagnanosti pogosto pozabljam.

Traktoristi pred republiško preizkušnjo

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan je bilo v nedeljo organizator in pokrovitelj območnega tekmovanja mladih in poklicnih traktoristov, ki je bilo za kanalom v Murski Soboti. Udeležba je bila po številu kar zadovoljiva. Med mladimi je merilo svoje sposobnosti 13 tekmovalcev iz soboške, radgonske in lendavske občine, ki so se najbolje odrezali na občinskih tekmovanjih. Traktoristov iz ljutomerske občine, žal, ni bilo. Med mladimi sta osvojila prvo in tretje mesto Jože Gutman in Franc Kučan iz Tešanovca, drugo pa Anton Nežič iz lendavske občine. Edina mlada tekmovalka Marija Gašparič iz radgonske občine pa je osvojila peto mesto.

Za tekmovanje poklicnih traktoristov, kljub pravočasnemu povabilu, ni poslala nobena kmetijska delovna organizacija svojih tekmovalcev, zato pa jih je bilo iz delovnih enot KG Rakičan kar dvajset. Pokazali so izredno spretnost in sposobnost, razlutati pa so bili takile: prvi je bil Franc Kuhan — delovna enota Tešanovci, drugi Franc Rajsar — Kramarovci, tretji Jože Režonja — Lendava, četrti Anton Gider — Topolovci, peti Jože Markoja — Rakičan in šesti Jože Zver — Lendava.

Na republiškem tekmovanju bo ob štirih mladih sodelovalo še šest poklicnih traktoristov.

J. Stolnik